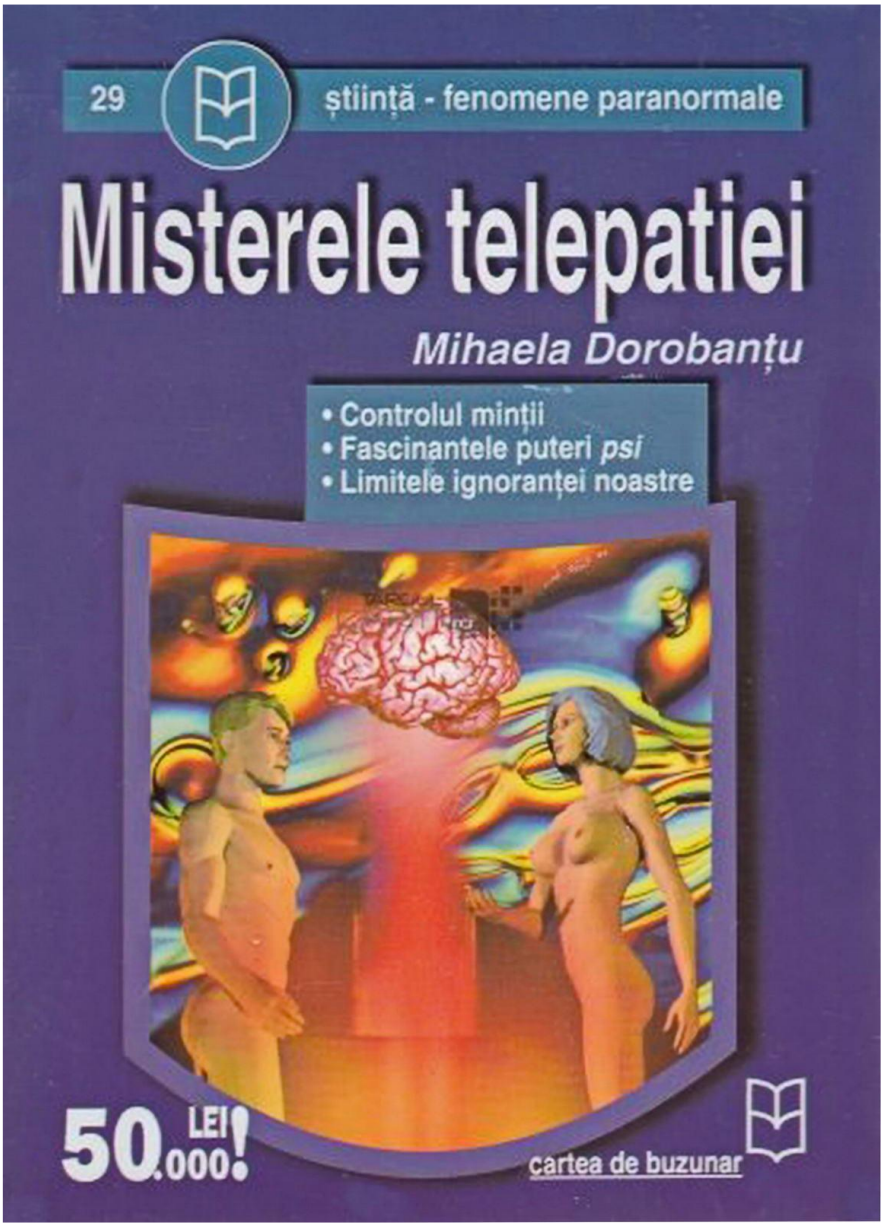

Mihaela Dorobanţu
Misterele telepatiei

cunoştinţe la îndemână
cartea de buzunar
Editura **cartea de buzunar**

Coordonator: Dan Apostol
Redactor: Rodica Bretin
Coperta I: Cristian Dinu
Consultant redacţional: Tudor Octavian
Descrierea CIP a
Bibliotecii Naţionale a României Dorobanţu, Mihaela
Misterele telepatiei / Mihaela Dorobanţu Bucureşti: **cartea de buzunar**
ISBN 973 – 8351 – 31 – 6.
159.961.6
Editura **cartea de buzunar**
www.cdb.ro
NDC Grup 2000 SRL
Editura PUNCT

INTRODUCERE
Telepatia – privilegiu sau povară?

Regina Caterina de Medicis a avut viziunea exactă a morţii cardinalului Charles de Lorena, la 23 *decembrie 1574.*

Seara lui 23 decembrie 1574. Caterina de Medicis, temuta regină a Franţei, anunţase că se va duce la culcare mai devreme în seara aceea. Regele Navarrei, Arhiepiscopul de Lyon, doamnele de companie, nobilul Agrippa d'Aubigné (cel care relatează această întâmplare) şi alţii erau prezenţi în jurul patului regal. Deodată, Regina se ridică între perne cu o figură răvăşită, îşi pune mâinile la ochi, apoi le împinge în faţă ca şi cum ar fi voit să se apere de ceva. Cu o voce înecată de spaimă strigă: „Nu am nevoie de dumneata, domnule cardinal!", îl vedea în faţa ei pe Cardinalul de Lorena, care îi întindea mâna invitând-o să meargă cu el. Cardinalul nu se afla însă în dormitorul regal, ci era acasă, bolnav. Regele Navarrei îşi trimite imediat aghiotantul la palatul acestuia. Dar Charles, Cardinal de Lorena, murise cu câteva minute mai devreme…

1888, iarna. Noapte de groază la Sankt Petersburg – chiar şi pentru un oraş întotdeauna straniu, atmosfera era

de-a dreptul lugubră. Marele pianist şi compozitor Anton Rubinstein lua masa de seară împreună cu elevul său William Nichia. Vântul sufla din ce în ce mai tare şi urletele sale te făceau să te înfiori. *„Ce-ţi evocă ele?”,* îl întreabă Rubinstein pe elevul său. *„Gemetele sufletelor blestemate”,* răspunde fără ezitare Nichia. *„Eu sunt convins că există o viaţă viitoare şi, dacă o să mor eu înainte, mă voi întoarce pentru a vă dovedi acest lucru”* – spune tânărul pianist. Marele Rubinstein îl priveşte tăcut şi grav. Apoi spune solemn: *„Accept pariul. Dacă o să fie ca eu să plec primul, voi încerca să fac acelaşi lucru”.*

Şase ani mai târziu. William Nichia locuia acum la Paris. Era o noapte calmă, adormise, dar la un moment dat a fost trezit brutal de un strigăt de groază supraomenească. Când a deschis ochii, a văzut în faţa sa figura lui Rubinstein, deformată de un rictus grotesc. Se apleca spre el. Tremurând, Nichia s-a repezit şi, cu un suprem efort, a reuşit să aprindă toate luminile. Apoi şi-a impus să creadă că întregul coşmar se sfârşise. Nicio clipă nu s-a gândit la pactul încheiat cu Maestrul său: îl uitase cu desăvârşire. Şi l-a amintit însă, dureros, a doua zi, când a văzut ziarele ce titrau pe prima pagină: *„Moartea subită a lui Anton Rubinstein”.* După un timp, s-a întâlnit cu o prietenă comună, care asistase la întreaga agonie a lui Rubinstein. Ea i-a povestit că marele compozitor avusese o cumplită criză cardiacă şi că momentul morţii fusese marcat de urletul cel mai groaznic pe care îl auzise vreodată. *„Chiar şi în moarte şi-a ţinut cuvântul, la fel cum a făcut întotdeauna în timpul vieţii”,* avea să adauge el.

Era ca şi cum, într-un teribil crescendo de groază şi suferinţă, Rubinstein acumulase un anume fel de energie, supranaturală, şi încercase să-şi ţină promisiunea pe care o

făcuse. Dar cum să nu pui cea mai tulburătoare întrebare: unde se găsea el în acel moment? Printre noi sau într-o altă lume? Imposibil de răspuns pornind doar de la o experienţă singulară…

11 iunie 1904. Un medium parizian, o femeie, anunţă ora la care Regele Alexandru al Serbiei şi soţia sa, Regina Draga, aveau să fie asasinaţi. Nu există nicio posibilitate ca acea femeie să fi putut avea o informaţie directă asupra evenimentelor pe cale de desfăşurare la o asemenea distanţă! O… „înţelegere" prealabilă cu asasinul poate fi înlăturată fără nicio ezitare. Cam în aceeaşi perioadă, Eusapia Paladino, un alt caz, asupra căruia vom reveni imediat, practic imobilizată fizic, determină ridicarea unei măsuţe de lemn la peste un metru de suprafaţa podelei camerei unde se află, prezenţi fiind şi oameni de ştiinţă de o neîndoielnică probitate profesională.

Şi exemplele pot continua. Există, totuşi, fenomene, fapte, întâmplări, evenimente, care… **„nu *încap"*** în domeniul celor pentru care ştiinţa poate prezenta o explicaţie conform cu regulile, normele şi, de ce nu, cu dogmele sale. Dar, cum spune Charles Richet, indiferent că le putem sau nu explica, indiferent că le putem sau nu încadra în rândul noţiunilor acceptate de rigoarea formulării ştiinţifice sau că pur şi simplu… ne facem că nu ştim de ele, asemenea fenomene există. Cine este Charles Richet? Un mare medic francez, descoperitor, în 1902, împreună cu Paul Portier, al fenomenului de anafilaxie – sensibilitatea crescută a unui organism la o substanţă străină, determinată de pătrunderea în corp a unei doze minime din aceasta prin ingerare sau injectare, realizare pentru care a primit Premiul Nobel pentru medicină în anul 1913! Greu de presupus că un asemenea om fie îşi riscă platforma profesională, fie a

înnebunit subit, lansându-se în discuţii şi aprecieri la adresa unuia din subiectele cele mai fierbinţi ale secolului XX şi care cu siguranţă va ocupa un loc încă şi mai important în secolul actual: paranormalul.

14 februarie 1971. Zborul Apollo 14. Căpitanul Mitchell, unul dintre astronauţii de la bord, efectuează o experienţă de realizare a unui contact telepatic cu patru subiecţi de pe Pământ în timpul zborului său cosmic. La întoarcere, se duce să analizeze rezultatele cu profesorul Joseph B. Rhine, cel care, împreună cu soţia sa Louise, primise aprobarea de a instala, în 1932, la Universitatea Duke din Carolina de Nord, primul laborator oficial de parapsihologic în cadrul unei instituţii ştiinţifice. Nu a fost dat publicităţii un raport oficial, dar, după cum se pare, căpitanul Mitchell ar fi lăsat să se înţeleagă că rezultatele depăşeau cu mult aşteptările…

1916, Rusia. Beşterev, un binecunoscut colaborator al celebrului Pavlov, realiza experienţe de *„percepţie radio-biologică”,* de fapt percepţia extrasenzorială. Asupra lor s-a păstrat timp îndelungat un secret total…

1960, URSS. Leonid Vasiliev, elev al lui Beşterev, profesor de fiziologie la Universitatea din Leningrad, prezintă rapoarte oficiale ale cercetărilor şi experienţelor sale de telehipnoză: subiecţi hipnotizaţi fuseseră treziţi prin ordine transmise telepatic de la mari distanţe. Se efectuează experimente implicând mii de oameni, între două oraşe – Moscova şi Leningrad. Tot Vasiliev citează, fără să-l numească explicit, *„un eminent pionier sovietic al rachetelor, conform căruia nu putea fi vorba de a pune sub semnul întrebării fenomenele de telepatie”.* Dr. Eugene Konecci, în acea vreme director pentru cercetări biotehnologice la NASA, recunoaşte în cadrul Congresului 14 al Federaţiei

Internaţionale de Astronautică (Paris) preocuparea sovieticilor pentru „o *problemă extrem de interesantă a ştiinţei moderne: natura şi esenţa anumitor fenomene de comunicare electromagnetică între organisme vii”…*

1958 – 1967 – 1969. Numărul publicaţiilor de parapsihologie din URSS creşte de la două la 35 şi apoi la 70. Publicaţii contra: una în 1958, patru în 1969. Atât! Şi să nu uităm că politica editorială în URSS era o politică de stat! Academia de Ştiinţe a URSS ŞI NASA se preocupă activ de studiul fenomenelor de „transfer de energie” sau „transfer psihofiziologic de informaţie”, încă şi mai aproape de zilele noastre, cunoscuta revistă New *Scientist* spune că am fi uimiţi de numărul de oameni de ştiinţă cu o reputaţie incontestabilă, inclusiv Premii Nobel, care studiază cu toată seriozitatea telepatia…

Omul are o dureroasă nevoie de comunicare. Aşa se face că, pentru sume uneori ridicole, în ţări cu regimuri totalitare s-au obţinut informaţii pe baza cărora s-au iniţiat primele cercetări de parapsihologie… Iată una din întâmplările cele mai impresionante, în anii revoluţiei bolşevice din Rusia, în Tbilisi, capitala Georgiei (viitoarea RSS Gruzină), tifosul făcea victime peste victime şi orice medic era binevenit în lupta cu molima distrugătoare. La început de carieră, tânărul doctor B.B. Kajinsky îşi făcea datoria, cu mult curaj şi devotament. Aşa că seara era foarte obosit şi adormea imediat, într-una din nopţi s-a trezit brusc cu impresia clară că auzise lângă el un zgomot pe care la început nu a ştiut să-l identifice, dar ulterior şi-a dat seama că era zgomotul unei linguriţe cu care cineva amesteca o băutură într-un pahar. Dimineaţa nu are însă timp să se gândească la straniul său vis – un bun prieten fusese lovit de tifos şi trebuie să alerge la el pentru vizita zilnică. Doi

kilometri de adevărată fugă pe străzile pustii ale oraşului şi, în fine, ajunge în faţa casei. Bate la uşă, îi deschide mama prietenului, doar pentru a i se prăbuşi în braţe plângând: fiul său murise în timpul nopţii. *„Urcasem pentru a-i da medicamentele, m-am aşezat lângă el pe marginea patului şi i-am dat să bea. Dar în clipa aceea ochii i s-au tulburat dintr-odată, m-a privit o fracţiune de secundă într-un chip straniu şi apoi imediat a murit!"* Medic, dar şi cercetător cu un deosebit spirit practic, dr. Kajinsky şi-a adus imediat aminte de visul din noaptea precedentă şi i-a cerut mamei, cu toată durerea evidentă a acesteia, să-i relateze pas cu pas cum se întâmplaseră lucrurile. Uşor intrigată, dar şi cu acea dorinţă de a povesti comună tuturor oamenilor ce au trecut printr-o încercare dificilă, ea şi-a amintit: *„Am intrat în cameră, am pus medicamentul într-un pahar, apoi am început să amestec…" „Cu ce?",* intervine medicul. *„Cu o linguriţă",* răspunde mama, pregătită să continue. Dar Kajinsky nu o mai asculta. Emoţia îl copleşise. Om cu un profund spirit materialist, îşi dădea seama că există aspecte ale comunicării între două fiinţe pe care legile cunoscute ale ştiinţei nu le pot încă explica. Şi-a jurat în acea zi să-şi dedice tot restul vieţii studiului acestor stranii aspecte. Dureroasei nevoi de comunicare care se manifestă în momente-limită ale vieţii noastre şi pe care încă nu o putem înţelege. Şi aşa a devenit, împreună cu alţii asemenea lui, unul din pionierii şi apărătorii parapsihologici în fosta Uniune Sovietică…

De multe ori, o serie de lucruri „se întâmplă" în jurul nostru fără ca ele să fie „înregistrate" de toată lumea din jur. O imagine sau o figură pe care avem impresia că am văzut-o şi nu ştim de unde să o luăm, dar pe care nimeni altcineva nu pare să o fi înregistrat. Un sunet la care tresărim, „o voce" pe care o auzim doar noi singuri, timp în care ceilalţi ne privesc

cel mult cu îngăduinţă. Un parfum, o mişcare… Sfânta Lumină care coboară de-a lungul coloanelor din Biserica ridicată la Ierusalim pe locul unde s-a născut Iisus şi aprinde lumânările ridicate spre cer de către Patriarh, nici ea nu este întotdeauna văzută de toţi cei aflaţi în Biserică în a doua zi de Paşte – extrem de numeroşi de altfel… Se petrec efectiv sau pot fi toate acestea simple iluzii?

Ce ar putea reprezenta pentru cineva capacitatea de a „citi" gândurile, de a prevedea tot ce va fi, de a COMUNICA prin intermediul gândurilor cu alţi semeni ai săi? Putem fi tentaţi să spunem: un mare noroc! O „avere". Un… privilegiu. Putem fi siguri însă că este chiar aşa?

MARILE DEMONSTRAŢII

Este evident mai uşor să *respingi ceea ce nu înţelegi decât să încerci să afli mai multe despre un subiect atât de neobişnuit – îndeosebi în contextul actual al dezvoltării ştiinţei – cum este Paranormalul! Există vreo deosebire între forţele fizicii şi cele care se manifestă în domeniul psihicului? Fenomene pe care astăzi le numim telekinezie, materializări, vindecări miraculoase sunt cunoscute din cele mai vechi timpuri – le regăsim şi în textele biblice! Pe de altă parte, cercetătorii sunt obişnuiţi, indiferent de domeniul lor ştiinţific, cu situaţii în care au de făcut o grea alegere: să descopere şi să accepte noi legi sau să respingă o realitate pe care le-o impune performanţa experimentală. Uneori avem de-a face cu o problemă mai dificilă: poate gândirea „inteligentă" a unui medium să acţioneze direct asupra materiei, a obiectelor însufleţite şi a celor neînsufleţite? Medium? Astăzi se aminteşte cu multă reţinere despre aceste fiinţe speciale, foarte populare altă dată. Despre câţiva din aceştia va fi vorba în rândurile următoare…*

Sfârşitul marilor mediumuri?

Daniel Dunglas Home. Unul din exemplele pe care ar fi păcat să nu le amintim este cel al lui Daniel Dunglas Home. Un scoţian (şi Scoţiei nu-i sunt străine nici spiritele, nici toată gama întâmplărilor „stranii") care de mic copil a dat semne că nu este o fiinţă ca oricare alta. Încă din leagăn stârnea neliniște în jurul lui şi probabil că multă lume s-a speriat de-a dreptul văzând cum leagănul, uitat pentru o clipă de doică, începe să se legene singur! Crescând, copilul nu-şi pierde aceste calităţi. Dimpotrivă. Ele „cresc" odată cu el. Două capete încoronate şi-l dispută – Napoleon al III-lea şi Alexandru, Ţarul Rusiei. Curţile regale ale Europei se înfioară numai la gândul că Home va fi prezent a doua zi printre curteni. Apare, se apropie şi dintr-odată toate mobilele încep să se mişte într-un carusel nebun, ca şi cum mâini nevăzute le-ar împinge din spate. Şi lucrurile nu se opresc aici, căci diverse membre umane se materializează în încăpere.

Iată ce spunea Prinţesa Pauline de Metternich după o seară Home organizată de Prinţul Murat: *„O strângere care nu îţi făcea nici cel mai mic rău, dar în care simţeai presiunea fiecărui deget. Trebuie să fi trăit această senzaţie măcar o dată pentru a ţi-o putea imagina",* înşelătorie? Trucuri prin care să smulgi bani de la marii bogaţi ai zilei? S-a recurs – atunci, ca şi mai târziu – la „expertiza ştiinţifică" a unor profesori, medici, oameni de cultură. Toţi se grăbeau să vină în sălile unde Home şi alţii asemenea lui făceau demonstraţii, pentru a verifica în primul rând dacă apariţia lor nu duce la… dispariţia marilor mediumuri! Sau dacă nu cumva se diminuează fenomenele de levitaţie şi telekinezie când sunt şi ei acolo, lucru care nu s-a întâmplat niciodată.

Gravură anonimă din secolul al XIX-lea redând una din demonstraţiile publice de levitaţie ale lui Daniel Dunglas Home.

Fenomenul cel mai interesant care s-a produs a fost însă apariţia unui incontestabil om de ştiinţă, fizicianul Sir William Crookes, care a avut ideea de a-l invita pe Home… la el în laborator! Unde să-l poată testa cu echipamente care în niciun caz nu-şi aveau locul într-un salon de bal… În acea perioadă Daniel Dunglas Home se afla la apogeul puterii sale, iar Crookes modifica de fiecare dată dispozitivele experimentale, uneori chiar pe parcursul aceleiaşi şedinţe, pentru a evita orice influenţă mecanică din partea subiectului!

Relatând aceste experienţe, William Crookes subliniază că, dacă se poate într-adevăr vorbi de ***forţa psihică*** a unui medium, Home este cel la care aceasta se poate observa mai pregnant. Crookes, un foarte mare şi autentic fizician, este gata să depună mărturie pentru existenţa respectivei forţe! Şi face în continuare o observaţie de o importanţă extraordinară, în comparaţie mai ales cu afirmaţii pripite ale altor specialişti care analizează asemenea fenomene. Iat-o, formulată cu propriile-i cuvinte*: „Încercările pe care le-am făcut au fost numeroase, dar din cauza cunoaşterii noastre imperfecte a condiţiilor care favorizează sau defavorizează manifestările acestei forţe, modul capricios în care ea se manifestă, precum şi faptul că Home însuşi era marcat de neaşteptatele sale fluxuri şi refluxuri, rar s-a ajuns la rezultate importante în aceste experienţe…"*

Cu toate acestea, în „caietul de experienţe" al lui Crookes sunt notate o serie de performanţe nu doar uluitoare, ci – ceea ce este şi mai important – care se pretează foarte bine la verificare experimentală, întâlnim astfel: modificări ale greutăţii corpului; interpretări muzicale pe diverse instrumente – cel mai adesea pe acordeon, din cauza uşurinţei de a-l transporta în călătoriile sale – fără intervenţie umană şi în condiţii care făceau imposibilă orice acţiune asupra clapelor! Crookes ţine să sublinieze că a refăcut de mai multe ori experienţele şi le-a studiat cu toată seriozitatea înainte să-şi afirme fără ezitare convingerea: tot ce prezenta Home era real. Pe parcursul repetatelor teste la care Crookes l-a supus pe Home, fizicianul a invitat numeroşi alţi oameni de ştiinţă să-l secondeze în încercarea de a lămuri aceste atât de stranii fenomene. Trebuie remarcată perfecta probitate a

experimentatorului, care se asigură de prezenţa altor specialişti şi de cel puţin a unei persoane oficiale, în faţa necunoscutului şi chiar a unei posibile fraude, Crookes, ca un adevărat cercetător, întâi procedează la efectuarea experienţei, a observaţiei ştiinţifice, şi de-abia după aceea îşi permite să se pronunţe.

Eusapia Paladino. Un alt medium, probabil la fel de celebru. Copilăria sa ar putea deveni subiect al unei telenovele de succes! S-a născut în sudul Italiei (1854), iar mama sa a murit dându-i naştere. Viaţa, care îi este dată cu un preţ atât de mar, e nu are însă de gând să o cruţe şi nu-i rezervă fericire nici din partea tatălui. Acesta este atacat de nişte răufăcători, care îl împuşcă mortal. Micuţa Eusapia este prezentă şi, îngrozită, asistă la agonia lui. Nedorită de nimeni, chinuită de bunică şi de tot felul de mătuşi, ajunge, copil fiind încă, să-şi găsească o salvare angajându-se ca lenjereasă la o familie din Napoli. Şi aici se întâmplă miracolul: are prilejul să asiste la o serie de experienţe de spiritism organizate de stăpânii ei. Uluiţi, dar probabil şi încântaţi, aceştia descoperă repede că fata, care urmărea ascunsă şi cu sufletul la gură ce se petrecea la reuniunile lor, are incredibile calităţi de medium! Simpla sa prezenţă este suficientă pentru ca toţi clopoţeii din casă să sune la unison, toate perdelele să fluture fără nicio adiere de vânt sau fără ca vreo fereastră să fie deschisă şi mesele acoperite cu feţele de masă imaculate, cusute şi pregătite tot de ea, să se mişte de parcă sunt însufleţite. Stăpânii săi o încredinţează unei celebrităţi a momentului, profesorul Damiani, care îşi asumă sarcina desăvârşirii educaţiei sale spiritiste.

În curând, Eusapia va beneficia şi de asistenţa unui adevărat „înger protector", în persoana lui John King. Acesta îi deschide saloanele europene ale meta-mediumurilor şi,

până la urmă, fetiţa din sudul Italiei, săracă şi lovită de soartă, ajunge la curtea ţarilor Rusiei, dar şi pe celălalt mal al Atlanticului, când, spre finalul vieţii sale, noii potentaţi americani se hotărăsc să o invite pentru un ciclu de demonstraţii. Fenomenele stranii şi spectaculoase pe care „le declanşează" prezenţa Eusapiei trezesc interesul general, iar spre sfârşitul secolului al XIX-lea specialiştii încep să o studieze cu toată atenţia, luându-şi toate măsurile de precauţie. Este, de exemplu, testată la Institutul general de psihologie din Paris, în prezenţa unor nume celebre, cum sunt Charles Richet, soţii Pierre şi Marie Curie sau marele filosof Henri Bergson, şi a altor eminenţi specialişti. Măsurile de securitate au fost extreme. Subiectul testului fiind fenomenele de levitaţie produse de ea, picioarele tuturor mobilelor au fost fixate de podea şi pe fiecare a fost montat un contact electric ce semnala orice desprindere. Inutil de precizat că mâinile şi picioarele Eusapiei Paladino erau imobilizate şi controlate de persoane special desemnate. Şi totuşi, mesele s-au ridicat până la tavan, ieşind efectiv din legături! Iar cauza era de fiecare dată Eusapia Paladino! O femeie simplă, cu o meşă albă în păr pe locul unde, copil de un an fiind, avusese o fractură a osului parietal şi părul îi crescuse depigmentat. Era cochetă – tot încerca să-şi ascundă meşa şi era pasionată de bijuterii. Le iubea atât de mult, încât într-o seară s-a ridicat de la masă sub imperiul unei puternice emoţii: avusese viziunea unui hoţ care urma să i le fure. Nu a putut să împiedice furtul, care a avut loc exact la ora prevăzută. S-a adresat însă unui coleg, somnambul vizionar, care i-a descris până la urmă locul unde hoţul îşi ascunsese prada…

Ca şi Dunglas Home, care l-a avut pe Crookes, Eusapia Paladino a beneficiat de prezenţa altui mare şi indiscutabil

om de ştiinţă, astronomul Camille Flammarion. Este extrem de interesant cum cercetători de o asemenea talie s-au aplecat cu mare deschidere asupra fenomenelor aşa-numite paranormale, punctul lor de vedere, ca persoane obişnuite cu rigoarea observaţiei experimentale, devenind cu atât mai important pentru înţelegerea unui domeniu care încă ne rămâne parţial închis.

Cunoscut printre altele pentru faimoasa sa *Astronomie Populară,* publicată în 1879, dar şi pentru faptul că a fost unul din fondatorii Societăţii Astronomice a Franţei, Camille Flammarion s-a bucurat de prietenia şi preţuirea unor mari oameni de ştiinţă francezi. Printre ei, Pierre Curie, deţinător, împreună cu celebra sa soţie, Marie şi cu Henri Becquerel, al Premiului Nobel pentru descoperirea radioactivităţii (1903).

Eusapia Paladino este invitată la Paris de mai multe ori. În timpul vizitei din 1906 are loc testul de la Institutul de psihologie. Experienţele şi disponibilitatea italiencei de a declanşa toate acele fenomene aveau să-l impresioneze şi să-l tulbure pe marele Pierre Curie. El are, cu doar câteva zile înaintea morţii, o lungă conversaţie cu Flammarion, în care îi mărturiseşte că, după părerea sa, aceste experienţe deschideau un nou capitol în marea carte a naturii şi că era ferm convins că nu era deloc antiştiinţific să te consacri studierii lor! Cu admiraţia pe care i-o purta (ca, de altfel, întreaga lume ştiinţifică a epocii, fără excepţie), Flammarion nu mai avea să adauge decât convingerea sa că, dacă Pierre Curie ar mai fi trăit, el ar fi reuşit cu siguranţă să identifice caracterul forţelor necunoscute care făceau posibile astfel de fenomene. Era convins că *experienţele cu mediumuri ar putea foarte bine reprezenta un capitol al fizicii!* Al unei fizici, este drept, transcendente, în care obiectul investigaţiei este viaţa însăşi, gândirea, forţele în acţiune fiind forţe „animate", forţe

psihice. Ca şi Sir William Crookes în cazul lui Dunglas Home, Flammarion îşi pune casa la dispoziţie pentru a proiecta şi realiza experienţe sub control cu Eusapia Paladino. Principala grijă era evitarea… simulărilor, evitarea de a fi trişaţi de medium! Căci Eusapia Paladino chiar se amuza uneori trişând. De fapt, cum spunea ea însăşi, era atât de convinsă că un lucru *trebuie* să se întâmple (de parcă auzea o voce interioară), simţea o forţă înăuntrul corpului său, iar… lucrurile se întâmplau! Au existat uneori, aşa cum reiese din numeroase studii şi chiar din discuţiile purtate cu ei, cazuri când medium-urile au trişat. Mai mult sau mai puţin. Din diferite motive. Uneori conştient, alteori pur şi simplu ca să se amuze. De aici nu se poate trage însă concluzia că acea calitate pe care unii oameni, puţini la număr, o au şi pe care Flammarion şi alţii o numesc *„mediumnitate”* nu ar exista. După ce şi-a dedicat peste 40 de ani din viaţă studierii acestor fenomene, Camille Flammarion era ferm în afirmaţii: asemenea facultăţi sunt reale, existenţa lor este absolut sigură. Obligaţia unui experimentator de a-şi lua toate măsurile de precauţie este normală, dar, în acelaşi timp, ea nu trebuie să-l determine pe acesta la un exces de zel care să împiedice însăşi observaţia.

Stanisława Tomczyk. Acum o sută de ani, auzind de performanţele ieşite din comun ale tinerei şi frumoasei Stanisława Tomczyk, savantul polonez Julius Ochorowicz a decis s-o studieze cu toată seriozitatea şi după toate canoanele investigaţiei ştiinţifice. Motivul principal a fost capacitatea acesteia de a realiza lucruri de-a dreptul extraordinare în stare de hipnoză.

Cu o răbdare de înger, Stanisława a acceptat toate probele experimentale elaborate de profesor şi s-a supus

unor manipulări adeseori complicate şi extrem de delicate. Ea reuşea, în condiţii de laborator, în prezenţa martorilor, să facă să leviteze diferite obiecte, de la mingi şi clopoţei, până la o pereche de foarfeci, pe care le „ridica" aparent fără nicio dificultate până la înălţimea ochilor. A devenit curând o persoană destul de controversată, fiind acuzată că „nu se dădea în lături" de la mici trucuri, la fel ca mult mai celebra Eusapia Paladino. Stasia, cum i se spunea, a trezit interesul marelui Charles Richet. Acesta a declanşat o adevărată polemică în ceea ce o priveşte, lucru care a afectat-o profund.

Dar Stasia a fost investigată şi de un „independent", dr. Schrenk-Notzing, în laboratorul său din München. Acesta a imaginat o experienţă total diferită şi sub un control extrem de strict: sub un clopot de sticlă erau plasate cinci sfere mici de celuloid. Stasia, aflată tot timpul sub multiplă observare, a reuşit însă, fără nicio dificultate, să mişte cele cinci sfere cum i se cerea din partea asistenţilor şi, evident, fără să atingă clopotul de sticlă protector! Presa poloneză nu a acordat însă prea mare importanţă acestor rapoarte. Doar câteva ziare le-au publicat, şi acestea la rubrica „fapte diverse"; altele au inclus note scurte sau pur şi simplu au trecut totul sub tăcere. Totuşi, raportul Comisiei a avut o influenţă asupra opiniei publice, căci atacurile au încetat, ba chiar s-au înregistrat câteva opinii favorabile şi apreciative. Era practic de neconceput să fie pusă la îndoială calificarea profesională şi probitatea membrilor Comisiei! Circumspecţia lor în formularea afirmaţiilor şi rezervele ştiinţifice evidente în aprecierea faptelor făceau imposibil de atacat capacitatea lor de a evalua rezultatele experienţelor!

Fantomele celor vii

1882. Preşedintele respectabilei Societăţi pentru Cercetări Psihice din Londra face o declaraţie cel puţin surprinzătoare, afirmând necesitatea „de a termina o dată pentru totdeauna cu scandalul pe care îl reprezintă negarea sau ignorarea unor fenomene sigure, cum ar fi telepatia".

În acel an se organizează o anchetă cu întrebarea: „Vi s-a întâmplat să aveţi impresia clară că vedeţi o fiinţă umană sau că sunteţi atins de ea fără a putea lega această impresie de vreo cauză exterioară?". A primit 5.705 răspunsuri, cele mai multe de la persoane cu un oarecare nivel de educaţie – suficient de numeroase pentru a putea stabili o statistică. Rezultatele au fost publicate într-o lucrare având titlul „Fantomele celor vii", în care se descriu cele 668 de cazuri de telepatie spontană; dintre acestea, în 399 agentul era mort sau pe punctul de a muri. Tot în aceeaşi perioadă, Flammarion lansează o iniţiativă analoagă în Franţa, printre cei 80.000 de cititori ai revistei *Anale politice* îi *literare,* obţinând 4.280 de răspunsuri: de 2.456 de ori „Nu"; de 1.824 de ori „Da". Ca şi confraţii săi englezi, el analizează posibilitatea a ceea ce se numeşte „coincidenţă întâmplătoare" (între „senzaţia" subiectului şi, de exemplu, decesul persoanei de la care are impresia că a primit mesajul telepatic). Probabilitatea unei asemenea coincidenţe întâmplătoare este calculată ca fiind 1 : 804.622.222!

Puţin mai târziu (1908), un alt francez, M.N. Vaschide, ajunge la o teză total opusă: de ce să nu acceptăm constatarea simplă şi în acord cu bunul simţ ştiinţific şi să căutăm raţionamente speciale, care tulbură analiza şi introduc un mare număr de necunoscute? Cine a făcut un studiu aprofundat al subiecţilor? De ce cercetătorii englezi au atât de mare încredere în ei şi în declaraţiile lor? De ce uităm că în cele mai multe cazuri puternica emotivitate a

subiecţilor exercită o influenţă considerabilă asupra raţionamentului lor?

Anunţarea paranormală a unei morţi este uneori premonitorie, decesul având loc după *receptarea mesajului (detaliu dintr-un tablou de Vasarri, 1898: „Mamă muribundă").*

O întâmplare relatată de doamna Paris-Griffith, din Lowestoft, High! Street, nr. 33, la 30 aprilie 1884, pare a se încadra în categoria discutată de Vaschide, cea a puternicelor şocuri emoţionale. Pe scurt, respectiva doamnă a avut într-o zi un moment de totală prostraţie, după care a exclamat: „O, Doamne, micuţul şi dragul meu Henri a plecat!". Pradă unei puternice tulburări, a fost dusă de prieteni în camera sa şi obligată să se întindă pe pat. La scurt timp însă, cineva a adus vestea tragică a morţii lui Henri, unul din cei patru fraţi ai doamnei Paris. El se înecase exact în momentul când sora sa a avut viziunea! mai greu este de încadrat în aceeaşi categorie întâmplarea unui desenator, dl.

Keulemans, care, lucrând la biroul său, a avut brusc viziunea unui coş conţinând cinci ouă – două curate, alungite şi gălbui, un al treilea rotund, alb, cu mici pete galbene, iar celelalte două fără niciun semn particular. Nici obiectele în sine, nici asemenea „fulguraţii" mentale nu constituiau obişnuinţe ale imaginaţiei desenatorului respectiv. Doar că, aşa cum avea să afle ceva mai târziu, soacra sa tocmai îi pregătise pentru o excursie un coşuleţ cu, cinci ouă, exact cum le văzuse pentru o clipă în mintea sa. Fantomele *[*celor vii, lucruri sau fiinţe, se pare că populează nu de puţine ori lumea în care ne aflăm!

Viziuni din „alte universuri".

Prin discutarea telepatiei pătrundem încă o dată – şi într-un mod diferit – în fascinanta lume a visului, în care nu rareori au loc adevărate „schimburi paranormale" cu o mulţime de alte persoane – tot atâtea invitaţii de a pătrunde într-un univers necunoscut unde avem de descifrat totul…

În ceea ce priveşte condiţiile cele mai favorabile pentru transmisia telepatică la persoane de acelaşi sex sau de sex opus, putem compara două mari categorii: stările de veghe şi cele de somn – printre acestea din urmă incluzându-se şi stările de leşin, de comă, de delir şi cele din momentul morţii. Şcoala franceză şi cea engleză sunt de acord că stările cele mai propice sunt cele de somn, atât pentru emiţător, cât şi pentru receptor. Perechea „somn-somn" este urmată la destul de mare distanţă de perechea „somn pentru emiţător-veghe pentru receptor" apoi, la distanţă rar mică în statisticile engleze şi total absentă în cele franceze mai vechi, de cuplul „veghe-somn", pentru ca pe ultimul loc să se situeze situaţia în care şi agentul şi receptorul se află în stare de veghe.

Un lucru asupra căruia toţi cercetătorii sunt de acord este că situaţiile de moarte accidentală sunt sursele cele mai ample a ceea ce am putea numi „unde telepatice”. Profesorul W. Tenhaeff, directorul Institutului de Parapsihologic din Utrecht, relatează o situaţie curioasă, cea a scriitorului olandez Coenraet Droste. Acesta, aflat în Duminica Floriilor (11 aprilie) a anului 1677 la biserica din Dordrecht, a avut o senzaţie nemaitrăită până atunci şi a ştiut că fratele său tocmai fusese ucis în bătălia de la Mont-Cassel. Şi totuşi, nu ştia nici că trupele ar fi fost atât de aproape şi nici că bătălia urma să aibă loc. Acesta este unul din nenumăratele cazuri de telepatie spontană. Un altul, petrecut în vremea noastră, a avut-o drept protagonistă pe o doamnă ce, după o noapte în care, tulburată de tot felul de gânduri referitoare la tatăl său, nu a putut să doarmă, se decide să plece dis-de-dimineaţă la părinţii săi. Tatăl o primeşte absolut uimit că ajunsese… deşi abia îi trimisese în dimineaţa respectivă o scrisoare cerându-i să-i viziteze!

Nu este, cu siguranţă, uşor de distins între real şi imaginar în percepţia *psi.*

Despre halucinaţiile telepatice

René Warcollier, autor al unor interesante anchete asupra capacităţilor telepatice ale diferitelor persoane, publicate la începutul anilor 1900, relatează, printre altele, două cazuri. Unul se referă la o doamnă care, în timp ce mergea, a avut viziunea clară a unui disc luminos şi, în interiorul acestuia, a doua mâini scoţând o scrisoare dintr-un plic. Peste puţin timp a realizat că fusese vorba de un prieten al său care în acel moment găsise o scrisoare adresată de ea şi pe care o considerase pierdută. Cel de-al doilea caz l-a implicat pe Warcollier însuşi.

Ajuns aproape de miezul nopţii într-un oraş de lângă Paris, la un văr al soţiei sale, se întâlneşte cu aceasta, care îl aştepta acolo şi, după ce schimbă câteva vorbe cu gazdele, se duce la culcare în camera de oaspeţi. Adoarme imediat, dar după câtva timp (pe care îl estimează ca foarte scurt) se trezeşte brusc, având senzaţia unei lumini aprinse în cameră şi a unui pachet depozitat lângă fotoliu. Soţia tocmai intrase şi el o întreabă ce era cu pachetul respectiv, în acel moment realizează că, de fapt, nu există niciun pachet, i-l descrie totuşi în detaliu şi soţia îi spune că, într-adevăr, un asemenea pachet fusese aşezat lângă fotoliu, dar a fost adus din greşeală şi luat apoi de către comisionar.

Am ales special aceste două cazuri, pentru că ele ne permit să ne formăm un punct propriu de vedere asupra consideraţiilor psihologului M.N. Vaschide, care se referă la halucinaţii telepatice şi nu la telepatia propriu-zisă. Pentru că, după cum pretinde el, „majoritatea cazurilor fiind unele emoţionale, aceasta exercită o influenţă considerabilă asupra capacităţii de judecată”. Vaschide a efectuat de altfel anchete detaliate, implicând „în marea majoritate persoane departe de preocupări psihologice”. Una din aceste anchete a inclus 34 de persoane (din care 21 erau români), ce au furnizat 1.374 de cazuri, printre care 48 de coincidenţe. 19 din aceste 34 de persoane nu avuseseră decât halucinaţii; în 981 de cazuri se crezuse complet în realitatea întâmplării, dar, dintre ele, 934 s-au dovedit a fi convingeri eronate.

Vaschide este absolut convins de existenţa halucinaţiilor telepatice: „O durere vagă, un zumzet în urechi sunt suficiente pentru a acuza senzaţia şi chiar percepţia unei halucinaţii dintre cele mai nete…”. Concluziile sale sunt complet diferite de cele ale cercetătorilor englezi. Dar nici la el, nici la alţii nu se poate vorbi, în această perioadă a

începutului de secol al XX-lea, de o rigoare a metodelor de cercetare sau de verificare a rezultatelor.

Există şi halucinaţii veridice? Se pare că da! Un caz interesant a fost relatat de doamna Mina W., soţie de medic. Este vorba despre o prietenă a acesteia, care, împreună cu fiul său, Michel, a locuit la un moment dat la ei, iar Michel a fost tratat de dr. W. Fiul moare, iar mama revine la ea acasă, la Bruxelles. După 10 ani, pe când doamna W. şi soţul său se aflau şi ei în Belgia, sunt căutaţi de fosta pacientă, ce dorea să le ofere – prin testament – o sumă de bani pentru eforturile de a-i salva copilul. După alţi doi ani, într-o noapte, doamna W. vede foarte clar lângă patul său imaginea prietenei sale, în cămaşă de noapte, cu părul despletit, întinzând spre ea mâinile şi spunând: „Bună, Mina. Eu merg să mă întâlnesc cu Michel. Primeşte ce v-am adus, pentru tot ce aţi făcut pentru noi". Apoi, foarte lent, imaginea dispare, în timp ce „obiectul" pe care îl desenase în aer cu mâna devine din ce în ce mai mic. Mina W. se duce imediat şi-i descrie soţului viziunea, accentuând faptul că totul fusese complet diferit de un vis, imaginea prietenei sale şi obiectele pe care le văzuse Cărând extrem de reale. Dr. W. – care ştia foarte bine că soţia sa este departe de a prezenta vreun semn de isterie sau vreo tendinţă spre fabulare şi că nu avusese niciodată până atunci halucinaţii – se interesează mediat la Bruxelles, de unde i se confirmă că prietena soţiei sale murise în somn în noaptea precedentă, îmbrăcată exact aşa cum o „văzuse" Mina, şi că le lăsase într-adevăr o sumă de bani. Dar atât de simbolică, încât nu reprezenta practic nimic…

Viziunile pot avea drept subiect şi persoane aflate în viaţă. Pe de altă parte, halucinaţii se pot produce şi la oameni obişnuiţi, dar ele apar cel mai adesea la suferinzii de

psihoze. De câte ori nu am auzit de oameni care sunt urmăriţi de flăcări sau o imploră pe asistenta medicală să-l oprească pe „omul cu cuţitul în mână” care aleargă după ei pe culoarele spitalului! Aceştia sunt convinşi că ceea ce li se pare că văd este un element al mediului în care trăiesc. Dar, atât la oamenii normali, cât şi la bolnavii mintal, aceste halucinaţii au la bază „idei” care nu sunt reale; nimic din lumea înconjurătoare nu corespunde cu conţinutul halucinaţiei.

Are vreo importanţă faptul că subiectul unei viziuni, de pildă, tocmai murise? Studiile asupra a ceea ce se numeşte *telepatie spontană* au arătat că probabilitatea influenţării telepatice creşte direct proporţional cu gradul de emoţie al emiţătorului. Aceasta nu înseamnă însă că influenţele telepatice se reduc la asemenea situaţii. Ele există şi în viaţa cotidiană, dar atunci, conform terminologiei propuse de psihiatrul J.J.C. Marlet, ele se numesc „experienţe telepatoide”. Şi este un punct de vedere general acceptal că este vorba aici de o formă de comunicare care îmbogăţeşte relaţiilenterumane cu detalii dintre cele mai subtile. Iar, ca o observaţie absolut generală, se poate spune, după cum subliniază prof. W. Tenhaeff, că *receptivitatea la influenţa telepatică a aproapelui tău este inerentă naturii umane.*

Uneori fenomenele telepatice se produc în timpul somnului, şi atunci se vorbeşte despre „vise telepatice”. Există tentaţia de a considera că asemenea vise au loc relativ rar, dar nu este aşa, ele sunt mai dese decât ne imaginăm noi.

O informaţie telepatică poate fi însoţită şi de apariţii luminoase (Detaliu dintr-o gravură din secolul al XIX-lea.)

Iată un exemplu, relatat de psihologul german E.R. Jaensch. Într-o dimineaţă, în timp ce lua micul dejun împreună cu familia, le-a povestit că toată noaptea a avut un vis în care, în faţa lui, se afla o tablă de şcoală pe care un copil desenase câteva rânduri de pătrate. Copilul îi cerea să le numere, ceea ce a şi făcut: erau 17. La puţină vreme după

ce şi-a încheiat relatarea, s-a auzit soneria şi poştaşul i-a adus o scrisoare de la un pacient care îl anunţa că urmează să-l viziteze pe data de 17 februarie. Pentru Jaensch, această dată nu avea absolut nicio semnificaţie, niciun eveniment cât de cât special nu era legat de ea. Şi, oricum, era prima oară când visa un număr. Toate circumstanţele l-au determinat să considere că nu putea fi vorba de o coincidenţă datorată hazardului, ci de un fenomen telepatic. Mai ales că, după ce a primit vizita pacientului său, acesta i-a spus că tocmai era pe cale să elaboreze o nouă tehnică de învăţat copiii să numere…

Se poate deci vorbi de o undă de şoc a emoţiilor umane. Iar în ceea ce priveşte telepatia spontană, iată două întâmplări, prezentate acum peste 30 de ani de psihologi, care aduc noi dovezi în sprijinul existenţei sale. Prima se referă la un bărbat a cărui soţie i-a povestit dimineaţa, încă tulburată, cum a avut un vis oribil în care în loc de braţe îi porneau din umeri doi şerpi uriaşi. Peste doar câteva minute, fetiţa lor de şase ani coboară la micul dejun şi, sub imperiul unei spaime foarte puternice, povesteşte cum a visat că mamei sale îi crescuseră şerpi în locul braţelor…

Asemenea „gânduri comunicante” nu se limitează doar la contextul relaţiilor părinţi-copii. Un alt domn, o persoană care conducea o firmă extrem de activă, este foarte impresionat auzind-o pe o prietenă – şi nu una foarte apropiată – povestind, uşor amuzată, cum visase în noaptea precedentă că se chinuia să-şi pună în picioare o pereche de schiuri prea lungi pentru ea. Problema era că şi el avusese un vis similar, doar că nu fusese vorba de lungimea schiurilor: el visase pur şi simplu că schia împreună cu doamna respectivă, printr-o pădure de vis. Şi deşi nu schiase niciodată, nici nu ştia măcar să schieze, găsea că lucrul

acesta este cel mai uşor şi mai plăcut din lume. Conotaţiile sexuale, după părerea medicilor şi psihologilor, sunt în acest caz evidente…

Telepatia spontană, cum reiese şi din exemplele de mai sus, este rezultatul unor violente emoţii umane, care creează o adevărată undă de şoc, capabilă să tulbure receptorul, persoana care se află la celălalt capăt al comunicării telepatice. Fenomenele de acest tip sunt numite uneori „macrotelepatice". Cercetătorii sunt de părere că între acestea şi cele „microtelepatice", proprii sugestiei la distanţă, există o întreagă gamă de fenomene intermediare, unele din acestea, provocate experimental, putând atinge intensitatea unor adevărate halucinaţii telepatice. Marea problemă care rămâne – cel puţin parţial – deschisă este controlul strict al comunicării telepatice. Aspectul privind percepţia telepatică se consideră rezolvat: ea este favorizată de hipnoză, somnul nocturn, stadiul de somn imediat precedent trezirii. Ce se întâmplă însă cu transmiterea sugestiei telepatice? Cum trebuie tratate cazurile în care receptorul este sensibil nu doar la stările emotive pe care transmiţătorul doreşte să i le transmită, ci şi la cele despre care nici măcar acesta nu este pe de-a-ntregul conştient?

Dr. I. Zeehandelaar, psihiatru într-un oraş olandez, trece prin aceeaşi experienţă două zile la rând: la o anumită oră şi cu o perfectă claritate, vede în faţa sa imaginea unei doamne pe care o cunoscuse cândva, dar pe care nu o mai văzuse de patru ani, timp în care nici nu-şi scriseseră, nici nu-şi vorbiseră. Respectiva doamnă, aşa cum îi apărea, îl fixa cu insistenţă şi doctorul avea senzaţia că ea îşi dorea să intre în contact cu el. O caută, reuşeşte să o găsească, iar ea îi spune că în zilele respective se gândise într-adevăr intens la el, având nevoie de asistenţă psihiatrică într-o problemă

care îi părea fără ieşire.

Doamna A. (tot dintr-un oraş olandez) aude într-o după *amiază,* vocea fiului său strigând-o: „Mamă!”. Copilul nu se afla în apropiere – era la şcoală. Dar domnul A. aude şi el strigătul de ajutor. Şi, îngrijorat, hotărăşte să acţioneze, chiar dacă strigătul s-ar fi dovedit o falsă alarmă. Porneşte imediat spre şcoală şi, pe drum, se întâlneşte cu portarul şcolii, care îl aducea acasă pe copil. Copilul, care avea 14 ani şi era handicapat fizic, fusese grav rănit. Când au ajuns în final acasă şi familia s-a reunit, cei doi părinţi au putut constata că auziseră amândoi, la aceeaşi oră, strigătul de ajutor al fiului lor.

Ambele relatări fac parte din cazurile catalogate şi studiate de profesorul W. Tenhaeff, director al Institutului de Parapsihologie din Utrecht, Olanda. Ce au ele în comun este evident: ambele sunt halucinaţii (vizuale sau auditive) – forme sub care se revelează influenţa telepatică, aici fiind, în plus, vorba de cazuri în care, implicit sau explicit, se solicită ajutor. Interesant este, în egală măsură, că relatările prof. Tenhaeff implică două simţuri – văzul şi auzul. Dar nu numai! Un alt caz din aceeaşi bancă de date se referă la o doamnă care, aflată în oraş la cumpărături, simte dintr-o dată un puternic miros de gaze. Se întoarce imediat acasă, pentru a constata că unul dintre copii, jucându-se la bucătărie, dăduse drumul la gaz.

Transmisii telepatice la mari distanţe

Transmisie mentală la 2000 km! Este bine cunoscut – şi aceasta de multă vreme – că în ţările din Est a existat o preocupare constantă pentru experienţele parapsihologice. Până într-acolo încât un profesor de la Universitatea din Leningrad (Sankt Petersburgul de astăzi), Leonid Vasiliev, a

reuşit nu doar să ajungă membru corespondent al Academiei de Ştiinţe Medicale, ci şi să determine înfiinţarea unui laborator dedicat unor astfel de cercetări, subvenţionat integral de stat. Aşa a ajuns, în 1934, să efectueze o interesantă experienţă de transmisie telepatică la distanţă între localităţile Sankt Petersburg şi Sevastopol. Aceasta relua de fapt o spectaculoasă experienţă din 1928, când se stabilise o legătură telepatică între Atena şi trei mari oraşe europene: Paris, Varşovia şi Viena. Adică la distanţe de 2.100, 1.597 şi, respectiv, 1.284 km.

La ideea unui cercetător grec, dr. Konstantinides, grupuri de experimentatori situaţi în respectivele oraşe şi-au transmis figuri geometrice, desene, litere şi, mai rar, imagini artistice. Grupurile de la „cele două capete" îşi asumau, rând pe rând, rolul de agent şi receptor; transmisia şi recepţia datelor (sugestia mentală) erau sincronizate între ele. Transmisia, ca şi recepţia, se făceau de câte două ori în fiecare sens, pentru durate de câte cinci minute, cu pauze între ele tot de aceeaşi durată. Uneori, în speranţa ameliorării rezultatelor, se recurgea la inducerea hipnozei la receptori.

Metoda este cunoscută: unul dintre parteneri „transmite" telepatic un desen, receptorul urmând să reproducă desenul aşa cum îl receptează el, comparând cele două seturi de desene, dr. Konstantinides a ajuns la concluzia că există posibilitatea reală de a transmite influenţa mentală la mari distanţe. Şi are motive să-şi apere convingerea, de vreme ce un porumbel este receptat telepatic drept un contur doar uşor deformat, dar a cărui formă, la comparaţia cu originalul, este extrem de asemănătoare un „trident" devine, la 2000 de kilometri distanţă, un fel de „furculiţă mare", iar cele două triunghiuri

suprapuse care formează celebra Stea a lui David sunt receptate absolut neschimbate!

Dr. Vasiliev reia şi el aceste experienţe, dar le efectuează în primul rând pe cele de somn şi trezire la distanţă. Primele încercări de a le studia au fost făcute la Le Hâvre de psihiatrul francez Pierre Janet şi colegul său, dr. M. Gibert, încă din 1885 – 1886. Vasiliev recurge ca receptor Leonie B., adusă în stare de somn hipnotic la distanţe variind între 75 m şi 2 km, fără ca ea să se aştepte vreodată la o iminentă sugestie hipnotică. Se afla sub controlul unui supraveghetor, care însă nici el nu avea decât informaţii foarte vagi asupra momentului ales de agent, de inductor, pentru începerea transmisiei telepatice. Rezultatul? 25 de experienţe, dintre care 18 reuşite perfect şi restul – parţial. Adică Leonie nu intra în somn decât cu o anumită întârziere sau nu reuşea să realizeze decât o stare de somnolenţă avansată…

Există şi o telepatie conştientă?

Rezultate mai mult decât promiţătoare – fie că era vorba de experienţe cu adulţi sau copii – au determinat încă din anii 1960 ca o serie de instituţii să ia în considerare în modul cel mai serios studierea experimental: a parapsihologiei. S-a vorbit chiar despre o subvenţionare de către stat cercetărilor în această direcţie, efectuate în cadrul unor binecunoscute instituţii, cum ar fi celebra companie Westinghouse, în Statele Unite deşi nu mai puţin faimosul J.B. Rhine a contestat acest lucru, în schimb este cert că în fosta Uniune Sovietică (şi în multe dintre ţările din est studiile de parapsihologie au cunoscut o atenţie cu totul specială. Conform spuselor profesorului L.L. Vasiliev, titular, în anii ’70, al catedrei de fiziologie a Universităţii de Stat din

Leningrad şi membru corespondent al Academiei de Ştiinţe Medicale a URSS, ruşii s-ar fi situat pe primele locuri în domeniul amintit. Aceasta în condiţiile în care acelaşi L.L. Vasiliev recunoştea public existenţa unei catedre de parapsihologie în cadrul respectivei Universităţi!

Câteva dintre concluziile lui Vasiliev sunt deosebit de interesante.

Încă în antichitate, grecul Democrit elaborase deja o teorie a telepatiei.

În primul rând, cum de timp de peste o sută de ani, nu s-a putut ajunge la o afirmaţie definitivă privind existenţa unei sugestii la distanţă, ridică a unei telepatii conştiente, pe lângă telepatia spontană? Răspunsul) poate fi dat gândindu-

ne că nici psihologia… „obişnuită”, să-i spunem, nu i-a impus prea uşor. Aceiaşi o sută de ani au fost necesari pentru ca urnea să fie convinsă de existenţa efectivă a sugestiei verbale şi a somnului hipnotic. Or, acestea sunt incontestabil fenomene ce pot fi mult mai uşor de provocat decât sugestia la distanţă! Lipsa unor probe concludente nu înseamnă neapărat că telepatia conştientă nu ar exista – problemele de psihologie au nevoie de un timp îndelungat pentru a fi dezlegate!

În al doilea rând, este vorba şi de un factor pe care l-am putea numi subiectiv: o anume similaritate între cazurile de telepatie spontană şi viziunile terifiante ale unor scriitori. Obişnuiţi cu rigurozitatea cercetătorilor autentici, care vorbesc doar pe bază de note şi observaţii bine fundamentate şi sistematizate, mulţi au avut tendinţa de a nu lua în serios afirmaţiile parapsihologilor. Şi totuşi, cazurile de telepatie spontană sunt frecvent confirmate atât de documente de arhivă, cât şi de declaraţiile unor martori oculari.

Cu atât mai important devine astfel studiul sugestiei la distanţă – telepatia conştientă. Pentru ştiinţă, ca şi pentru viaţa noastră în general. Mă ales în condiţiile confirmării experimentale a unei legături telepatice implicând o formă de energie necunoscută încă sau un factor propriu unor structuri materiale extrem de evoluate, cum este creierul omului.

Ştiinţa şi Paranormalul

„Nu vreau să mă ciocnesc de mesajele care provin de la oameni pe care nu-i cunosc şi pe care s-ar putea să nu doresc niciodată să-i cunosc”. Doctorul David Rogers este extrem de tranşant în poziţia pe care o adoptă, Pentru el,

esenţial este studiul, multiplicarea lecturilor şi aprofundarea faptelor, a teoriilor, a desfăşurării fenomenelor. Bănuiala sa este că majoritatea experimentatorilor manifestă o anume teamă în faţa manifestărilor *psi* în stare brută şi, ca atare, preferă abordarea lor într-o manieră mai „intelectuală", mai detaşată, în acelaşi timp, decizia sa este să se folosească de fenomenele psi în momentul şi pe măsura înţelegerii semnificaţiei şi a creşterii încrederii date de utilitatea cunoaşterii lor.

El este de părere că experimentatorii nu realizează importanţa influenţei lor asupra subiecţilor, atitudinea sa fiind provocată de o anume rezervă, de o neîncredere în fenomenele pe care le studiază. Dr. Rogers vorbeşte despre o adevărată obsesie a parapsihologilor pentru „repetabilitatea" experienţelor, „reproductibilitatea", pentru a folosi termenul uzual din fizică. Adică, orice experienţă trebuie să poată fi repetată, cu rezultate identice şi aici se manifestă o deosebire esenţială între psihologie şi parapsihologic Dacă în psihologie repetabilitatea nu are loc, nu se va vorbi imediat de contrafacere sau de fraudă, ci de modificarea contextului socio-psihologic în care s-a desfăşurat (s-a repetat) experienţa sau de modificări pe parcursul desfăşurării ei. În parapsihologie însă, atât autorii experienţei, cât şi incredulii sau – mai ales – detractorii vor pune imediat în discuţie însăşi legitimitatea rezultatului ori chiar a descoperirii! Un tip de exigenţă care nu se întâlneşte practic în nicio altă ştiinţă!

Poate că ar mai trebui făcut un comentariu, pornind de la o afirmaţie a unui biolog, Peter Lachmann, de la Universitatea Oxford, în cadrul unei conferinţe prezentate la Bucureşti, prof. Lachmann sublinia faptul că doar Istoria are de-a face cu fenomene, cu evenimente *unice;* ştiinţa are un

caracter eminamente statistic, şi aceasta este cauza pentru care reproductibilitatea se impune drept criteriu de apreciere a corectitudinii efectuării unui experiment.

Dar pentru a cere repetabilitate, pentru a recurge la termenul folosit de dr. Rogers, pentru a cere ca la repetarea experienţei să obţinem acelaşi rezultat, este necesar în primul rând să putem asigura aceleaşi condiţii de desfăşurare a experienţei respective. Ceea ce este practic imposibil, nu doar pentru că starea minţii subiectului este greu de presupus că poate fi repetată, dar nici mulţi dintre parametrii de control nu mai sunt aceiaşi, în primul rând timpul! El observă că parapsihologia pare să-şi fixeze o scară a valorilor mult mai strictă decât orice altă ştiinţă în aprecierea rezultatelor. Să fie aceasta doar pentru că aici avem de-a face cu fenomene ***psi?***

Dilema pe care o menţionează dr. David R Rogers este specifică atitudinii multora în faţa fenomenului paranormal: se confruntă *o teamă* iraţională de puterile acestuia şi o *încredere* super-raţională în manifestările sale. Se merge până acolo încât unii cercetători şi practicanţi cunoscuţi ai paranormalului să califice mediile în care îşi duc viaţa şi reacţiile colegilor drept „nesănătoase". Un prieten al doctorului Rogers şi apreciat parapsiholog, Montague Ullmann, a refuzat, de pildă, din această cauză, să relateze o serie de interesante experimente de percepţie extrasenzorială în care el însuşi s-a oferit drept subiect.

Întâlnirea cu un medium cu vădite şi bogate disponibilităţi, recunoaşte dr. Rogers, îi produce o evidentă stare de anxietate. „Latura" lui" de cercetător îl face să se gândească imediat cum ar putea verifica toate cele spuse sau făcute de medium. Pe de altă parte, se întreabă dacă nu cumva este vorba de încă un „vrăjitor" care încearcă să-l

păcălească şi să profite de pe urma lui. Această serie de îndoieli are un efect categoric pozitiv: impune creşterea exigenţelor în acceptarea şi practicarea actului paranormal. Pe de altă parte, dacă s-ar ţine o evidenţă riguroasă a acestor experimente, s-ar observa o anume duplicitate a mediumurilor confruntate cu fenomenul *psi.* Sunt prea multe forţe şi semnificaţii în materia care ne înconjoară şi din care suntem făcuţi – spune dr. Rogers – pentru a ne putea permite să nu o cunoaştem cum trebuie! Iar aceasta se referă şi la atitudinea parapsihologului faţă de subiectul său, uneori perturbat, fără să-şi dea seama. Ceea ce nu diminuează însă cu nimic responsabilitatea specialistului faţă de cel venit ca să-şi rezolve o problemă pentru care practicile tradiţionale nu-i mai oferă nicio soluţie.

Adesea, adevărate tragedii sunt generate tocmai din cauza neglijării acestei responsabilităţi. Deontologia este la fel de obligatorie pentru psihologul „clasic", ca şi pentru experimentatorul care recurge la parapsihologie sau pentru chimistul confruntat cu „subiectul" numit „natură" (la fel de capabilă să răspundă, chiar dacă nu ştim totdeauna să descifrăm limba în care ne vorbeşte), în fond – este o dovadă de profesionalism.

Charles Richet, laureat al Premiului Nobel pentru Medicină în 1913, sesizează o deosebire esenţială între forţele care acţionează la nivelul lumii fizice şi cele care se manifestă sub apanajul trăirilor noastre mentale şi sufleteşti, în primele, spune el, nu există nicio urmă de intenţionalitate. Când clorul şi sodiul se combină pentru a da sarea de bucătărie, niciunul din cele două elemente nu procedează… intelectual. La fel, când razele Soarelui încălzesc Pământul – cine ar putea vorbi aici de vreo alegere? Dar când, aflaţi de asemenea într-o concentrare extremă, misterioşii „mesageri

ai Tibetului" parcurg, fără niciun efort aparent, sute de kilometri pe zi? în opoziţie cu „fatalitatea" fenomenelor fizico-chimice, fenomenele psihice implică acte de voinţă, intenţii umane sau extra-umane, decizii din surse cunoscute sau nu. Acesta este, după Charles Richet, domeniul *Metapsihicii.* Sigur, nimeni nu se aştepta atunci când venerabilul om de ştiinţă vorbea despre el să fie acceptat cu uşurinţă. Nici astăzi nu se aşteaptă mai mult. Dar aşa s-a întâmplat cu majoritatea descoperirilor de răscruce ale ştiinţei şi tehnicii.

Galilei a riscat cel puţin închisoarea pe viaţă pentru că a susţinut că Pământul se roteşte. Lordul Kelvin, ilustrul savant britanic căruia îi datorăm scara de temperatură ce porneşte de la zero absolut, se exprima cu o rară vehemenţă, în 1904, împotriva oricăror fenomene „neînţelese", cum ar fi „magnetismul animal, mesele care se învârtesc, spiritismul, clarviziunea…"*, JNu* ***există niciun al şaptelea simţ de natură mistică",*** spunea el, considerând că nu există aici nimic altceva decât rea-credinţă, observaţii prost făcute, impostură voluntară. *„Ţin să resping cu vehemenţă orice aparentă tendinţă de a accepta această mizerabilă superstiţie…"* Este într-adevăr mai uşor (sau, oricum, mai comod) să negi sau să te faci că nu există ceea ce nu înţelegi. Camille Flammarion, celebrul astronom, vorbeşte însă despre asemenea atitudini (inclusiv despre cei care le profesează) ca „trecând la nivelul de borne rutiere care jalonează drumul progresului"… Având el însuşi dificultăţi de receptare a punctului său de vedere şi a faptelor expuse, Charles Richet credea că este imposibil ca oameni de ştiinţă de cel mai mare calibru să fi fost sau să se fi lăsat toţi înşelaţi de aparenţe sau chiar de „şmecheria" unuia sau a altuia. Mai ales când printre aceştia figurează nume de fizicieni ca Sir

William Crookes, filosofi ca Hans Reichenbach şi Wiliiam James, astronomi cunoscuţi ca Giovanni Schiaparelli şi Camille Flammarion. Să fi fost *toţi* atât de imprudenţi încât să accepte concluzii incorecte? Atât de neatenţi şi inabili încât ei, mari experimentatori şi gânditori, fondatori de şcoli (cum a fost Reichenbach, care a fondat neopozitivismul), să nu programeze şi să nu efectueze o experienţă ireproşabilă ori să expună o analiză serioasă a fenomenelor?

Însă întreaga istorie, nu doar a ştiinţei, ci a cunoaşterii umane în general, ne dovedeşte că aproape toate descoperirile, chiar şi cele mai simple, au fost la început obiect de îndoială – specifică, de altfel, însuşi actului de gândire ştiinţifică – şi unele chiar respinse. Claude Bernard, unul din fondatorii metodei experimentale, a stârnit controverse şi obiecţii atunci când şi-a anunţat şi susţinut descoperirea conform căreia organismul animalelor secretă zahăr. „Imposibil!" s-a spus, „se strică armonia lumii vii, admiţând formarea zahărului de către animale. Plantele sunt cele care fabrică zahăr – animalele sunt cele care îl consumă!". Când s-a vorbit prima oară despre caracterul contagios al tuberculozei, un profesor universitar de la Paris a spus că „dacă tuberculoza ar fi fost contagioasă, am fi ştiut-o" şi Academia de medicină l-a aprobat în unanimitate. Această inepţie incredibilă era afirmată în anul 1878!

De atunci, lucrurile s-au schimbat într-o anumită măsură, însă, în continuare, cel mai greu de acceptat este neobişnuitul. „Misterele" ştiinţei nu mai ridică probleme, pentru că ne-am familiarizat cu ele. Dar este îrui *nefiresc,* şi prin urmare greu de acceptat, faptul că fenomenele metapsihice nu sunt cu nimic mai „misterioase" decât electricitatea, de exemplu. Absurd ar fi să refuzăm a le studia doar pentru că sunt… neobişnuite.

Aflat la cele mai înalte cote ale muncii sale de experimentator şi gânditor în domeniul ştiinţei, onorat cu mari distincţii, inclusiv premiul Nobel, Charles Richet ajunge la concluzia că metapsihica este o ştiinţă veritabilă şi că trebuie tratată ca atare, după toate normele actului ştiinţific. Care implică automat îndoiala ca atitudine, dar nu impune în niciun caz refuzul ca soluţie în faţa necunoscutului…

Cât de reale sunt de fapt fenomenele neobişnuite? Iată câteva situaţii:

— O comunicare a cercetătoarei Daniella Meeker, de la California Institute of Technology din Pasadena, produce senzaţie în luna ianuarie 2002, la Congresul Societăţii de neuroştiinţe: o maimuţă Rhesus este antrenată să se concentreze în timp ce joacă un joc pe calculator şi… mută cursorul calculatorului, fără ca ea sau altcineva să se atingă de mouse! Miracol? Explicaţia pare a se afla într-o zonă a creierului numită cortexul parietal posterior. Aici se formează dorinţa de a efectua anumite mişcări ale corpului…

— O ştire din toamna lui 2001, difuzată de ziarul *The Times,* vorbeşte despre o româncă, Silvia Radan, care trăieşte în Anglia. Silvia a simţit dintr-odată o nevoie imperioasă de a reveni în ţară, pe Valea Jiului, de unde este originară, pentru a o căuta pe bătrâna vrăjitoare a satului, la care o ducea bunica ei şi care o vindeca de orice boală. O găseşte şi, stupoare! în ciuda zecilor de ani trecuţi, femeia, octogenară în copilăria Silviei, pare neschimbată!

— Un sondaj Gallup din iunie 2001 constată că peste jumătate din americani cred în vindecarea prin puterile psihice şi în existenţa capacităţilor extrasenzoriale. Şi numărul acestora este în permanentă creştere…

Problemele pe care şi le punea Charles Richet acum o sută de ani rămân la fel de actuale. Care ar fi diferenţa între

forţele fizice şi cele psihice – dacă există vreuna ***de principiu!*** – şi cum ar putea fi investigate cele din urmă pentru a ajunge la concluzii care să reziste în faţa oricărui examen? Astăzi, când se vorbeşte despre interesanta constatare că marile mediumuri „de altă dată" au cam dispărut, cum vom proceda? Vom găsi – ori vom inventa – altele sau vom respinge totul doar pentru că nu înţelegem ce se întâmplă? A câta oară?

Chimistul J.B. Van Helmont (1579 – 1644) nu se sfia să afirme că există o forţă în fiecare dintre noi, o capacitate de a influenţa de la distanţă, care este însă „adormită", „blocată" de carnea care ne delimitează de restul Universului. Exersarea ei necesită o „potrivire" între cei doi aflaţi la extremităţi – pacientul şi operatorul. Un canal de comunicare, am spune astăzi.

Şi unde s-ar localiza o asemenea acţiune de-a dreptul magică? în stomac, spune Van Helmont, deoarece este mult mai delicat, mai sensibil decât extremităţile degetelor sau ochii… Uneori, subiectul nici nu poate suporta atingerea unei mâini în acea zonă. Iată propriile cuvinte ale lui Van Helmont, aşa cum le găsim în copleşitoarea sa *„Opera Omnia":*

„… există în om o asemenea energie, încât prin voinţă şi prin imaginaţie el poate acţiona în afara sa, poate să imprime o influenţă durabilă asupra unui obiect foarte îndepărtat. Acest mister unic pune în lumină fapte greu de înţeles şi care se leagă de magnetismul tuturor corpurilor, de puterea mentală a omului şi de tot ce se spune despre magia omului şi dominarea universului de către el".

Spre alte lumi

În Tibet există aşa-numita „linie a gândului". Este o

tehnică de învăţare, care se referă la „transmiterea cunoaşterii fără ajutorul vorbirii”, dacă este să preluăm formularea celebrei exploratoare Alexandra David-Neel, care a reuşit să pătrundă în unele dintre cele mai exclusive comunităţi tibetane. Mai exact, este vorba de metoda *telepatică* de transmitere a cunoaşterii, a învăţăturii. Ea era considerată ca fiind superioară tuturor metodelor de învăţare şi este practicată încă în Tibet. Iar performanţele – uneori de domeniul supranaturalului – despre care avem mărturii din această zonă sunt în măsură a ne face să le acordăm credibilitate.

În concluzie, luarea în considerare, fără o poziţie preconceptă, a fascinantului subiect care este telepatia, nu poate fi decât profitabilă. Iar dintre toate aspectele sale, unul se evidenţiază prin gradul său extraordinar de spectaculozitate: relaţia telepatică stabilită între o persoană aflată în viaţă şi una care a murit sau este pe punctul de a o face.

În condiţii foarte dificile, s-au putut totuşi realiza studii experimentale asupra telepatiei. Unul din rezultate a fost distingerea a două mari categorii de relaţii telepatice: una pe care o putem numi *retardată,* în *care* receptorul devine conştient de o întâmplare, un cuvânt, o idee, la câtva timp (uneori câteva ore) după ce acestea au avut loc sau au fost „montate” de experimentator; cealaltă este conştientizarea *anticipată,* care, aşa cum îi spune şi numele, precede evenimentul. Unul din cazurile – perfect stabilite şi documentate – din această ultimă categorie, descris de cercetătorul olandez prof. W. Tenhaeff, un expert în domeniu, se referă la „apariţia” unui marinar în faţa fratelui său cu o zi înaintea momentului în care vaporul său avea să se ciocnească – pe timp de pace – @ de o şi el să-şi piardă

viaţa.

Un mare număr de apariţii, ca şi alte fenomene asociate, au nu doar un caracter simbolic, alegoric, ci ne obligă să ne confruntăm uneori şi cu fenomene de transfer, de condensare a imaginii. Dl. M.R., un alt caz din baza de date a prof. Tenhaeff, avea un unchi bătrân undeva prin împrejurimile oraşului Hilversum şi îşi făcuse un obicei în a-l vizita periodic. De fiecare dată, ajuns pe proprietatea acestuia, drumul îl ducea pe lângă o livadă unde păştea o capră, chiar în faţa casei. A fost extrem de surprins când într-o noapte, a „văzut" efectiv capra în camera sa! Imaginea a durat un anumit timp, apoi s-a estompat treptat. Dimineaţa, avea să afle că unchiul său decedase. Stabilind ora decesului, s-a observat că ea coincidea aproape la minut cu momentul apariţiei animalului în camera sa…

Când vorbim despre visele telepatice, există posibilitatea ca un singur emiţător să influenţeze mai mulţi receptori. Despre sora Martina, o călugăriţă care a murit în Indonezia în 1912, se ştie, din relatarea maicii stareţe a mănăstirii, că timp de câteva ore înaintea morţii nu a contenit să-şi cheme tatăl şi fratele. Aceştia, deşi primul se afla la Amsterdam, iar celălalt la Haarlem, au avut exact în acele momente vise foarte clare în care ea le apărea, deşi nu aveau nicio informaţie că ar fi în pericol sau măcar bolnavă. Telepatie „în trei" sau pur şi simplu *a existat şi de data aceasta un singur receptor, care apoi s-a transformat în emiţător?*

Studiile privind experienţe de tip telepatic arată că acestea au loc în contextul unor evenimente cu o mare încărcătură emoţională, legate de existenţa celor foarte apropiaţi. Influenţa spontană din partea unei persoane cunoscută doar superficial este extrem de improbabilă.

Psihanalistul va trebui să ia în considerare „legătura” atunci când este vorba de stabilirea noi relaţii telepatice. Că aşa stau lucrurile arată de exemplu baza de date şi cercetările întreprinse de un cunoscut psihiatru olandez, doctorul Lietaert Peerbolte, primul care a atras atenţia asupra acestui aspect, remarcat şi de psihiatrii germani şi austrieci. Un exemplu amuzant dar foarte interesant este cel al unui medic având, pe de o parte, o prietenă foarte apropiată şi, pe de altă parte, o menajeră care îi crea mari probleme.

Aceasta din urmă, pe lângă faptul că era extrem de cheltuitoare, nutrea speranţa că bunul doctor, rămas văduv, se va hotărî până la urmă să o ia de nevastă. Aşa că îi cere un avans din salariu, îşi cumpără o rochie galbenă mini şi vine acasă să i-o arate. Iritat la culme, doctorul nu spune nimic, deşi menajera îl anunţă că se duce… chiar la prietena acestuia, dar, privind-o pe fereastră cum se îndepărtează, se trezeşte spunând: „Ce n-aş da să se aşeze cu rochia ei nouă pe o bancă proaspăt vopsită!”

A doua zi, menajera îi povesteşte că visase cum, ducându-se la croitoreasă pentru un tiv, observase că rochia era murdară de vopsea şi iremediabil distrusă. Aşa cum i se întâmplase – de data aceasta în realitate – când era copil şi îşi stricase la fel o fustiţă de aceeaşi culoare, la care ţinea foarte mult…

Există un antrenament pentru telepatie?

În paralel cu cercetările sovietice, francezii René Warcollier şi Henri Marcotte au ajuns la veritabile metode de antrenament telepatic. Dar nu mai e vorba de o telepatie „naturală”, ci mai curând de o „telestezie”, o telepatie senzorială, provocată în mod condiţionat: este un schimb care se efectuează între doi factori interdependenţi,

transmiţătorul (agentul) şi receptorul, însă, indiferent cum se ajunge la rezultat, un lucru este cert: fiorul, misterul, amănuntele inexplicabile ale prezenţei facultăţilor psi, pe care încă nu le înţelegem, se află acolo…

Upton Sinclair, un scriitor american extrem de popular la vremea lui (prima jumătate a secolului XX), a fost cunoscut printre altele şi pentru o serie de extraordinare performanţe telepatice realizate în tandem cu soţia sa, cum ar fi transmiterea şi receptarea în remarcabile condiţii a unor imagini. Studierea acestui caz în particular, la care se adaugă indiscutabila credibilitate pe care o prezentau cei doi, a scos în evidenţă o serie de importante proprietăţi care sprijină (şi, uneori, chiar condiţionează) performanţa în comunicarea telepatică: seninătatea individuală, capacitatea de a realiza o pronunţată relaxare mentală şi fizică, capacitatea de gândire pozitivă (o gândire îndreptată în mod esenţial spre binele celorlalţi), optimismul…

Henri Marcotte, continuând cercetările lui René Warcolier, le adăugă metode şi rezultate despre care aflase din fosta URSS, unde autorităţile au fost întotdeauna extrem de interesate mai ales în dezvoltarea capacităţilor telepatice ale unor actuali sau potenţiali agenţi secreţi. Progresele incredibile înregistrate de primul grup de antrenament au determinat înfiinţarea imediată a unei a doua echipe. Aceasta s-a întâmplat încă în 1965! Scopul? Să se constate în ce măsură reuşitele se datorau antrenamentului şi în ce măsură ameliorării metodelor folosite. Curând aveau să realizeze un lucru extrem de interesant: ceea ce ajunseseră să facă după antrenament nu mai putea fi considerat „telepatie naturală”. Era o telepatie senzorială – pe care au numit-o „telestezie” – ce implica o trecere directă de la senzaţie la senzaţie, fără stadiul intermediar al comunicării

verbale!

Din nou intrăm parcă în domeniul ştiinţifico-fantasticului, unde Asimov imaginează, în trilogia „Fundaţiilor”, un comitet de conducere al unei societăţi de oameni de ştiinţă care nu doar că pot comunica direct prin gânduri, dar îşi oferă şi posibilităţi de verificare reciprocă, prin examinarea directă, de către oricare din membrii societăţii, a propriului creier. Doar că de data aceasta avem de-a face cu o cercetare ştiinţifică efectuată respectând toate regulile general acceptate. Paşii urmaţi, ocolind stadiul verbal, sunt următorii: 1) obişnuirea de a se simţi direct pe sine şi pe celălalt, prin autoscopie, percepţie reală şi imaginară, vis; 2) antrenarea memoriei imediate, prin metodele tip zen; 3) exerciţii de concentrare.

„Instrumentul” principal al comunicării „sigure” este ceea ce numim *telepatie.* O comunicare ce evită stadiul verbal şi pune în legătură directă minţile oamenilor. Este însă sau va fi vreodată posibil aşa ceva? Răspunsul, categoric afirmativ, este sprijinit, printre altele, de un lucru pe care îl uităm adesea, şi anume faptul că omul foloseşte mai puţin de zece la sută din capacitatea creierului său! Ce se află în procentele ascunse, care sunt disponibilităţile noastre reale – acestea sunt întrebări la care doar viitorul va răspunde. Şi viitorul acesta nu este chiar atât de departe cum am putea crede, în cărţile lui Asimov, membrii celei de-a doua Fundaţii, cea a psihologilor, comunică între ei exclusiv non-verbal, telepatic, dar au şi capacitatea de comunicare „normală” cu ceilalţi oameni, neantrenaţi pentru performanţa telepatică.

Telestezia (o telepatie realizată direct prin intermediul simţurilor) aduce în atenţie un aspect pe cât de simplu, pe atât de neaşteptat. Aşa cum procesul gândirii şi comunicării

normale (cele pe care le practicăm cu toţii) implică o complexă cooperare şi interacţiune a tuturor componentelor sistemului nervos şi practic a întregului organism, telestezia lărgeşte cadrul, implicând cel puţin două persoane distincte, transmiţătorul (agentul) şi receptorul. Antrenamentul acestora îşi propune, într-un prim stadiu, conştientizarea progresivă de către subiect a fenomenului telepatic. Transformarea telepatiei în telestezie, deci comunicarea directă a senzaţiilor, se realizează în stadiul următor, în al doilea ciclu de antrenament (când se realizează de către participanţi că există o certă interdependenţă între transmiţător şi receptor, că telestezia este de fapt un schimb permanent). De cele mai multe ori, când transmiţătorul emite, el ştie dacă este sau nu recepţionat. Mai mult, el poate corecta imaginea recepţionată! El poate „verifica" din când în când pe parcursul contactului telepatic modul în care mesajul său este recepţionat şi, fără nicio confirmare din partea receptorului, să-i transmită informaţii care să completeze recepţia şi să o amelioreze.

Există o „specializare" naturală a participanţilor în transmiţători şi receptori? Nu. Cursul normal al vieţii sau hazardul îi pot atribui unuia dintre cei doi un rol sau altul. Antrenamentul selectiv este cel care, până la urmă, poate decide…

În fascinanta sa prezentare a tehnicilor de antrenament (elaborate în prima jumătate a anilor '60) pentru realizarea acestui tip special de telepatie, numită de el „telestezie", Henri Marcotte acordă o importanţă specială sunetului.

Modelul se află în tehnicile yoga, unde sunetul reprezintă, printre altele, punctul de declanşare a concentrării, în acelaşi timp, sunetul – mai bine zis, anumite

sunete speciale – joacă un rol decisiv în unele din cele mai spectaculoase experimente paranormale, cum ar fi fascinantele „călătorii în afara corpului", realizate de Raymond Moody. Acesta „decola" printr-o tehnică de detaşare de corp, declanşată de un sunet (mai precis, două sunete cu frecvenţe foarte joase). Sunetul despre care se vorbeşte este cel auzit în urechea noastră atunci când suntem cufundaţi într-o tăcere deosebit de profundă. Antrenamentul care i se propune subiectului este unul multiplu: mai întâi ascultarea sunetului, apoi analizarea acestuia şi performanţa de a reuşi să-l stăpânească, pentru ca în final să-l moduleze, accentuându-i, după dorinţă, acutele sau gravele, conştientizate pe parcursul analizei. Pentru că aceste modulaţii sunt elementele ce urmează a fi transmise prin telestezie!

În relatările lui Moody, în special privind experienţele sale de început, există momente-limită, când riscul legat de „căderea sub stăpânirea sunetului" este enorm, putând merge până la decesul subiectului. Este vorba de acelaşi tip de pericol implicat de problemele puse de exerciţiile de gimnastică yoga: oricât de dificil ar fi de „intrat" într-o poziţie yoga, există pericolul real de… a nu mai putea ieşi!

Ce îi determină atunci pe cercetătorii şi practicanţii telesteziei să insiste asupra antrenamentului în vederea folosirii sunetului? Ei bine, este vorba de un aspect foarte important şi rareori discutat al acestui tip atât de particular de cercetări: obiectivitatea telesteziei şi, în general, obiectivitatea în psihologie. Aici, spre deosebire de ceea ce se întâmplă în timpul transmisiei de imagini, de pildă, nu pot, din motive pur fiziologice, să apară niciun fel de reacţii imaginare ale receptorului – de memorie sau alte tipuri de interferenţe distructive. Exerciţiile de telestezie bazată pe

sunet sunt extrem de sigure şi permit un studiu aprofundat al înseşi efectelor şi legilor telesteziei. Posibilităţile oferite de sunet sunt practic infinite. Şi au permis, printre altele, o înţelegere specială a relaţiei dintre emiţător şi receptor.

În 1960, doi cercetători de la unul din cele mai cunoscute spitale din lume – Moses Maimonide *din New York – declanşează* o *nouă serie de tentative de explorare experimentală a telepatiei onirice: contactele telepatice în care receptorul este cufundat în somn şi visează…*

Există însă cu adevărat telepatia? Printre cei care şi-au pus această întrebare se află doctorii Stanley Krippner şi Montague Ullmann de la Spitalul Maimonide din New York. Dacă da, şi-au zis ei, trebuie să o „descoperim" în ceea ce se întâmplă cu un subiect în timpul somnului. Alegerea somnului ca moment pentru studiu nu constituie o surpriză, deoarece tocmai în acea perioadă se studia somnul cu o mulţime de tehnici speciale care permiteau ţinerea sub observaţie permanentă a celui adormit. Ceea ce şi-au propus cei doi a fost să selecţioneze un agent, un „transmiţător", care să aleagă o fotografie la întâmplare şi să încerce să i-o transmită celui adormit (care nu ştia nimic despre ce urma să se întâmple şi cu atât mai puţin despre intenţia de a i se transmite telepatic conţinutul unei imagini). Pentru a complica şi mai mult situaţia, o comisie trebuia, în urma analizei visurilor subiectului, să stabilească despre ce imagine a fost vorba. Asemănările constatate au fost uneori incredibile. Ceea ce făcea greu de susţinut caracterul întâmplător al visului. A existat aproape un consens asupra faptului că un contact telepatic fusese efectiv stabilit. Şi s-a ridicat întrebarea următoare: dacă aşa ceva se putea realiza în laborator, este chiar imposibil ca asemenea fenomene să aibă loc şi în viaţa reală? Iată câteva din primele momente

ale acestor pasionante cercetări de la Spitalul Maimonide. Tot ce trebuia, după părerea doctorului Ullmann, era un bun encefalograf, un laborator de somn, o echipă de cercetători şi… subiecţi! Dr. Ullmann se hotărăşte atunci să se adreseze doamnei Eileen Garett, preşedinta Fundaţiei de Parapsihologic, ea însăşi unul din cei mai cunoscuţi mediumuri (până la moartea sa, survenită în 1970). Eileen Garrett, care finanţase prin fundaţia sa o serie întreagă de cercetări în domeniu, este imediat atrasă de proiectul lui Montague Ullmann. Poate şi dintr-un motiv ceva mai special: nutrea în felul acesta speranţa că o serie de întâmplări personale îşi vor găsi o explicaţie. Una dintre acestea este relatată în cartea sa, intitulată „Telepatia", şi se referă la o comunicare telepatică stabilită la un moment dat între fiica sa, aflată la o şcoală cu internat, şi ea, o comunicare căreia nu i-a acordat la început suficientă atenţie şi care fusese, din această cauză, pe punctul de a degenera într-o adevărată tragedie. Doamna Garrett le pune deci la dispoziţie celor doi cercetători un adevărat laborator de studiu, conceput după planurile lor şi, mai mult, adaugă membrilor echipei încă doi, care aveau să joace un rol deosebit de important.

Contact telepatic sub electrozi!

Nu se întâmplă foarte des ca un parapsiholog să fie convins să accepte şi mai ales să caute colaborarea cu oamenii de ştiinţă „tradiţionali". Eileen Garrett gândea însă cu totul astfel. Ea a pus la dispoziţie celor doi medici de la Spitalul Maimonide din New York nu doar două camere ale Fundaţiei pentru a fi echipate, una ca sală pentru encefalografii, iar cealaltă ca sală de odihnă, ci a şi delegat pe lângă grupul de medici doi dintre cei mai buni parapsihologi pe care îi cunoştea: Karlis Osis şi Douglas Dean. Ideea era de a instala un encefalograf cu patru ieşiri şi un interfon legat

cu camera de odihnă, pentru a putea realiza direct şi imediat o înregistrare pe bandă a impresiilor sau relatării subiectului adormit, în momentul în care este trezit. Cei doi parapsihologi urmau să aleagă obiectul primei experienţe, în ceea ce privea subiectul, lucrurile erau clare: doamna Garrett urma să fie prima, căci se oferise pentru a testa programul şi ideile lui Ullmann şi Krippner.

Doctorul Osis alege ca prim material-ţintă o secvenţă de trei fotografii publicate în revista *Life.* Le pune într-un plic, îl sigilează şi îl trimite secretarei doamnei Garrett, care urma să le ia cu ea. Secretara locuia la câţiva kilometri de sediul Fundaţiei, unde urma să se desfăşoare experienţa. Ea trebuia să meargă acasă şi să aştepte telefonul prin care urma să i se confirme că şefa sa începuse să viseze, în momentul respectiv ea urma să încerce stabilirea unui contact telepatic. Dna Garrett soseşte la Fundaţie în jurul orei 20 şi hotărăşte că va încerca să doarmă până la miezul nopţii.

I se montează electrozii şi echipa Ullmann-Dean începe supravegherea. Dna Garrett anunţase că va dormi „pe bucăţi", cum se spune, lucru confirmat de encefalograf. Se aşteaptă câtăva vreme, dar degeaba. Encefalograful nu indică faptul că subiectul experienţei ar fi început să viseze.

Extrem de dezamăgiţi, convinşi că experienţa fusese efectiv ratată, nici Ullmann, nici Dean nu se mai gândesc să telefoneze secretarei pentru ca aceasta, cu fotografiile în faţă, să înceapă ea, în mod conştient, transmisia telepatică. Nu mai rămâne decât aşteptarea ca doamna Garrett să se trezească. Şi – stupoare! La ora 23, ea se trezeşte brusc anunţând că a avut un vis, de care îşi aminteşte. Vorbeşte despre cai urcând în galop un mic deal – o imagine care îi amintea de cursele din filmul *Ben Hur,* pe care îl văzuse cu

doar două săptămâni mai devreme. Nimeni nu mai înţelege nimic. Abia după alte două săptămâni, când Ullmann află că una din fotografiile decupate din revista *Life* reprezenta tocmai o scenă din filmul *Ben* Hur! Ce i se întâmplase de fapt?

Salt în trecut

Ceea ce a constituit elementul surprinzător al „visului" doamnei Garrett a fost faptul că secretara sa, care îndeplinea rolul de agent transmiţător, nu apucase să desfacă plicul cu imaginile pe care urma să i le transmită telepatic.

Ca atare, s-a vorbit mai curând despre un fenomen de clarviziune (doamna Garrett a ştiut dinainte ce imagine urma să aleagă secretara din plic). Cea de a doua experienţă nu a mai lăsat însă niciun dubiu. Ea a avut loc la 19 octombrie 1960 şi, interesant, avea să aibă drept „subiect" tot… istoria romană. Eileen Garrett a petrecut de data aceasta întreaga noapte în Laborator. A avut şase vise. În sala alăturată, dr. Montague Ullmann urmărea encefalograful şi în acelaşi timp juca rolul de agent: el trebuia să aleagă câte o imagine dintr-un set selectat de parapsihologul Karlis Osis.

Spre miezul nopţii, Ullmann aştepta încă primul vis al doamnei Garrett, când a început, fără un motiv anume, să se gândească la Spartacus, un erou care îl fascinase întotdeauna. Chiar a început să deseneze la întâmplare imagini de oameni crucificaţi… La ora 1, 45, doamna Garrett a avut primul vis: „Mergeam să văd un film despre romani… Cred că era Spartacus. Nu am intrat însă, doar priveam la vitrina cinematografului unde erau afişate poze mari ale invaziei romane… Nu m-am dus însă să văd filmul, deşi mi-aş fi dorit".

Ullmann este intrigat de evidentul succes al

teletransmiterii temei lui Spartacus. Scoate din plic următoarea imagine-ţintă: un medic care se pregătea să asculte un pacient cu stetoscopul. Dar nu putea să scape de primul vis al doamnei Garrett. Mai mult, îşi aduce aminte de imaginile pe care le schiţase în timp ce aştepta. Şi atunci îi vine ideea de a combina imaginile reale, pe care avea sarcina să încerce să le transmită telepatic, cu propriile sale fantezii! Adaugă astfel la fotografia medicului, un stetoscop pe care i-l desenează în mână cum ţinea Spartacus spada ridicată!

Şi, la ora 4, 30, în timpul celui de-al cincilea vis al doamnei Garrett, aceasta integrează efectiv imaginile: „L-am văzut pe doctorul meu ieri. Era la Jocurile Olimpice. Am vorbit despre Jocuri şi despre Roma… Apoi am avut viziunea a doi oameni. Aveau săbii în mâini, dar nu m-a mirat, pentru că ştiam că doctorul practica scrima…”

Şi acum să ne gândim: un vis care combină scene din Roma, doi bărbaţi înarmaţi cu două săbii şi un medic. Este extrem de improbabil ca toate acestea să fie exclusiv fructul hazardului…

Ce conţin visele?

Pentru psihanaliză, semnificaţia simbolică asociată conţinutului latent al viselor relevă legături neaşteptate cu o serie de preocupări individuale preponderente ale subiectului. Visele au un limbaj al lor, un limbaj alegoric. De fapt, cum gândim noi? în imagini, cuvinte, simboluri personale. Visele telepatice mai pot fi caracterizate şi ca *paragnostice* şi ele sunt de cele mai multe ori *alegorice.* Limbajul nostru originar este cel al imaginilor. De altfel, în momentele de maximă oboseală sau consum intelectual excesiv, ne odihnim tocmai evocând imagini – fie din experienţa vieţii de zi cu zi, fie pe cele ale unor tablouri pe

care le-am admirat, fie cele evocate de literatura pe care am citit-o – şi care ne permit un refugiu, o evadare. Pe măsură ce gândirea verbală s-a dezvoltat, ne-am dezobişnuit în mare măsură de cea figurativă, primitivă. Dar nu total, dovadă că încă mai putem înţelege limbajul figurativ al viselor telepatice. Ceea ce mai sugerează încă un lucru: gândirea figurativă se trezeşte odată cu scăderea nivelului de conştiinţă.

Iată, ca exemplu, povestea doamnei H.B., aşa cum a relatat-o psihiatrului său, profesorul W. Tenhaeff. Aceasta visează într-o noapte că un tânăr intrase în camera sa şi, oprindu-se în faţa ei, i-a spus: „Doamnă, trebuie să mergeţi imediat la mătuşa dv. Jenny şi să-i spuneţi că sunt bine". Doamna H.B. s-a ridicat să-l conducă, dar, ajunşi în vestibul, tânărul ia din cuier o veche vestă care îi aparţinea soţului ei şi îi spune: „Iau această vestă cu mine şi o voi păstra de acum înainte".

După plecarea tânărului, doamna H.B. nu-şi poate scoate din minte visul şi de trei ori este tentată să-i telefoneze mătuşii. Nu o face totuşi, pentru că mătuşa se enerva foarte uşor, mai ales fiind sunată la o oră atât de neconvenabilă. Dis-de-dimineaţă însă, nemaiavând răbdare, se urcă pe bicicletă şi se duce la casa mătuşii. Îi transmite mesajul şi i-l descrie pe tânăr. Femeia izbucneşte în plâns şi îi spune doamnei H.B. că descrierea se potriveşte cu cea a fiului fratelui său şi că tocmai primise o telegramă prin care era anunţată de decesul subit al acestuia ca urmare a unei boli nemiloase.

Ceea ce rămânea inexplicabil era semnificaţia gestului legat de haină. După câteva luni, simbolul avea să devină clar, când fiica doamnei H.B. i-a scris din străinătate şi, printre altele, a întrebat-o pe mama sa dacă mai exista vesta

tatălui său, pe care o porecliseră „viaţa veşnică” tocmai pentru că nu părea a se strica vreodată.

Interpretarea psihanalitică ar face din respectiva haină un aşa numit „simbol individual”, o reprezentare indirectă, fără o posibilitate de înţelegere imediată. Mult mai interesantă este însă interpretarea în termenii limbajului figurativ. Aceasta pentru că elementul esenţial al visului este efectiv *imaginea acestei veste,* asociată la doamna H.B. cu perechea „moarte-speranţa într-o viaţă ulterioară”, sugerată ei tocmai de numele pe care copiii îl dăduseră hainei…

Suntem înconjuraţi de numeroase simboluri personale, cu un caracter strict individual, dat de experienţa noastră proprie. Pe acestea le putem cunoaşte prin asociaţii libere. Există însă şi simboluri generale. La care avem acum acces datorită, printre altele, contactelor pe care C.G. Jung le-a avut în zone extreme ale lumii cu oamenii primitivi, a căror gândire în imagini nu a fost încă atât de adânc îngropată sub gândirea verbală, pe care o folosim astăzi aproape în exclusivitate.

Succesele obţinute de Eileen Garrett în domeniul a ceea ce se numeşte „telepatie onirică”, adică transmiterea telepatică a unui mesaj în timpul somnului şi preluarea acestuia din visele subiectului, au fost cu totul remarcabile şi, cel puţin în ceea ce o priveşte, au arătat că darurile sale de percepţie extrasenzorială erau la fel de importante când se afla în stare de somn şi când era trează. Extrem de interesante, de asemenea, şi un permanent subiect de studiu pentru parapsihologi şi psihiatri erau personalităţile sale secunde. Acestea preluau controlul asupra doamnei Garrett în diferitele lumi în care „trăia” ea pe parcursul viselor, din momentul când adormea. Cea numită Uvni i-a „declarat” doctorului H. Carrington, unul dintre specialiştii care o

ţineau sub permanentă observaţie pe doamna Garrett: „În momentul când preiau controlul, sufletul mă părăseşte, pleacă pentru a-şi îmbogăţi experienţa şi a se odihni. Ceea ce se petrece în somn este foarte aproape de aceasta. Nu sub formă de spirit, aşa cum se presupune în general. Nu este posibil să comunici pe deplin cu morţii. Sufletul se poate proteja în faţa oricărui tip de experienţă şi să revină pentru a-şi înscrie amintirile în memorie la trezire".

Care ar fi putut deci să fie semnificaţia simbolică a acestor vise? Şi doar în cazul Garrett se înregistrau asemenea performanţe? Ei bine, dacă răspunsul la prima întrebare era – şi încă este – complicat, pentru a răspunde la cea de a doua s-a recurs la experienţe şi pe alţi subiecţi. Unul dintre aceştia era el însuşi psihiatru. Doctorul Ullmann s-a concentrat pe ideea de a-i transmite receptorului un mozaic policrom. Succesul a fost evident, subiectul reproducând în vis culorile, cu predominanţa violetului, ca şi în modelul original. Surpriza a venit însă de la un alt element: „amestecarea" în imaginile reproduse a unor elemente pe care la început examinatorii nu au ştiut cui să le atribuie, apoi au realizat că era vorba de referinţe la subiecte care cu o zi înainte o tulburaseră în mod deosebit pe… doamna Ullmann, soţia dr. Ullmann!

Ce se află dincolo de un simplu vis?

Întrebarea seamănă cu cea a Julietei, care nu înţelege ce poate fi într-un nume care să acţioneze cu atâta putere, să aibă o atât de mare importanţă, încât să ajungă să separe două fiinţe. Dar când este vorba de două lumi?

Omul poate să simtă câmpul energetic ce se degajă, de exemplu, din frunza unei plante. Acoperiţi amândoi cu tot felul de senzori, ei pot dovedi existenţa semnalelor

transmise de om prin intermediul emoţiilor şi gândurilor sale.

De fapt, subiectul rămâne omul împreună cu trăirile sale, conştiente sau nu. Dar dacă explorarea acestei fascinante comunicări om-plantă devine o sursă extraordinară de informaţii asupra noastră înşine, pasul următor nu se poate face decât printr-un alt tip de explorare: cea care implică psihanaliza şi telepatia, prima fiind în mod categoric una dintre cele mai importante realizări ale secolului XX – indiferent de utilizarea care i s-a dat şi de contextul în care a fost discutată şi abordată.

Este însă psihanaliza disjunctă de paranormal? Freud însuşi, creatorul psihanalizei, s-a interesat atât de hipnoză, cât şi de transmisia telepatică.

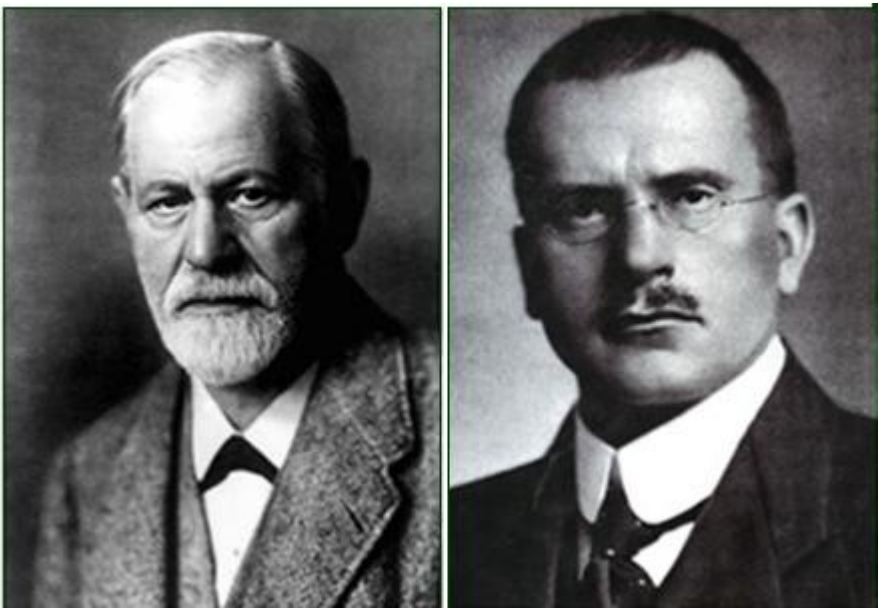

Părinţii psihanalizei: Carl Gustav Jung (stânga) şi Sigmund Freud (dreapta).

La rândul său, Carl Gustav Jung, cel de-al doilea „patriarh" al psihanalizei, a studiat în profunzime fenomenul *psi* şi este considerat de unii cercetători drept… cel mai mare parapsiholog din secolul al XX-lea. Psihanaliştii au depus eforturi pentru a integra faptele oferite de cercetarea parapsihologică în cadrul ştiinţei lor şi pentru a acorda consideraţia cuvenită oricărui material faptic, indiferent de provenienţa sa. Era în fond vorba de încă unul din aspectele misterioase ale omului şi ei au luat cunoştinţă cu onestitate profesională de el, fără să invoce postulatele clasice ale ştiinţei şi pe o astfel de bază să-l respingă.

Ce sunt visele? Premonitorii – cum au fost atâtea din cele prezentate până acum – sau simple, ele au fost analizate cu metodele obişnuite. Pentru un psihanalist, oricare vis este o uvertură. Deschide o poartă de comunicare cu subiectul său. Impactul visului respectiv asupra parapsihologici şi a cunoaşterii fiinţei omeneşti este însă o altă temă de discuţie.

Unele elemente pot fi cunoscute de pacient pe căi senzoriale normale. Ce se întâmplă atunci? Psiho-dinamica visului îşi găseşte o justificare totală. Dar în cele mai multe cazuri pacientul NU ŞTIE TOATE ACESTEA. Cel puţin nu în mod conştient. Visul său capătă sens numai în cazul când înţelegem că acest enorm rezervor, care este inconştientul nostru, devine disponibil pentru completarea cu materiale de natură extrasenzorială a cunoştinţelor pe care le avem şi pe care le-am obţinut în mod conştient…

Visul este o adevărată provocare pentru psihanalist, mai ales în eforturile acestuia de a ascunde orice elemente care ar putea să pară – sau care, într-o anumită măsură, chiar au şi fost – ostile pacientului. Visul îi permite pacientului să i se substituie analistului şi să-l trădeze în felul acesta: unii specialişti vorbesc despre" (psih) analistul

demascat de către pacient”!

De aceea, în analiza unui vis trebuie mers mai departe, depăşindu-se „simpla” constatare că este posibil ca visele telepatice, ca şi cele precognitive, să folosească informaţii paranormale, exact la fel cum se folosesc amintirile şi percepţiile din timpul zilei.

În etapa următoare poate avea loc „demascarea” unora din motivele emoţionale particulare ale momentului. Schemele afective ale analistului şi pacientului sunt complementare. Ei formează o configuraţie dinamică în doi, inconştientă. Cu alte cuvinte, un mediu extrem de propice manifestării de fenomene *psi.* Pentru pacient, „demascarea” este evidentă şi totală – la amândoi există practic aceleaşi sentimente şi reacţii. Cu o diferenţă notabilă: cele ale medicului NU TREBUIE să interfereze cu cele ale pacientului.

Telepatie. Sex. Violenţă

Ocazia verificării prezenţei obsesiilor şi complexelor sexuale în vise s-a; prezentat în persoana unui agent de publicitate teatrală, pe care îl găsim desemnat ca „Joe” în documentele lui Ullmann. La prima întâlnire, în data de 11 iulie 1960, Joe este întrebat dacă avusese vreodată experienţe de percepţie extrasenzorială (ESP). *„Am sentimentul că lucruri misterioase s-au produs de mai multe ori* – avea să spună el – *şi că am dus o viaţă fermecată. Şi am credinţa fermă că există ceva real în toate acestea”.* Apoi a relatat un vis în care văzuse detalii ale unui conflict de serviciu. Psihologul îl asociase unei dualităţi sexuale şi el a recunoscut că era un bisexual activ. Lui Joe i s-au instalat electrozii, apoi a adormit. A fost trezit imediat după perioada REM – „Rapid *Eye Movement”,* prima etapă a somnului, caracterizată de mişcări rapide ale globului ocular. Dar nu şi-

a amintit nimic din ce a visat. După o jumătate de oră are însă un vis: *„Mă culcam cu o producătoare şi cu o actriţă de culoare în acelaşi timp. Şi eram la un spectacol cu o piesă intitulată «Legenda lui Lizzie» – Lizzie Borden era numele personajului principal”.*

Ullmann, care fusese transmiţător în experimentele care îl aveau ca subiect pe Joe, intuia că trebuie să existe o legătură între acest vis şi faptul că el însuşi, în cadrul şedinţelor de psihanaliză din cabinetul său, tratase în ziua precedentă un pacient cu grave conflicte sexuale în familie, care, ca şi Joe, era bisexual. Legătura i-a fost relevată de operatorul de la electroencefalograf, care i-a amintit că Lizzie Borden era eroina unei balade al cărei text era următorul: *„Lizzie Broden o secure găsi şi pe maică-sa de patruj' de ori o lovi”.* Simbolurile se legau acum: ostilitate extremă în visele lui Joe, aşa cum se întâmpla în realitate, pentru că el ura femeile-producător şi pe negrese în acelaşi timp!

La a cincea trecere printr-o perioadă REM, Ullmann, încă în poziţie de agent transmiţător, se concentrează asupra unui cerc pe care îl desenase pe o foaie de hârtie. Noul vis al lui Joe devine foarte interesant: sora sa şi… un banjo. „Ea nu voia să mă înveţe să cânt la banjo. În vis, ea şi cu soţul ei stăteau drepţi şi nemişcaţi”. Interpretarea acestui vis avea să se dovedească pe cât de fascinantă, pe atât de adecvată situaţiei speciale care caracteriza comportamentul şi toată viaţa de până atunci a subiectului.

Dinamica psihicului uman

Visul lui Joe în care sora sa era împreună cu soţul ei şi refuza să-l înveţe să cânte la banjoul pe care îl ţinea în mână are, după Ullmann, o interpretare simplă. Banjoul era

sexualizarea feminină a cercului (simbolul desenat de el şi pe care i-l transmisese telepatic). Tot banjoul, în poziţie inversată, poate fi asimilat unui vechi simbol falic – *ankh,* crucea în formă de ansă a vechilor egipteni. Apoi, acelaşi simbol figurează în locul organelor sexuale la o veche divinitate indiană cunoscută ca bisexuală. Subiectul, Joe, avea dificultăţi în unificarea aspectelor masculine şi feminine, în plus, femeia avea pentru el o poziţie superioară – ceea ce visul a exprimat în momentul în care sora lui refuza să-l înveţe să cânte la banjo (interesant, din relatările lui Joe, ea nici nu ştia să cânte la acest instrument!).

Visele următoare au alunecat încet, încet spre subiecte masculine. Un oarecare Murray, actor de 28 de ani, „care se comportă însă ca un copil”… Ullmann schimbă imediat tonul şi desenează un simbol falic. Şi Murray este urmat de Al, un dansator care îi spunea lui Joe că „dansează numai pentru el” şi îl invită la el acasă, unde Joe era vădit incomodat de prezenţa soţiei lui Al. Cei doi avuseseră o relaţie homosexuală, Al fiind căsătorit de 10 ani. „Armonicile homosexuale” ale viselor începuseră să apară, declanşate de recurgerea, de către transmiţător, la simbolurile adecvate. Din nou se dovedea că se putea interveni telepatic în simbolistica viselor.

Experienţele desfăşurate sub egida Fundaţiei de Parapsihologic au durat un an şi jumătate, în laboratorul echipat şi pus la dispoziţie de doamna Garrett, ea însăşi un subiect cu incredibile disponibilităţi *psi.* Au existat însă şi subiecţi care nu au demonstrat absolut nicio capacitate de percepţie extrasenzorială. Doi dintre ei fuseseră de altfel selecţionaţi tocmai din acest motiv – ca factori de verificare a unei idei vehiculate în discuţiile privind fenomenele paranormale de către Gertrude Schmeidler „Separarea

caprelor de oi", nume sub care se ascunde ideea demonstrării că cei care cred în existenţa fenomenelor psi obţin rezultate superioare celor care nu cred.

Cel de al treilea sceptic s-a dovedit a fi interesat doar în a i se înregistra visele… S-a ajuns astfel la concluzia că scepticii, fie sunt cu adevărat lipsiţi de orice capacităţi ***psi,*** fie reuşesc să şi le ascundă. Şi, în acest fel, să şi le blocheze cu desăvârşire. Descifrarea completă a dinamicii psihicului uman este un proiect departe de a fi încheiat.

Interferenţe şi ratări

Interferenţele mai mult sau mai puţin întâmplătoare pe parcursul visului pot perturba sau duce la un rezultat total nesemnificativ. Poate fi o ratare – dar chiar şi aceasta ne poate spune foarte multe despre mecanismele ascunse *ale creierului omenesc.*

Prima serie de experimente efectuate la Spitalul Maimonide a cuprins şase teste. Unele din ele au avut rezultate fantastice, cum ar fi cel în care imaginea-ţintă transmisă era un tablou înfăţişându-l pe celebrul revoluţionar Emiliano Zapata şi pe soldaţii săi, iar subiectul a visat printre altele că… visa şi în visul din vis apăreau scene din filmele de la începutul cinematografului cu actori care, avea să se dovedească apoi, îl jucaseră pe Zapata sau erau la apogeul carierei lor în timpul când acesta devenise conducătorul revoluţiei din sudul Mexicului…

Un test de nota 1, 7 – un rezultat excepţional. Nu ca al testului în care, recepţionând telepatic imaginile tabloului „Natură moartă cu căţeluşi" al lui Paul Gaugain, în care căţeluşii beau apă din nişte castronaşe aflate în spatele unor pahare albastre, subiectul, un inginer chimist, a visat nişte sticle de culoare albastru închis şi a auzit lătrat de câini –

test apreciat ca slab, doar cu 5, 3.

Unele teste au fost mai reuşite, altele mai puţin (oricum, din şase teste, patru au fost apreciate ca foarte reuşite, unul ca mai puţin reuşit şi unul singur ca ratat). Ultimul din serie a fost cel considerat ratat – o „notă" de 8,3 pe o scară de la 1 la 12, 1 însemnând un rezultat foarte bun. Ce s-a întâmplat de fapt?

Subiectul era un manechin şi imaginea-ţintă era un faimos tablou al cunoscutului pictor Douanier-Rousseau, *„Ţigancă dormind".* Un tablou mai straniu, în care se vedea o ţigancă adormită în plin deşert cu un leu dându-i târcoale. Şi ce visează manechinul? O scenă de familie, acasă la ea, o cameră cu o pisică şi mama ei dormind pe canapea! „Test ratat!" este decizia generală şi toată lumea rămâne să se întrebe care au fost motivele care au dus la acest rezultat.

A fost evident vorba de o sursă de confuzie, legată printre altele de cursurile de psihologie ale conducătorului testelor, prof. Feldman, cursuri care avuseseră loc inclusiv în seara experimentului şi în care vorbise despre o teorie a unui alt psiholog şi medic, dr. Tart, asupra tendinţei subiectului de a găsi… un „happy-end", o soluţie fericită la situaţii de groază sugerate hipnotic. Ceea ce este, evident, cazul aici! Aflată sub influenţa acestor cursuri de psihologie – la care participa de un oarecare timp –, manechinul se visează (rezultat al interferenţei în fluxul de imagini primite), neştiind cum să decidă ce înseamnă dreapta şi stânga, într-o scenă în care trebuia să conducă un cal într-un număr de dresaj. A fost suficient pentru ca „spaima" dificultăţii de a lua decizia cea bună să determine schimbarea radicală a atitudinii faţă de imaginile africane ale marelui pictor francez, înseamnă oare aceasta că imaginile nu au fost nici măcar primite telepatic? Sau doar că, uneori,

un amănunt aparent neînsemnat este suficient pentru a ne determina decizia sau a schimba o decizie pe care o credeam nestrămutată…

Telepatie… clandestină

Visele pot fi uneori influenţate de factorii cei mai neaşteptaţi – cum ar fi, de exemplu, o altă persoană care citeşte în apropiere. Eliminarea tuturor acestor surse „parazite" este obligatorie, dacă vrem într-adevăr să ne putem baza pe rezultatele experienţelor. Sol Feldstein a fost unul din artizanii principali ai setului de experimente de la Spitalul Maimonide – el servind de multe ori când ca agent transmiţător, când ca receptor, mai ales pe parcursul demonstraţiilor iniţiale. Un lucru foarte interesant i s-a întâmplat într-o noapte când venea rândul său să supravegheze encefalograful. Agentul transmiţător era o femeie, doamna Ploski, obiectul-ţintă pe care ea trebuia să-l transmită telepatic era tabloul „Noapte înstelată", de Van Gogh, iar receptor era un student la literatură franceză. Trebuia să se mai aştepte un timp destul de îndelungat până la următoarea perioadă REM, aşa că Feldstein şi-a zis că s-ar putea relaxa puţin şi a început să frunzărească un număr din binecunoscuta revistă *Life.* Numai că imediat a fost captivat de un articol despre moda topless, care încerca să-i găsească rădăcini tocmai în antichitate. Articolul era ilustrat de două fotografii, una a unei zeiţe din epoca minoică, alta a unei preoţesc grecoaice, amândouă cu sânii goi. Apoi, pentru că momentul următor al experienţei se apropia, Feldstein a lăsat la o parte revista şi şi-a reluat activitatea.

Nu mică i-a fost surpriza când a găsit următorul pasaj în relatarea studentului al cărui vis fusese monitorizat: „Eram într-un parc şi vorbeam despre două busturi de femei

antice. Purtam o discuţie despre acest subiect…”

Legătura cu obiectul-ţintă al doamnei Ploski era nulă. Niciun element din „Noaptea înstelată” nu fusese prezent în vis. Observatorii au atribuit acestui experiment nota 10, 7 – era considerat o ratare totală, în loc de Van Gogh, studentul la limba franceză mai visase, fără nicio legătură, un episod din „Gulliver în ţara Piticilor”, totul petrecându-se în insula Liliput din Pacificul de Sud.

Pentru Sol Feldstein lucrurile erau însă clare şi tocmai acest ultim vis a fost cel care l-a convins definitiv: aceasta pentru că şi-a amintit imediat că, frunzărind acelaşi număr din *Life* găsise un articol despre generalul MacArthur, eroul din Pacific, prezent într-o fotografie în care putea fi văzut apropiindu-se prin apă de o insulă din arhipelagul Filipinelor, dominând cu statura sa pe filipinezii care se îngrămădeau pe lângă el. În ceea ce priveşte „receptarea” imaginilor celor două statui antice, aici nu mai putea fi vorba de nicio confuzie. El a înţeles cât de periculoasă putea deveni această adevărată „telepatie clandestină”, imagini, informaţie, mesaje, transmise total neintenţionat, dar recepţionate în condiţii uneori superioare celor comunicate în mod dirijat. Orice lectură în timpul desfăşurării unui experiment a fost de atunci interzisă cu desăvârşire…

Hipnoză la distanţă!

Cercetările moderne în domeniul parapsihologici, inclusiv, printre altele, recurgerea la cărţi de joc sau zaruri pentru a verifica la subiecţi capacităţile lor telepatice, au o importanţă specială în primul rând prin faptul că permit certitudini, ele fiind verificate statistic. Există însă şi experimente singulare, nerepetate, care scapă deci posibilităţii de confirmare obiectivă, dar a căror

spectaculozitate nu a fost depăşită până astăzi. Unul dintre ele va fi relatat în continuare. Pornind de la el, de la alte cazuri asemănătoare, şi ele izolate, s-a ajuns la convingerea existenţei unei posibilităţi extraordinare de a hipnotiza un subiect la distanţă (un program de cercetare în care a excelat şcoala sovietică). Una din primele performanţe în acest domeniu datează încă din anul 1878 şi despre ea avem informaţii complete şi detaliate, păstrate în analele Societăţii de psihologie fiziologică a Franţei (o societate ştiinţifică de înaltă ţinută, prezidată de un eminent cercetător şi profesor, J.-M. Charcot, membru al Academiei de Ştiinţe a Franţei), în faţa căreia a fost prezentat cazul. Relatarea se referă la o tânără văduvă de 24 de ani, de origine spaniolă, care avea o fiică în vârstă de cinci ani. Dna D. trăia în oraşul Perpignan, era scundă, slabă, cu o pronunţată pilozitate şi, aşa cum au constatat examenele medicale amănunţite, fără tare istorice evidente, personale sau de ereditate.

Deşi experienţele de hipnoză efectuate în secolul al XIX-lea n-au beneficiat de toate cuceririle ştiinţei, unele dintre ele rămân inegalabile prin calitatea lor şi acurateţea rezultatelor.

Dr. J. Hericourt şi-a propus să o aducă pe doamna D., care nu mai fusese niciodată supusă unei asemenea încercări, într-un somn hipnotic. Primul test a reuşit din plin – după ce timp de mai bine de zece minute medicul i-a ţinut strâns mâinile în mâinile sale şi a privit-o fix, ea a adormit fără nicio problemă.

Încercările următoare nu au mai avut nevoie de atâta timp. A fost suficient doar să o privească ori să-i atingă

pentru câteva clipe fruntea sau mâinile.

În timpul somnului hipnotic, aparenţa sa era cea de somnambulism lucid. Conversaţia cu ea era extrem de uşoară, inteligenţa remarcabilă, ca şi memoria sa, iar sensibilitatea părea să fie mult sporită. Orice imagine care i se sugera îi provoca o halucinaţie, dar acest fenomen nu apărea niciodată spontan. Era practic insensibilă la durere, iar membrele manifestau o hiperactivitate musculară. La o simplă atingere putea intra în catalepsie, fără însă ca starea sa psihică să sufere cea mai mică modificare. Trezirea era provocată prin plimbarea degetului medicului pe pleoapele superioare. Nu mai păstra nicio amintire a ceea ce trăise, dar într-un stadiu secund putea repeta fără greşeală, într-o secvenţă perfectă, lucrurile pe care le făcuse în somn…

Experimente reproductibile!

Hipnoza la distanţă a fost verificată de autorul primelor experimente, prin repetarea acestora în condiţii mai mult sau mai puţin apropiate între ele.

Simplificând condiţiile de desfăşurare a experimentelor – care, în felul acesta, se controlează reciproc – dr. Hericourt nu doar că le-a demonstrat valoarea indiscutabilă, dar le-a prezentat ca o schemă de bază pentru experienţele care aveau să urmeze…

Fără nicio aluzie la întâlnirea sa ratată cu doctorul, doamna D. avea să se ducă la el în aceeaşi seară şi să-i povestească ce i se întâmplase, în după amiaza respectivă, exact la ora 3, a simţit brusc o nevoie copleşitoare de a dormi. Se afla în dormitor şi a simţit cum pleoapele i se îngreunează cum picioarele nu o mai ascultă… Ea, care nu dormea aproape niciodată după amiaza! S-a lăsat să cadă pe canapea şi a adormit instantaneu.

Hipnoza clasică (aici, o şedinţă în cabinetul unui doctor vienez, în 1909) se continuă cu hipnoza indusă telepatic.

Fata în casă, care intrase chiar în acea clipă pentru a-i spune ceva a fost mirata sa o vadă dormind şi îngrozitor de speriată de paloarea sa de rigiditatea corpului, de faptul că era extrem de rece – arăta ca şi cum ar fi fost moartă. Cuprinsă de panică, a început să o zgâlţâie. Singurul lucru care i-a reuşit însă a fost să o facă să deschidă pentru o clipă ochii

Dar doamna D., a simţit ea ceva? îşi aminteşte doar că a fost subit cuprinsă de o cumplită durere de cap. De care nu a scăpat decât două ore mai târziu, în jurul orei cinci, adică atunci când dr. Hericourt s-a hotărât ca venise timpul să o

trezească…

Entuziasmat de aceste prime rezultate, medicul a decis să-şi continue experienţele, ale căror prime rezultate erau confirmate dincolo de orice îndoială. Cum să procedeze?

Ideea pe care a avut-o în primul rând a fost să nu-i spună nimic doamnei D. despre întâmplarea care o avusese drept subiect sau din ceea ce avea de gând să facă. Apoi a ales o serie de persoane care urmau să-i servească drept martori la experienţe şi, mai mult, să aleagă, să fixeze condiţiile şi modul în care ar fi recomandabil să se desfăşoare demonstraţia. Printre acestea se număra un medic militar, precum şi căpitanul batalionului de vânători unde el însuşi lucra, tot ca medic, bineînţeles.

În ceea ce o priveşte pe doamna D., tot ce i-a spus dr. Hericourt a fost că va încerca să o hipnotizeze dintr-o cameră vecină. Ceilalţi participanţi nu aveau decât rolul de a-i fi martori la eventualele succese sau insuccese ale neobişnuitelor sale experienţe.

Gândul care vrea

Atunci când gândirea este orientată spre îndeplinirea unui scop precis, este de o eficienţă pe care nu o afectează intervenţia vreunui factor fizic, nici chiar distanţele relativ mari la care ea îşi propune să acţioneze.

La un moment dat, dr. Hericourt i-a spus pacientei sale că se va duce într-o cameră vecină, va închide uşa şi va încerca s-o hipnotizeze de acolo. Aşa a şi făcut, doar că a stat pur şi simplu, a răsfoit un ziar şi… nici nu s-a gândit la hipnoză. Rezultatul a fost o doamnă D. foarte amuzată, care a râs de doctorul care nu reuşea „să o domine” prin hipnoză. Altă dată – ei bine, se ducea în aceeaşi cameră, nu spunea nimic, o hipnotiza, şi rezultatul era spectaculos!

„Atenţia în aşteptare” se dovedea a nu avea nicio contribuţie la instalarea unei stări atât de speciale ca aceea în care se *realiza* hipnoza. Deşi subiectul ştia că urmează să fie hipnotizat, nu reuşea, chiar dacă se gândea sincer şi serios la acest lucru, să cadă într-un fel de autotransă. Totul se afla în mâinile, mintea şi puterile doctorului.

La el se afla „gândul care vrea”. A acestui gând era puterea efectivă, realizabilă dincolo de orice intervenţie a vreunui agent fizic. Iar acesta, în plus, se pare că nu cunoaşte noţiunea de distanţă…

În ceea ce o priveşte pe pacientă, doamna D. îi declara doctorului că ori de câte ori acesta se gândea la ea (lucru verificat cu prima ocazie ulterioară fenomenului), i se declanşa o acută durere de inimă, având toate datele unei crize de angină pectorală. Acest lucru l-a determinat de altfel pe doctor să-şi întrerupă de multe ori antrenamentele care vizau ameliorarea stării generale a pacientei sale şi pe care, uneori, le efectua fără ca aceasta să ştie.

Frecvenţa crizelor (evident, în absenţa doctorului) a determinat de multe ori întreruperea tratamentului. Mai mult, doamna D. a început să aibă adevărate crize de isterie – asocia orice neplăcere, orice incident de sănătate „prezenţei invizibile” a minţii doctorului Hericourt în corpul său. Rezultatele deveneau mai puţin edificatoare decât la începutul experienţelor care o aveau drept subiect. Dna D. a început să se îndepărteze de doctor. Până când acesta a pierdut orice legătură cu ea.

Există o teorie care să explice un asemenea gen de fapte? Nici doctorul Hericourt, la vremea experienţelor sale, şi nici altcineva n-a putut avansa o explicaţie „finală”. Probabil că ar fi, oricum, prematur. Este vorba de fenomene care depăşesc „simpla” şi obişnuita isterie şi clasicele sale

atacuri. Şi care, de altfel, nici nu seamănă cu acestea.

Este însă de aşteptat ca noul secol, care de-abia a început, să ne aducă o dezlegare şi a acestor enigme.

Limitele ignoranţei noastre

Odată deschise, canalele de comunicare devin din ce în ce mai uşor de abordat şi mai eficiente pe măsură ce sunt folosite. Dificultatea majoră este cea a primului contact… După succesul primelor experimente de hipnoză asupra doamnei D., dr. Hericourt constată că hipnotizarea nu doar că era din ce în ce mai lesne de realizat, dar că, de la un moment dat, nu a mai avut nevoie de un contact fizic direct cu subiectul, nici măcar de un contact vizual. Era suficient… să-l accepte!

Se afla, de exemplu, într-un salon cu multă lume prezentă, doamna D. fiind prinsă într-o conversaţie însufleţită cu prietenii săi. A fost de ajuns ca doctorul, aflat într-un colţ al camerei, într-o atitudine de totală indiferenţă, să-şi propună să o hipnotizeze şi doamna D. a simţit dintr-odată o puternică nevoie de somn.

În secolul d XIX-lea, domeniul paranormalului şi-a avut din plin partea sa de mistificări. Aici, o fotografie trucată din Franţa anului 1880.

Era suficient, o clipă mai târziu, ca acelaşi doctor să renunţe la sugestia făcută, să-i… „dea voie" să continue conversaţia şi ea o relua ca şi cum nimic nu se întâmplase. Şi mai interesant, doctorul Hericourt putea mult şi bine să-i strângă pumnii în mână, să-şi fixeze ochii în ochii ei, dar să nu vrea să o hipnotizeze, şi doamna D. nu adormea, devenind în acelaşi timp convinsă de totala incapacitate a doctorului de a duce experimentul la bun sfârşit.

După un timp, dr. Hericourt şi-a dat seama că, de fapt, nu avea nevoie nici măcar să se afle în aceeaşi cameră cu subiectul experimentelor sale.

Iată cum a avut loc această primă experienţă de hipnoză la distanţă – o hipnoză indusă telepatic. Locuinţa

tinerei se afla la aproximativ 300 m de cabinetul dr. Hericourt. El urma să se întâlnească cu doamna D. în jurul orei 16.30, într-o piaţă publică, unde avea obiceiul să se întâlnească cu toţi pacienţii pe care îi avea în grijă şi pe care îi putea astfel examina fără ca aceştia să fie stresaţi de mediul unui cabinet medical. Fără să se gândească anume la tipul de experiment pe care să-l aplice doamnei D., doctorul a început, pe la ora 15,00, să-şi recapituleze în minte etapele şi problemele legate de cazul acesteia. Mai ales modalităţile de realizare a unei hipnotizări cât mai rapide. Profund absorbit de gândurile sale, nici nu a realizat când a trecut timpul şi un asistent a trebuit să intre în cameră pentru a-i aminti că depăşise ora la care îşi vizita pacienţii. Au plecat imediat – evident, spre piaţa unde urmau să se întâlnească cu toţi ceilalţi.

Acolo, doctorul a constatat uimit că doamna D. nu venise. S-a gândit că, probabil, experienţa sa de hipnoză la distanţă reuşise. Atunci, pentru a nu afecta un posibil succes, a procedat ca în orice experiment obişnuit şi i-a ordonat, tot de la distanţă, să se trezească.

S-au revăzut în aceeaşi seară. Dna D. a venit la doctor şi, spontan, i-a povestit ce i se întâmplase. Ascultând-o, dr. Hericourt s-a gândit, poate printre primii, că limitele dincolo de care domneşte ignoranţa noastră par să fie alarmant de aproape de noi.

O experienţă fantastică: medic şi pacient

Ce înseamnă distanţele? O stranie şi neprevăzută experienţă îl convinge pe dr. Hericourt că, atunci când este vorba de hipnoză şi ai reuşit să o realizezi pentru prima dată de la distanţă, mărimea acestei distanţe devine aproape irelevantă.

Alarmat de stările de puternică agitaţie ale doamnei D., pacienta sa, doctorul Hericourt a decis să întrerupă orice formă de tratament. Dar, aparent încheiat prin această renunţare la alte şedinţe de hipnoză, cu sau fără ştirea doamnei, episodul atât de interesant care îi adusese în contact pe doctor şi pe hipersensibila andaluză din Cádiz avea să continue într-un mod deosebit de spectaculos. Deşi nu mai erau speranţe de reîntâlnire între tânără – prin venele căreia curgea un amestec de sânge arab şi latin şi care era un exemplu de moralitate dar şi de reţinere în ceea ce priveşte dezvăluirea propriilor sentimente – şi doctor, contactul cu totul neaşteptat avea să se restabilească.

Dna D. (doctorul ştia acest lucru) era actriţă într-o trupă de teatru din Perpignan, unde se găsea şi garnizoana în care el era medic militar. Se întâmplă însă ca amândoi să părăsească oraşul – Dna D., pentru că trupa sa de teatru urma să continue seria reprezentaţiilor la Lyon, iar doctorul, la fortul Montlouis, aflat în mijlocul masivului Pirineilor, însoţind un regiment de infanterie rămas fără medic. Acolo, în totală izolare şi cum nu., avea nimic de făcut serile, după terminarea serviciului, doctorul îşi rememorează interesantele experienţe cu doamna D. Şi se gândeşte că, dacă reuşise să o hipnotizeze de la o distanţă de câteva sute de metri, de ce n*u* ar încerca şi de la câteva sute de kilometri? îşi fixează astfel ca timp intervalul 9 – 10 seara şi, câteva zile la rând, îi ordonă să adoarmă, procedând de fiecare dată şi la trezirea sa, pentru a înlătura orice posibile consecinţe negative. Gândindu-se că la orele respective ea era probabil la spectacol, îşi dirija deci voinţa spre teatru – deşi nici măcar nu ştia unde se afla acesta în marele oraş care este Lyon-ul, pe care îl cunoştea foarte puţin. A repetat experienţa de cinci-şase ori, vremea a trecut, s-a plictisit,

apoi a renunţat complet să mai încerce să o hipnotizeze de la distanţă pe Doamna D. Au trecut astfel şase luni şi dr. Hericourt se gândea acum la toate experienţele sale doar ca la o încercare de a face să treacă mai repede timpul. Detaşarea la regimentul din Pirinei s-a terminat şi a revenit la Perpignan. De aici, ordinele militare l-au purtat într-un alt oraş, Sete, cu o scurtă escală la Pezenas, patria marelui Molière. În acest oraş exista, evident, un teatru. Şi iată că, într-o zi, plimbându-se fără vreo ţintă pe stradă, doctorul se opreşte să citească afişele teatrului. Pe care descoperă numele doamnei D…

Riscurile unui experiment

Efectuate într-o vreme de pionierat, în lipsa oricăror reguli speciale de protecţie a subiectului, experienţele dr. Hericourt au avut de multe ori rezultate care au pus în pericol fie sănătatea, fie situaţia profesională a subiectului său…

Văzând pe o stradă din Pezenas afişul unei reprezentaţii a teatrului, pe care figura şi numele fostei sale paciente, doamna D., Hericourt se grăbeşte la respectivul teatru şi obţine de la portar adresa actriţei. O găseşte pe tânăra, dar, pentru că tocmai se pregătea de spectacol, o invită la cină după aceea. Şi, odată instalaţi confortabil la restaurant, îi adresează întrebarea care îi stătea pe buze: mai avusese momente de tulburare în ultima vreme? Da, îi răspunde la fel de docilă ca şi altă dată actriţa, de multe ori chiar pe scena teatrului din Lyon, în timpul spectacolelor, dar fuseseră de scurtă durată şi, din fericire, nu se repetaseră prea des. La Pezenas, unde se aflau acum, încă nu i se întâmplase nimic demn de semnalat…

Doctorul nu i-a spus nici atunci, cum nu o făcuse nici

altă dată, că el se aflase tot timpul la originea acestor tulburări şi chiar pierderi de cunoştinţă ale doamnei D. De altfel, de ce i-ar fi spus, s-a întrebat el: l-ar fi crezut cu adevărat, ea sau altcineva? Cine ar putea crede că momentele de tulburare trăite fuseseră rezultatul unei induceri de la distanţă a ideii că se simte rău?! Cine ar fi putut înţelege că distanţa în sine nu conta? Că o făcuse pe doamna D. să adoarmă sau să aibă o stare vecină cu leşinul şi aflându-se în camera alăturată, şi pierdut în creierii munţilor, la multe sute de kilometri depărtare. Iar că aşa se întâmplase nu încăpea vreo îndoială, de vreme ce un coleg ofiţer din garnizoana din Lyon, convins de legătura dintre cei doi, s-a grăbit să-i spună doctorului că fusese personal în sală de câteva ori când „iubita" lui leşinase pe scenă…

Greu de presupus că experienţele dr. Hericourt având drept subiect (mai întâi pacient) pe această misterioasă doamnă D. erau bazate doar pe simple coincidenţe. Care erau sentimentele ei faţă de doctor? Acesta nu i le-a putut defini niciodată. Tot ce a transmis prin notiţele sale de cercetare a fost că doamna D. s-a manifestat cu o totală supunere la orice ordin i-ar fi dat el, oricând, indiferent că se aflau împreună sau la distanţe extrem de mari. Ceea ce aduce din nou în discuţie limitele pe care psihologul şi *psihiatrul trebuie să le aibă în vedere în relaţia cu pacienţii sau subiecţii lor de cercetare…*

O „revoluţie copernicană" în psihologie!

Ideile lui Charles Richet (Premiul Nobel în 1913) şi Pierre Janet, împreună cu experienţele de la celebrul Hotel-Dieu din Paris au produs schimbări fundamentale în modul de abordare a problemelor psihologiei, inclusiv în ceea ce priveşte acceptarea practicilor şi teoriilor lui Franz Mesmer.

Dar au fost experienţele de hipnoză la distanţă ale dr. Hericourt o noutate absolută în medicină şi psihologie?

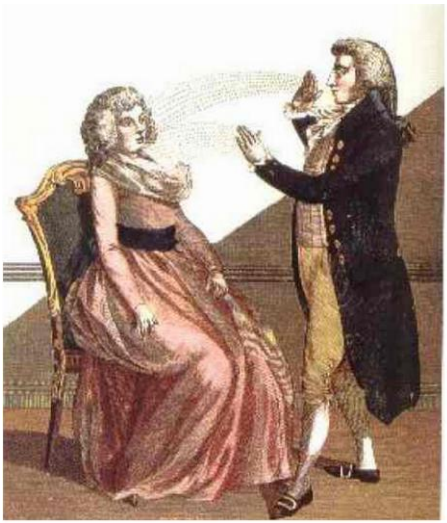

*Franz Anton Mesmer (dreapta) şi una din celebrele sale experienţe de hipnoză terapeutică asupra pianistei oarbe Maria Paradis (*stânga).

În mod categoric, nu. Transmisia mentală la distanţă era cunoscută de însuşi Franz Mesmer (1734 – 1815), care a considerat însă că acest aspect al cercetărilor sale trebuie ţinut sub tăcere. Şi aşa avea probleme cu recunoaşterea seriozităţii studiilor sale! Unul din principalii lui adversari, tot un austriac, dr. Seifert, care îl considera drept şarlatan, are ocazia să asiste la o demonstraţie uluitoare a corectitudinii celor susţinute de Mesmer. Având etica unui adevărat om de ştiinţă, el nu se sfieşte să o relateze aşa cum a văzut-o „în direct". *Binecunoscut pentru teoria sa asupra existenţei unui fluid pe care îl numise „magnetism animal", Mesmer se afla în 1775 în Ungaria, la castelul baronului Horetzky, pe care îl trata după metoda sa. În acelaşi timp, îi primea pe oamenii veniţi din localităţile vecine, atraşi de*

numele său şi de speranţa de a se vindeca de diverse boli. Tot acolo se *afla şi dr. Seifert, care declara tuturor că este convins că era vorba de o glumă, dacă nu chiar de o înşelătorie. Iar dispreţul său pentru „şarlataniile" lui Mesmer nu mai cunoaşte margini când găseşte într-un ziar o relatare a convulsiilor epileptice pe care Mesmer reuşea să le* induca în persoane *„vindecate" de un cunoscut exorcist al vremii, pe Gassner. Şi aceasta doar izolându-se într-o cameră vecină şi plimbându-şi degetul în direcţia respectivilor subiecţi!*

Dr. Seifert îi cere atunci lui Mesmer, alături de câţiva din reprezentanţii aristocraţiei locale, să facă o demonstraţie a calităţilor lui. Mesmer refuză la început. Insistenţele celor din jur şi… „onoarea sa" îl fac însă în final să cedeze. Alege dintre cei veniţi la consultaţie un tânăr evreu suferind de o boală de piept şi evident ultrasensibil. Seifert rămâne cu acesta. Mesmer se duce în camera vecină şi, sub supravegherea altor participanţi la demonstraţie, face câteva mişcări cu mâna în direcţia în care presupunea că se află subiectul. Seifert realizează tulburarea acestuia. „Ce ţi se întâmplă?", îl întreabă el. „Nu ştiu, mă simt rău, ca şi cum totul în mine s-ar balansa de la dreapta spre stânga…" Apoi spune că dintr-odată parcă se învârteşte totul cu el… în tot acest timp, supraveghetorul lui Mesmer a notat că acesta făcea mişcări cu mâna de la stânga la dreapta sa (receptate deci invers de către subiect), mişcări înlocuite apoi cu… descrierea în aer a unor curbe ovale!

Cu toată evoluţia formidabilă a ştiinţei medicale, cu toate că experienţe mai vechi şi mai noi de acest tip au fost repetate sub control strict, rezultatele lor, ca şi fenomenul în sine, rămân încă un mare mister.

Momentul despărţirii

Experienţele noastre sufleteşti sunt concentrate în clişee, adevărate ***arhetipuri.*** *Există vise telepatice în care o rudă sau un prieten decedat îi apar unei persoane în viaţă. O tânără din localitatea elveţiană Soleure îi povesteşte într-o zi Anielei Jaffe că şi-a întâlnit într-o noapte, într-un vis, nepoata, pe pasarela gării din Zürich. S-au oprit să vorbească şi nepoata i-a spus că bunica murise. Vestea a venit chiar a doua zi de dimineaţă: bunica murise într-adevăr pe neaşteptate în noaptea respectivă.*

J.H.B. este un tânăr belgian pentru care una din prietenele mamei sale îi fusese cu adevărat o a doua mamă. La un moment dat, a avut o dublă pseudo-halucinaţie, vizuală şi auditivă. Imaginea prietenei mamei sale i-a apărut, s-a răspândit într-un nor de lumină şi vocea ei i-a spus: „Bună, dragul meu, mă duc să mă întâlnesc cu mama ta!”. După doar câteva ore a primit un telefon: prietena mamei sale murise subit.

F.D.B. este un alt caz care figurează în baza de date a lui W. Tenhaeff. În noaptea când, aflată în străinătate, cumnata sa murea pe neaşteptate, soţia profesorului a avut un vis în care îi apărea cumnatul, decedat cu şase ani mai devreme. Acesta nu i-a spus nimic, dar a privit-o un timp îndelungat de pe scările casei, cu o figură tristă.

În alte situaţii se cunosc vise paragnostice (aşa se mai numesc visele telepatice) în care o rudă sau un prieten decedat îi apar unei persoane în viaţă, venind pentru a o însoţi în marea călătorie spre lumea de dincolo. Aceasta pentru că, încă de la populaţiile primitive, moartea este privită ca începutul unei călătorii într-o altă lume. O călătorie care aproape întotdeauna este lungă şi dificilă. Trebuie să treci mai întâi un râu lat. Un barcagiu se află acolo pentru a-i ajuta să treacă pe cei care aşteaptă pe mal.

Alteori apare imaginea unui pod, a unei punţi ce trebuie traversate – o scenă care se repetă nu o dată în visele telepatice.

Toate acestea au ajuns să fie înţelese mai bine doar după studiile unor cercetători, cum a fost Jung, asupra omului primitiv. Cercetările au scos în evidenţă coincidenţe, uneori frapante, între inconştientul europenilor moderni şi universul de mituri şi legende ale psihicului primitiv. Astfel s-a născut ideea de „arhetipuri", clişee ale unor gânduri înnăscute în minţile noastre şi care au pus într-o lumină nouă simbolurile generale.

Aşa cum instinctele, care sunt clişee ale comportamentelor noastre, condensează în ele experienţa acumulată de-a lungul întregii evoluţii a rasei umane, arhetipurile condensează experienţa vieţii noastre sufleteşti. Revelaţiile pe care ni le permit aceste modele înnăscute le regăsim şi în numeroase vise telepatice (paragnostice), viziuni şi halucinaţii pseudo-veridice. Şcoala lui Jung are o importanţă cu totul remarcabilă în înţelegerea acestor aspecte atât de dificile ale vieţii noastre spirituale.

4

STATISTICĂ ŞI HAZARD
Întâmplarea – măsura tuturor lucrurilor?

STATISTICĂ ŞI HAZARD. *Ce forţe se ascund dincolo de coincidenţele uneori uluitoare care ne marchează de atâtea ori viaţa? Există o modalitate sigură de a programa şi desfăşura experimentele privind ESP – Percepţia Extrasenzorială?*

Existenţa unor mărturii greu de contestat privind realizarea de contacte telepatice şi/sau de altă natură între diferite planuri ale existenţei readuce în atenţie problema calităţilor paranormale ale diverselor persoane, în ceea ce priveşte visele telepatice, existenţa unor experienţe anterioare nu este atât de importantă; în orice caz, nu mai importantă decât capacitatea de a-şi aminti visele avute. Şi aici intervine încă un element: pregătirea experimentului. Chiar dacă pare surprinzător, „protecţia" experimentală este mai pronunţată în parapsihologic decât în psihologia clasică. De exemplu, în experimentele de inducere telepatică a viselor, este strict interzisă orice furnizare de indicaţii senzoriale subiectului.

Marea problemă este legată de rolul hazardului. Unul dintre autorii studiului privind visele telepatice, dr. Alan Vaughn, se întoarce acasă după o zi de lucru, fredonând un cântec amuzant despre o dansatoare din Hawaii, pe care îl auzise la un radio: acasă aprinde televizorul şi, după câteva minute de film, apare un grup de dansatoare unduindu-se în ritmul unui hula-hop! în aceeaşi seară, puţin mai târziu, în acelaşi film apare eroina principală în mijlocul junglei, purtând un sarong. Iar atunci când schimbă programul, dă peste un film documentar în care o tânără prezenta un

sarong lângă o piscină, înconjurată de o vegetaţie de junglă… Simple coincidenţe?

Dacă da, cum trebuie interpretate? Unde trebuie situate în cadrul studiului? O persoană înclinată să creadă în percepţia extrasenzorială va fi dispusă să intuiască o relaţie între dansatoarea din cântec la care se gândeşte subiectul şi cea care apare pe ecranul televizorului. Dar cea de a doua coincidenţă? Un sceptic va folosi acest argument pentru a respinge fără nicio ezitare totul. Un scenarist de la Hollywood va folosi materialul pentru un scenariu de film tipic american! Cine are dreptate? Cum trebuie tratat subiectul? Pentru că nu este vorba de un jurnal de ştiri TV, unde scene mai mult sau mai puţin asemănătoare se pot oricând găsi pe orice canal, ci de scene şi de un decor destul de rare, chiar în prezenţa unui număr de canale din care să poţi alege.

E nevoie atunci de un statistician serios, care să încerce să construiască un anume scenariu, posibil de identificat în cazul unor experimente asemănătoare. Pentru că există un element indispensabil, o condiţie pe care trebuie să o îndeplinească orice experiment ştiinţific: se numeşte repetabilitate. Experienţa trebuie concepută şi condusă în aşa fel încât să poată fi repetată de oricine altcineva, iar rezultatul obţinut să fie acelaşi – sau foarte apropiat, indiferent că este vorba de ştiinţa tradiţională sau de cea a parapsihologiei.

Un vis creşte în Brooklyn

O *atitudine deschisă faţă de fenomenele paranormale poate duce la rezultate pe cât de surprinzătoare, pe atât de interesante.* De pildă, atunci când rezultatele cercetărilor efectuate asupra viselor experimentale în laboratorul

Fundaţiei pentru Parapsihologie s-au impus, nu doar prin elementul spectaculos, ci şi prin seriozitatea cu care erau proiectate şi finalizate, s-a considerat că venise timpul mutării lor la Centrul Medical Maimonide din cartierul newyorkez Brooklyn. În 1962 au fost obţinute şi primele fonduri destinate acestor cercetări.

Iată cum se proceda:

Se desemna agentul-transmiţător. Acesta alegea la întâmplare un număr de la 1 la 12 şi i se aducea plicul cu numărul respectiv care conţinea o anumită imagine. Aceasta urma să fie „transmisă" subiectului adormit. Experimentul era declanşat în momentul când subiectul intra în regimul denumit REM – de la Rapid Eye Movement, mişcarea rapidă a ochilor. „Notarea" era făcută pe o scară de la 1 la 12, 1 marcând o corespondenţă perfectă între vis şi imaginea transmisă telepatic.

Pregătirile propriu-zise au durat doi ani. Pacienţii – receptorii – erau aleşi dintre subiecţii adulţi, tineri, cu capacităţi pronunţate de memorare a viselor. Primul dintre ei a fost o învăţătoare. Imaginea aleasă a fost un tablou al pictorului Tamayo, intitulat „Animale" – o haită de câini devorau bucăţi de carne într-un peisaj care avea în fundal o stâncă neagră. A avut trei vise. Cel de al doilea evoca o imagine din Vermont, într-un loc numit Black Rock, stânca neagră. Cel de al treilea vis a fost însă cel care a stârnit cu adevărat interesul, convingând pe toţi cei prezenţi că fusese vorba efectiv de o transmisie telepatică şi nu de o coincidenţă oarecare. D-ra profesoară s-a visat „la un banchet, unde mâncam ceva, ca un fel de coastă de vită. Cu mine era o prietenă, deşi toţi ceilalţi îmi spuneau că nu era persoana cea mai potrivită pentru a fi invitată. Era însă o colegă împreună cu care predam la aceeaşi şcoală, îi observa

pe toţi şi încerca să se convingă că nimeni altcineva nu avea în farfurie mai mult decât ea. Eu mestecam cu greutate carnea de vită şi… trăgeam cu urechea la ceilalţi care, toţi, comentau ceea ce făcea prietena mea".

Să fie această transpunere a obiceiurilor primitive de a mânca la o societate aleasă o simplă întâmplare? Nu, au răspuns hotărât participanţii la experiment. Situaţia emoţională a persoanelor prezente în vis, scenariul general, stânca neagră care apare în cel de al doilea vis, toate demonstrează că este efectiv vorba de un vis indus telepatic. Nota acordată a fost 3. Ceea ce înseamnă clasificarea acestui prim vis realizat experimental în noul laborator drept o reuşită totală!

Viaţa de o clipă a unei forţe

Etimologia cuvântului „medium" sugerează ideea că persoana care are asemenea proprietăţi joacă rolul de intermediar între lumea noastră şi cea a spiritelor. Ceea ce îşi propune Flammarion în cercetările sale, ale căror însemnări au ajuns până la noi, este nu să introducă un alt termen – îl va păstra pe cel de medium –, ci să arate că există efectiv bărbaţi şi femei care reuşesc să mute din loc obiecte ca şi cum legea gravitaţiei nu ar exista, care pot produce zgomote fără să se mişte şi tot felul de asemenea lucruri. Flammarion urmăreşte să demonstreze prin observaţiile sale că nu este vorba de iluzii, nici de farse sau de exerciţii de prestidigitaţie, ci de fapte. La fel de reale ca şi cele semnalate în domeniul telepatiei, al precogniţiei, al viselor muribunzilor sau al viselor premonitorii. Ne aflăm în domeniul necunoscutului şi al problemelor psihice.

În 1906, Camille Flammarion organizează patru experimente supravegheate, cu participarea Eusapiei

Paladino.

La primul dintre ele, în data de 29 martie, fiind de faţă doar cei patru participanţi direcţi, îi cere să vină lângă el la o măsuţă rotundă şi să-şi pună împreună mâinile pe masă. Aceasta se ridică la 30 – 40 cm, amândoi rămânând în picioare.

Lucrul special care se întâmplase a fost că, în momentul producerii fenomenului, Eusapia Paladino îşi pusese o mână pe una din mâinile lui Flammarion, în timp ce îşi ţineau fiecare cealaltă mână pe masă, lipite una de alta. A urmat exprimarea de către Eusapia a unui act de voinţă, ea fiind auzită spunând: „Curaj, ridicaţi masa! Faceţi un efort! Haideţi!". Pe lângă această adresare către o entitate invizibilă, s-a putut constata o intensă oboseală nervoasă din partea mediumului şi o creştere a greutăţii propriului corp, nu neapărat egală cu greutatea obiectului deplasat, dar proporţională.

Iată exact cuvintele astronomului Camille Flammarion: *„Trebuie să acţionăm ca şi cum ar exista cu adevărat o fiinţă care înţelege. Această fiinţă pare să ia naştere, apoi să dispară imediat ce experienţa a fost făcută. Pare că ea este creată de către medium. Este autosugestia cea care creează o forţă specială sau ansamblul dinamic al experimentatorilor? Este oare o dedublare a personalităţii mediumului? O condensare a mediului psihic înconjurător?"*

Dacă încercăm să obţinem o dovadă directă a individualităţii reale şi durabile a sufletului – mai ales dacă avem în vedere identitatea unuia anume, evocat de amintirile noastre – nu reuşim. Aici se află misterul, după cum subliniază Flammarion, care se consideră îndreptăţit să vorbească despre „o forţă necunoscută, de ordin psihic şi în care se simte viaţa". O viaţă care durează doar o clipă.

Experienţa a fost repetată în aceeaşi zi de trei ori, respectând strict aceleaşi condiţii. Forţa necunoscută – generată de participanţi – a reuşit să ridice măsuţa, care cântărea 6 kg. Pentru greutăţi mai mari sunt necesare mai multe persoane. Dar dacă fie şi una singură dintre ele nu are calităţi de medium, nu vor obţine nimic. Iar mediumul – chiar şi unul extraordinar, cum a fost Eusapia Paladino –, după experienţă, ore în şir, uneori o zi întreagă nu mai poate face nimic. Cheltuiala de forţă nervoasă şi musculară l-a secătuit.

Ce declanşează forţele parapsihologice?

Aptitudinea, deosebit de dezvoltată la surdo-muţi, de a gândi prin intermediul unor imagini foarte clare, constituie un element capital al unei bune transmisii paranormale. Combinaţia – naturală la aceştia – a simţului tactil cu cel vizual a fost exploatată din plin de Mihail Kuni. Iată relatarea unei interesante experienţe: „Stăteam pe un scaun, ţinând în mână o cană cu ceai. Încercam să transmit telepatic senzaţia de căldură unui grup de 17 persoane aflate în camera alăturată. Toţi fuseseră în prealabil hipnotizaţi, întrebaţi dacă simţeau ceva deosebit, au răspuns fiecare din ei, cu mai multă sau mai puţină convingere, că simţeau în palme o senzaţie de cald. Dar când am avut ideea să mă înţep cu un ac în mâna dreaptă, chiar înainte de a le fi fost adresată vreo întrebare, toţi au ţipat de durere în acelaşi moment… Experienţa a fost repetată cu succes pe diferite grupuri între 15 şi 20 de persoane”.

Karl Nikolaiev, un alt specialist *psi* din Rusia, spune: „dacă un om poate să facă aşa ceva, oricare altul ar trebui să poată să o facă!”. Partizani fervenţi ai acestei teorii, sovieticii nu se mulţumeau să-i antreneze pe telepaţii recunoscuţi, ci

erau convinşi că fiecare rus ar trebui să poată să mişte de la distanţă o cutie de chibrituri aflată pe o masă…

Parapsihologii sovietici au încercat cu încăpăţânare să provoace fenomene paranormale şi au vorbit foarte serios de „modularea" acestora, întrebarea la care încercau să răspundă era: care este factorul ce poate declanşa forţele parapsihice aflate în stare latentă în fiecare individ? în 1965, un grup condus de profesorul Popov începea să caute şi să culeagă date privind apariţiile ESP spontane – cazurile neprovocate de percepţii extrasenzoriale. Imaginaţi-vă, undeva prin URSS, nu cu foarte mult timp în urmă, o cameră în care se află adunaţi la un loc o serie de subiecţi recunoscuţi pentru agresivitatea lor şi pentru nevoia de competiţie. Se antrenează, îi puteţi vedea pe fiecare având în faţa sa o mică săgeată de tablă suspendată de un fir într-o cutie de sticlă. Toţi încearcă, privind fix săgeata, să o pună în mişcare… Au fost anunţate succese, parţiale ce-i drept, dar succese.

Problema este dacă în acest fel se va răspunde la o întrebare fundamentală: vor fi descoperiţi indicii care să permită să provocăm, atunci când dorim, fenomene paranormale?

IPOTEZE
„Radio Mental”.

Existenţa unui „Institut al creierului” nu trebuie să surprindă pe nimeni, mai ales dacă ne amintim că omul foloseşte nu mai mult de 10 – 15 la sută din capacităţile sale: investigarea creierului, oricât de laborioasă, este absolut indispensabilă. *i* Iată o asemenea experienţă, efectuată la 13 aprilie 1934 la Leningrad – actualul Sankt Petersburg. Ea a implicat o pereche inductor-receptor, primul aflându-se la Sevastopol. Scopul era ca inductorul (doctorul Tomaşevschi) să aducă în stare de somn hipnotic receptorul, o femeie aflată la Leningrad sub supravegherea strictă şi permanentă a unui medic, dr. Dubrovschi. Aceasta ştia că participă la un experiment, dar nu avea nicio informaţie precisă asupra momentului exact al declanşării lui. Ea se duce astfel, ca de obicei, la dispensarul de psihiatrie şi rămâne acolo între orele 17 – 19. Doar că… inductorul nu transmite (Tomaşevschi era bolnav). Evident, receptorul nu manifestă nicio stare de somnolenţă. Intrigat, supraveghetorul Dubrovschi se interesează ce se întâmplă şi aşa află de indispoziţia de moment a partenerului. Două zile mai târziu, aceeaşi femeie soseşte la dispensar în jurul orei 10 seara. Prof. Dubrovschi are ideea de a recurge la un alt supraveghetor decât el însuşi şi îl cheamă pe colegul său, dr. Kayalov, având însă grijă să nu-i spună nimic despre scopul urmărit, cerându-i doar să rămână lângă receptor. Apoi ia legătura cu inductorul. Acesta începe să transmită la ora 22, 10. La 22, 11 femeia intră într-un somn adânc. La ora 22, 40 inductorul sugerează – tot hipnotic! – trezirea. Ar mai fi de adăugat că în momentul emisiei hipnotice inductorul se găsea singur pe stradă (Bulevardul Primorskii), într-un

întuneric total, datorat unui exerciţiu de camuflaj în curs de desfăşurare…

Experienţe de acest tip au fost efectuate şi în afara laboratorului, acasă la femeia-receptor, de pildă, în aceste condiţii, protocolul era următorul: i se dădea un mini-emiţător radio, femeia trebuia să se aşeze, la ora convenită cu partenerii de experienţă, într-un fotoliu comod şi să ţină strânsă în mână o pară de cauciuc, care de fapt punea în funcţiune emiţătorul, în momentul somnului, mâna i se desprindea de pe pară şi aparatul înceta să emită. Postul de recepţie de la Institutul creierului înregistra întreaga secvenţă. Rezultatele au fost extrem de interesante: indiferent de locul de desfăşurare, de distanţa la care se afla inductorul (în camera vecină, la 10 km sau la Sevastopol), somnul hipnotic se stabilea în aproximativ un minut şi trezirea avea loc în mai puţin de un minut!

Formele de relief, condiţiile meteo, orice tip de obstacole naturale nu aveau nicio influenţă asupra calităţii semnalului şi rezultatelor experienţelor. Se pare că deţinem în noi un fel de „Radio Mental”, care este receptat în interiorul creierului nostru şi chiar cu un dispozitiv electronic. Iar acest post de emisie are cu adevărat o acoperire mondială…

Cealaltă faţă a îndoielii

Hipnoza, ca şi crizele de isterie au fost multă vreme considerate dacă nu manifestări ale diavolului, cel puţin fenomene supranaturale, şi aceasta cu toată prudenţa manifestată atât de teologi, cât şi de oamenii de ştiinţă. Experienţe efectuate cu martori şi sub control ştiinţific strict au schimbat radical vechile puncte de vedere.

În Franţa, la Rennes, prof. Dufihol, rector al Academiei

de Medicină, împreună cu un inspector general al acesteia, dl. Rabusseau şi un grup numeros de medici s-au dus într-o zi la hotelul unde locuia un cunoscut hipnotizator, dl. La Fontaine. Profesorul Dufihol l-a rugat pe acesta să-l întovărăşească acasă la el, unde o doamnă dorea să-i vorbească. O dată ajunşi, distinsul profesor se lansează într-o discuţie cam confuză, al cărei sens îi rămânea neclar lui La Fontaine. Aceasta pentru ca, la un moment dat, să-l întrebe direct dacă era adevărat că afirmase că ar fi putut adormi un subiect fără ca acesta să-l cunoască sau să fie măcar prevenit. Dl. La Fontaine a confirmat. Cât timp i-ar fi trebuit? Aproximativ cinci minute. Profesorul i-a cerut atunci să o hipnotizeze pe gazdă, care se afla, fără să ştie nimic din ceea ce i se pregătea, într-o cameră vecină.

După trei minute, La Fontaine i-a spus că subiectul ar trebui să fie deja adormit. S-au dus amândoi spre camera respectivă. Doi medici-martori, care se aflaseră tot timpul înăuntru, încercau să trezească „subiectul".

Imposibil! Atunci cei doi au intrat şi ei în cameră şi profesorul Dufihol a declarat: „În prezenţa unor asemenea fapte suntem obligaţi să credem, domnilor. Eu l-am rugat pe dl. La Fontaine să o adoarmă, noi aflându-ne într-o încăpere alăturată".

Şi aceasta nu a fost singura experienţă tulburătoare realizată de cunoscutul hipnotizator. O alta, poate încă şi mai spectaculoasă, a avut loc imediat după terminarea unei reuniuni demonstrative privind hipnoza. Lumea se adunase în jurul lui La Fontaine discutând şi dezbătând cu pasiune rezultatele experienţelor din seara respectivă. Atunci, unul din membrii asistenţei a avut ideea să-l întrebe dacă ar fi putut să-l adoarmă pe cel ce servise toată seara drept subiect, fără ca acesta să ştie. La Fontaine a fost de acord

fără nicio ezitare. A rugat doar ca cei prezenţi să facă zid pentru ca subiectul să nu-şi dea seama ce se întâmplă. S-a concentrat şi, în doar câteva minute, subiectul dormea.

Asemenea adormiri la distanţă, avea el să declare puţin mai târziu, au efect mai ales asupra subiecţilor care au mai fost hipnotizaţi. S-ar mai putea vorbi şi de un alt rezultat al experimentelor de acest tip: un cercetător mai conservator, confruntat cu ele, declara că nu este chiar convins, dar că, oricum, rezultatele îl zguduiseră. Era, într-un fel, cealaltă faţă a îndoielii…

Ipoteza lui Hans Berger

DISTANŢELE NU CONTEAZĂ! *Transmisia telepatică ascultă de legile sistemelor cibernetice.*

Ambele afirmaţii ar putea fi citite şi sub formă de întrebări. Cât de mari pot să fie distanţele pentru ca sugestia telepatică să rămână eficientă? Această întrebare a influenţat de multe ori credibilitatea rezultatelor unor asemenea experimente – se spunea că energia de care dispune chiar şi cel mai faimos telepat este prea mică, în comparaţie mai ales cu formele cunoscute de energie, pentru a ajunge la destinatarul mesajului.

Şi iată că, la mijlocul secolului XX, William Carrington afirmă în cartea sa, *„Telepatia”,* că distanţa nu are un rol esenţial în transmisia telepatică. Nu pentru că aceasta ar fi transmisă de un factor non-energetic, ci pentru că sugestia la distanţă este transmisă în acelaşi mod ca şi semnalele informatice, adică telepatia ascultă mai curând de legile ciberneticii! Ca şi cum organismul omenesc ar avea un dispozitiv care să „mascheze” celebra lege a scăderii puterii cu pătratul distanţei!

Nu există însă nici astăzi un consens în această

privinţă. Adepţii celor două curente principale, cel materialist-mecanicist, pentru care spiritul, de fapt, nu există, şi cel psihologic, care separă spiritul de materie şi psihismul de creier, se situează pe poziţii diferite. Un punct de vedere intermediar a fost enunţat la începutul anilor ’40 de electrofiziologul Hans Berger, prin enunţarea ipotezei „energiei psihice” ca „factor transportator” al informaţiei telepatice. O ipoteză pe care el a verificat-o pe parcursul celor mai bine de 200 de experienţe de transmisie telepatică pe care le-a proiectat şi efectuat.

După părerea sa, variaţiile potenţialelor electrice ale creierului sunt prea mici pentru a putea explica transmisia informaţiei telepatice, mai ales când este vorba de distanţe imense. Şi atunci, profesorul Berger avansează o altă ipoteză: într-un prim stadiu, tensiunea electrică (a cărei prezenţă în sistemul celulelor nervoase era încă de pe atunci dovedită) se transformă, generează o energie psihică ce se poate propaga la orice distanţă şi nu poate fi împiedicată de niciun obstacol.

Hans Berger îşi imaginează acest proces ca pe propagarea unor unde, a undelor hertziene, de exemplu, fără ca cele două să fie de acelaşi tip. Pentru el, procesele telepatice se desfăşoară în trei etape: 1) procesele electrice din creier se transformă în creierul inductorului în energie psihică; 2) energia psihică se propagă în spaţiu; 3) energia psihică ajunge la creierul receptorului, se transformă din nou în energie electrică, declanşând astfel procesele fiziologice şi stările psihice care corespund stărilor agentului telepatic. Adică ale celui care a urmărit tocmai inducerea acestora la o altă persoană, în felul acesta, distanţa de la care a făcut-o nu mai are o prea mare importanţă…

Ce este energia psihică?

Energia implicată de percepţia parapsihologică nu face parte dintre cele cunoscute la ora actuală.

Fără a fi putut beneficia de o susţinere solidă pe bază de fapte experimentale, ipoteza existenţei energiei psihice lansată de profesorul Hans Berger nu a rezistat. Aceeaşi soartă a avut-o şi o ipoteză asemănătoare, lansată de Frederic Myers: „ipoteza eterică". Aceasta susţinea existenţa, în paralel cu eterul „obişnuit", a unui mediu eteric de o natură diferită, care s-ar fi manifestat în fenomenele parapsihologice. Ar fi vorba despre vibraţii ale „mediului meta-eteric", produse în timpul activităţii cerebrale, transmise prin spaţiu sub formă de unde şi detectate de persoane cu o anumită *„sensibilitate",* cum ar fi receptorii cu calităţi telepatice.

După cum afirmă cercetătorul Raphael Kherumian într-un studiul privind perspectivele parapsihologici, acest mediu meta-eteric se supune unei fizici diferite de cea pe care o cunoaştem noi, având ca atare nevoie de un detector special, care poate foarte bine să fie creierul omenesc. Aceasta ar fi şi explicaţia aparentului insucces al detectoarelor construite pe baza fizicii „obişnuite".

Existenţa unor posibile câmpuri şi forţe, altele decât cele pe care le cunoaştem astăzi, nu mai poate fi respinsă la fel de uşor (şi de eronat!) ca altă dată. Un fost colaborator al lui Einstein, dr. Hoffmann, a făcut speculaţii asupra unei asemănări între forţa gravitaţională, care acţionează la orice distanţe, şi forţa care stă la baza transmisiei telepatice. Ceea ce deschide drumul către o altă mare descoperire a fizicii moderne: neutrinii.

Aceştia sunt particule elementare fără sarcină şi cu o masă de repaus practic nulă, proprietăţi care le permit

traversarea unor straturi de materie de grosimi impresionante. Este de ajuns să amintim că slabul fascicul neutrinic provenind din Soare şi celelalte stele traversează, ca şi cum acesta nici nu ar exista, întregul glob terestru. Ideea lansată a fost că asemenea fluxuri de neutrini sunt produse în procesele neuropsihice, servind apoi, datorită proprietăţilor lor cu totul speciale, drept transportori pentru sugestia telepatică. Deşi, în absenţa unei verificări experimentale, toate acestea rămân simple speculaţii, meritul lor este de a i atrage atenţia asupra faptului că problema naturii energetice a sugestiei; mentale este totuşi o teză fundamentală şi cu totul ieşită din comun.

Factorul lipsă!

Dacă existenţa transmisiei la distanţă a unor sugestii este acceptată de majoritatea cercetătorilor, o problemă rămâne încă nerezolvată: CUM se realizează ea? Care este „factorul" care mijloceşte această transmisie?

Materialismul, care de timp îndelungat constituie o componentă importantă a gândirii şi cercetării ştiinţifice, afirmă drept indubitabilă natura energetică a acestui factor.

Ipoteza electromagnetică, de exemplu, formulată acum aproape o sută de ani, nu a fost convingător demonstrată nici în prezent. Aceasta pentru că nu s-a observat nicio blocare a sugestiei de obstacole metalice, ceea ce ar fi trebuit să se întâmple în cazul unor lungimi de unde electromagnetice mici sau medii, nicio slăbire a intensităţii, dacă am fi avut de a face cu unde de lungimi mari. Experienţe minuţioase şi îndelungate, efectuate sub strict control ştiinţific în laboratoare de fizică, au dat rezultate identice (foarte interesante) atât pentru subiecţi liberi, cât şi pentru subiecţi „ecranaţi".

Şi atunci? Pentru a răspunde la această întrebare capătă o importanţă deosebită experienţele de transmisie a sugestiei mentale la distanţe mari, de ordinul sutelor şi chiar miilor de kilometri. Motivul este simplu: dacă factorul de transmisie este de natură energetică, atunci efectul unei experienţe trebuie să scadă proporţional cu pătratul distanţei (dacă receptorul „se mută" la distanţă de două ori mai mare, efectul sugestiei trebuie să devină de patru ori mai mic). Dar niciun asemenea efect nu a fost observat. Ceea ce înseamnă fie că semnalul nu este de natură energetică, fie că posedăm în creierul nostru structuri care „maschează" legea „pătratelor inverse".

Prima ipoteză este inacceptabilă pentru un materialist.

În ceea ce o priveşte pe cea de a doua, instalaţii de acest tip chiar există şi sunt folosite în tehnica radio. Există o lege bine cunoscută fiziologilor (şi nu numai lor), valabilă şi în cazul unor fenomene cerebrale, denumită legea „totul sau nimic", care duce la egalizarea răspunsurilor fiziologice la diverse excitaţii, indiferent că sunt slabe sau puternice.

Şi dacă revine ipoteza energetică (implicând unde kilometrice, căci cele medii sau scurte sunt excluse de experienţele deja efectuate cu blocarea inductorilor)? Aceasta va ridica o nouă problemă: cea a producerii de către materia cerebrală (materia cu cea mai înaltă organizare cunoscută în prezent) a unui factor de natură încă necunoscută, care să faciliteze propagarea la orice distanţă şi pătrunderea prin orice obstacole. După cum le este cunoscut fizicienilor, neutrinii şi undele gravitaţionale au asemenea proprietăţi, dar nimeni nu a putut până acum să stabilească vreo legătură a acestora cu activităţile cerebrale…

Subtilele mecanisme ale telepatiei

Imaginile şocante ale unor momente-limită ale vieţii noastre constituie o explicaţie plauzibilă pentru declanşarea mecanismelor telepatice. Clarificarea mecanismului – sau poate a mecanismelor – care intră în joc în momentul emisiei telepatice reprezintă încă o problemă nerezolvată. Iată o întâmplare, al cărei subiect a fost un tânăr student moscovit, devenit apoi un cunoscut medium din Rusia, Mihail Kuni, întâmplare care a sugerat cercetătorilor câteva interesante ipoteze.

Kuni era student la Academia de Arte Frumoase din Moscova când, într-o dimineaţă, s-a trezit pradă unei puternice nelinişti: visase că mama sa fusese muşcată de un şobolan. „Imaginile erau foarte clare – avea să povestească el imediat colegilor de cameră – şi aveam impresia că sunt efectiv de faţă. Apoi am văzut-o pe mama întinsă pe un pat, palidă, în suferinţă şi părând că se află în comă", în cursul zilei, avea să primească o telegramă de la Vitebsk, oraşul său natal (aflat la aproximativ 150 km la vest de Moscova) în care i se spunea că mama lui este bolnavă şi trebuia să vină imediat acasă. Ajuns la Vitebsk a doua zi, şi-a găsit mama într-o stare deosebit de gravă. Fusese într-adevăr muşcată, cu zece zile mai devreme, de un şobolan. Muşcătura nu fusese considerată periculoasă, dar după nouă zile făcuse gangrena. Pentru că infecţia se întindea cu rapiditate şi femeia avea temperatură foarte mare, medicii hotărâseră să-i amputeze piciorul – în ciuda riscurilor unei asemenea operaţii pentru o persoană bolnavă de diabet, cum era ea.

„Mama a surprins fragmente de discuţie şi a fost convinsă că era condamnată. Era ora 10 dimineaţa, oră la care eu dormeam încă în camera mea din Moscova. Imaginile şi informaţiile surprinse de mama, ca şi şocul pe care acestea

i l-au provocat, mi-au parvenit sub forma unui mesaj telepatic în momentul când intensitatea crizei sale emoţionale a devenit maximă".

Acesta fusese visul, mai bine zis, coşmarul său. Inutil de spus că împrejurarea respectivă l-a marcat atât de profund pe tânărul de atunci, încât Mihail Kuni s-a hotărât să părăsească studiile de pictură şi să se dedice integral investigării acestor stranii fenomene. Pentru el devenea acum clar că tocmai în asemenea situaţii de criză, ca să nu mai vorbim de cele în care viaţa însăşi a subiectului este în joc, se produc cu frecvenţa cea mai mare fenomenele de telepatie spontană. Majoritatea cercetătorilor confirmă de altfel acest lucru.

Fără să se poată da un răspuns definitiv, aici poate fi vorba de două elemente. Mai întâi, este nevoia imperioasă de comunicare asociată unor asemenea momente-limită. Apoi, avem de-a face cu viziuni de un mare dramatism – cum ar fi cele ale unor rude sau prieteni în agonie – care se imprimă pe retină. Care nu pot fi uitate.

Dedicându-se studiilor de telepatie, după ce a stat de vorbă, a strâns şi analizat informaţii de la câteva sute de persoane, Mihail Kuni avea să descopere însă un lucru şi mai interesant: o emoţie puternică nu este singurul factor care poate declanşa transmiterea unui mesaj telepatic! Fără a putea spune unde se află efectiv originea calităţii de mediu telepatic, se pare că surdo-muţii se numără printre cei mai buni agenţi. Atunci când şi-a dat prima oară seama de acest lucru, Mihail Kuni a fost extrem de surprins. Luase avionul de la Soci, urmând să inspecteze o instituţie pentru surdo-muţi. Pe locurile din faţă se aflau doi bărbaţi surdo-muţi şi pe cel de lângă el o femeie. La un moment dat l-a observat întâmplător pe cel care stătea în faţa lui întorcându-se spre

femeie, încă nu apucase propriu-zis să se întoarcă şi femeia, care citea, şi-a ridicat ochii de pe carte. O întâmplare, şi-a zis Kuni. Dar a început să-i observe cu mai multă atenţie. Femeia, la rândul său, de-abia şi-a întrerupt lectura cu intenţia de a comunica ceva prietenului său, că acesta s-a şi întors spre ea. Constatările sale aveau să fie confirmate în timpul şederii la instituţia pentru surdo-muţi. Aceştia nu erau, evident, singurii care la un moment dat să aibă senzaţia netă că cineva îi priveşte, să recepţioneze, cu alte cuvinte, un semnal telepatic. Dar toate experienţele efectuate cu ei au fost încoronate de un succes depăşind cele mai optimiste pronosticuri. Explicaţia? Dintr-o profundă nevoie de compensare, ei învăţaseră să gândească prin intermediul unor imagini vizuale foarte nete. Iar capacitatea de a produce imagini mentale clare constituie elementul esenţial al unei bune transmisii telepatice. Acest element a fost de nenumărate ori subliniat de specialiştii sovietici în domeniu.

Pentru fosta Uniune Sovietică, o ţară care a propagat cu îndărătnicie materialismul în cele mai aberante forme ale sale, studiul paranormalului pare să fi constituit o indiscutabilă prioritate. Ceea ce se urmărea, inclusiv în scopuri care depăşeau „simplul" interes ştiinţific, era realizarea unui perfect control de sine al subiecţilor. S-a pornit de la constatarea că, încercându-se să fie adormit un subiect prin recurgerea la telepatie, nu era suficient să se transmită (cum era cazul în hipnoză) doar „comenzi" („destinde-te!", sau „dormi!"), ci acestea trebuiau completate cu imaginea mentală a subiectului adormit. Drept consecinţă, un biofizician, dr. Yuri Kamensky, a ajuns să întocmească un fel de „reguli de decolare" pentru cei care intenţionau să transmită un mesaj telepatic. Astfel, el îi

sfătuia: să se instaleze confortabil; să înlăture progresiv tensiunea nervoasă a corpului, aşa cum îţi scoţi, pe rând, hainele de pe tine; să facă abstracţie de grijile şi emoţiile lor obişnuite; să aibă încredere în ei înşişi.

„Atunci când doriţi să începeţi transmisia unei imagini, – spune dr. Kamensky – nu ţineţi un monolog interior, începeţi prin a atinge obiectul. Trebuie să vă formaţi o imagine tactilă cât mai precisă a acestuia. Apoi gândiţi-vă la obiect, în fine, reprezentaţi-vă imaginea receptorului şi imaginaţi-l pe el privind şi atingând obiectul".

Treizeci şi patru de persoane au reuşit în acest fel să transmită perfect 7 imagini din 10. Dacă nu acesta este mecanismul ideal de control asupra propriei persoane, oricum însuşirea unei asemenea tehnici reprezintă o bază ce suportă perfecţionări.

Chiar înainte de experienţele lui Fidelman, afinitatea specială care pare să existe între creier şi cifre fusese descoperită de Mihail Kuni. Pe când avea 12 ani, îi scapă pe jos o cutie de chibrituri care se răspândesc pe podea. „Sunt 31", spune el şi colegii încep să râdă. Doar până când le numără şi văd că exact atâtea erau! Fiind în China, îşi scoate aparatul de fotografiat pentru a imortaliza nişte peştişori într-un bazin, pleacă şi îl uită acolo. Se întoarce şi le spune colegilor: „L-am pus pe marginea bazinului în momentul când prin faţa mea trecea cel de al 47-lea peştişor"…

Printre cele mai spectaculoase performanţe se numără însă cele realizate sub controlul sau împreună cu specialişti de la binecunoscutul Institut de Fizică de la Dubna, nu departe de Moscova. Un institut extrem de respectabil, unde activau cercetători vestiţi în toată lumea şi de unde au pornit nu puţine din marile descoperiri ştiinţifice ale secolului. Aici, Mihail Kuni s-a confruntat la un moment dat cu câţiva dintre

cei mai străluciţi fizicieni ai URSS. împreună au „montat” un experiment menit să clarifice modul de funcţionare a „calculatorului” din creierul său: experienţa cercurilor. Un voluntar din grupul de fizicieni a executat ceea ce Kuni i-a cerut, anume să deseneze pe o tablă cât mai multe cercuri, chiar dacă acestea se intersectau sau erau concentrice. „Desenaţi-le cum vă place”, i-a spus Kuni. Apoi a coborât de pe scenă şi a fost legat la ochi. Au fost desenate cercurile. Fizicienii din grupul care participa la experiment au întors tabla spre public. A urmat un semnal, Kuni s-a „strâns” ca un leopard pregătindu-se să sară, şi-a smuls brusc legătura de la ochi şi a strigat: 167. Era numărul cercurilor.

A fost nevoie de cinci minute pentru ca elita fizicienilor sovietici să numere toate cercurile. „Dacă nu am fi materialişti, ne-ar fi deosebit de dificil să verificăm disponibilitatea creierului omenesc pentru asemenea miracole” suna o scrisoare pe care aceştia i-au trimis-o lui Kuni la 12 aprilie 1959…

Au toate acestea vreo legătură cu parapsihologia? Poate că nu, în sensul îngust al termenului. Dar asemenea experienţe scot în evidenţă legături strânse care există cu zone profunde ale psihismului, exact acelea pe care oamenii de ştiinţă sovietici încercau să le exploateze. De ce? în ce scop? Cine ştie dacă vom afla vreodată. Ceea ce se ştie însă este că Mihail Kuni a fost oricând gata să colaboreze cu cercetătorii pentru a-i ajuta să descifreze mecanismele subtile ale telepatiei…

În fostul imperiu sovietic se urmărea provocarea unor manifestări telepatice chiar şi la persoane care erau departe de a avea talentul sau predispoziţiile lui Mihail Kuni. Pe timpul antrenamentelor, „agentul transmiţător” se afla de multe ori în aceeaşi cameră cu „receptorul”. Aceasta pentru

ca primul să-l poată „corecta” cât mai eficient pe elevul său, să-l înveţe – intervenţiile fiind evident mentale! – cum să evite erorile şi cum să-şi eficientizeze prestaţia telepatică. Ei bine, tocmai pe parcursul unor asemenea colaborări dese şi îndelungate s-a putut pune în evidenţă un aspect foarte interesant: existenţa unui raport privilegiat între agent şi receptor. Existenţa unui complex de relaţii fizice şi mentale, deosebit de armonios structurat, care fie se impunea de la bun început, fie se „construia” pe parcursul colaborării.

Un tânăr fizician (al cărui nume nu a putut fi aflat niciodată) făcea următorul comentariu (preluat de cercetătorii americani Sheila Ostrander şi Lynn Schroeder), desprins parcă din paginile unui roman al lui Isaac Asimov: *„Conform studiilor noastre, o persoană care posedă disponibilităţi parapsihice îţi reglează undele mentale în mod spontan, fără nicio îndoială inconştient, cu cele ale partenerului. Acest raport care se creează îi permite să citească gândurile celuilalt sau, cum se întâmplă cu vindecătorii, să-l influenţeze în modul în care doreşte. Suntem convinşi că mulţi oameni pot învăţa să folosească acest tip de comunicare unii cu alţii după un antrenament de cel mult trei luni”.* Din păcate – sau din fericire! – fizicianul sovietic „a uitat” să menţioneze şi „reţeta” acestei performanţe!

Autorităţile erau însă foarte mulţumite când aveau de-a face cu dovezi de armonie perfectă între agent şi receptor: inimile lor bătând în acelaşi ritm, activitatea creierului practic identică (EEG-uri similare) în momentul transmisiei telepatice… *„Când Kamensky şi Nikolaiev se află în legătură telepatică, inimile lor bat ca una singură”,* le spunea cercetătorilor americani unul din membrii echipei, dr. Naumov. Împreună cu un alt coleg al său, tot medic, ei au descoperit că ritmurile cardiace ale agentului şi receptorului

erau sincronizate, că la amândoi se înregistra o creştere paralelă a aritmiei şi o amplificare a zgomotelor cardiace.

O „schemă" paranormală?

Totul a pornit de la o constatare foarte simplă şi logică: dacă dorim să ne verificăm propriul potenţial paranormal sau să învăţăm cum să realizăm asemenea performanţe, trebuie să începem efectiv cu ABC-ul domeniului, şi nu cu consideraţii psihologice dintre cele mai sofisticate. Doctoriţa Lutsia Pavlova s-a aflat astfel în poziţia de a descoperi că undele cerebrale permit decelarea unei scheme paranormale. Cu o concluzie dacă nu neapărat neaşteptată, oricum extrem de importantă: semnalele telepatice nu trebuie transmise cu o viteză prea mare! Dacă se întâmplă aşa ceva, modificările din interiorul creierului – asociate fenomenelor de telepatie – devin mai puţin precise şi riscă în final să dispară. Cu alte cuvinte, în loc de a încerca transmiterea unui volum cât mai mare de date într-un timp cât mai scurt, trebuie urmărită cu precădere realizarea unor condiţii efectiv optime pentru transmiterea gândurilor.

Iată-l de pildă pe dr. Vladimir Fidelman, care efectuala Moscova o experienţă de transmitere de cifre într-un mod cu totul revoluţionar: pentru a transmite o cifră, el recurge la un adevărat bombardament de lumină asupra subiectului, care recepţionează serii de cifre luminoase. Se creează astfel un fel de incantaţie vizuală, de hipnoză, care determină subiectului o sedimentare, o stabilizare la distanţă a numărului format în mintea sa. S-a putut astfel constata chiar mai mult, anume că o cifră percepută incorect la început poate fi corectată pe parcurs tocmai prin acele receptări luminoase repetate.

Astfel, Fidelman declară în februarie 1968, la Moscova,

cu ocazia unei conferinţe naţionale de parapsihologic, că oricine poate transmite cifre în felul acesta! El acceptă drept agenţi pe toţi cei care se oferă, nu fără a observa însă că intervalul de recepţie depinde de transmiţător, variind între 10 secunde şi peste un minut şi jumătate după primul semnal luminos. Rezultatul? Rămâne să-l apreciaţi singuri: într-o încercare de a transmite 135 de cifre la o distanţă de 3 km, 100 de cifre au avut o transmisie perfectă!

SEMNE DE ÎNTREBARE

Controlul minţii

5

În Statele Unite se practică o metodă de control mental al tuturor activităţilor omeneşti, oferind o artă de guvernare a propriei vieţi. Este o încercare de integrare a puterilor extraordinare ale spiritului în viaţa cotidiană, de realizare a unei adevărate conştiinţe cosmice…

V-aţi gândit vreodată să vă proiectaţi, să „intraţi", *mental,* în interiorul unei plante, al unui fragment de metal, al unei pietre preţioase sau pur şi simplu al unei molecule sau atom şi de acolo să vă imaginaţi cum se percep lucrurile care alcătuiesc lumea exterioară sau chiar întreg mediul înconjurător, altminteri atât de familiar?

Şarlatanie ştiinţifico-mistică? Căutarea a „altceva", a ceva pe care nu-l oferă nici ştiinţa tradiţională, nici filosofia care s-a dezvoltat şi sedimentat până acum, nici religiile stabilite şi acceptate de-a lungul timpului?

Şi cum trebuie să reacţionăm în faţa unor asemenea exerciţii şi grupuri „iniţiatice"? Trebuie luate în serios, condamnate vehement, trebuie luptat împotriva lor? Probabil că decizia aparţine fiecăruia. Un lucru este însă sigur: nu pot, nu trebuie să fie trecute cu vederea. Unul dintre cei care au procedat aşa este francezul Christian Godefroy, psiholog, care el însuşi introdusese în Franţa o metodă denumită „dinamică mentală" şi care a participat la o asemenea experienţă de control al minţilor – *Mind Control.*

Ceea ce i-a atras atenţia a fost anunţul dintr-un număr al cunoscutului cotidian *Herald Tribune,* în care se vorbea despre „un sistem bazat pe cercetări ştiinţifice care eliberează de o manieră extraordinară puterea potenţială a

spiritului vostru, dezvoltă concentrarea, memoria, intuiţia şi creativitatea". Citind, avea impresia că se află în faţa unor fragmente din notele propriilor studii, sau că cineva îi descrie activitatea. Un concurent al seminariilor sale de dezvoltare personală? Cum demonstraţia urma să se ţină la Paris, într-un sediu din Cartierul Latin, nu departe de el, decide să se ducă. Şi se pomeneşte în mijlocul unui grup de peste 50 de americani şi în faţa unei moderatoare care le vorbea, invocând referinţe ştiinţifice şi exemple medicale, cu aplombul şi puterea de convingere a discursurilor tipice americane despre nivelurile de conştientă ale spiritului şi legătura lor cu undele electrice cerebrale, de la undele beta ale conştiinţei exterioare şi ale „banalelor" noastre simţuri, până la undele delta ale inconştientului.

Acolo avea el să afle despre o nouă ştiinţă, denumită *„psihoorientologie"* şi despre fondatorul acesteia, americanul José Silva. Care, de pe soclul unde se afla bustul său, îi privea cu înţelegere şi bunăvoinţă pe americanii veniţi la Paris să asculte o concetăţeană de-a lor vorbindu-le despre lucruri ce depăşeau frontierele cunoaşterii noastre cea de toate zilele…

Magie sau ştiinţă? Graniţa care separă ştiinţa de paraştiinţă nu este foarte clar trasată şi uneori o trecem fără să realizăm că am făcut-o. Ucenicii vrăjitori pot schimba sau chiar distruge lumea cu o singură mişcare a baghetei, fără să beneficiem de prezenţa unui maestru care să repună lucrurile la loc. Pentru că ei, ucenicii vrăjitori, sunt mai peste tot prin jurul nostru…

Există lucruri pe care nu le oferă ştiinţa, filosofia sau religia, aşa cum le avem noi acum. Sau, mai degrabă, lucruri pe care nu ştim noi să le căutăm nici în ştiinţă, nici în religie, nici în filosofie, care se află acolo, dar încă nu am învăţat să le deosebim…

Christian Godefroy a participat deci la seminarul unde avea să se facă „dovada" că oricine poate controla orice minte, inclusiv a sa proprie. Cei din public o privesc şi o ascultă cu interes pe asistenta-animatoare, care le explică, ajutată de spectaculoase materiale grafice: „Spiritul poate fi caracterizat, la diverse niveluri de conştiinţă, de unde electromagnetice cerebrale. Când eşti conştient de lumea fizică înconjurătoare, de timpul care se scurge, când toate cele cinci simţuri sunt treze, ne aflăm în regimul undelor beta. Lumea spirituală, în care pierdem noţiunea timpului şi în care se trezesc percepţiile extrasenzoriale, este sediul undelor alfa. Apoi – ultimul nivel undele delta. Undele inconştientului". Ghizii de care avem nevoie: „psihoorientologia" şi fondatorul ei, José Silva…

Tată a zece copii, José Silva şi-a dedicat viaţa muncii şi studiului, în fiecare seară devora pur şi simplu orice carte de parapsihologic, de hipnoză sau fenomene oculte care îi cădea în mână. Şi – se hotărăşte. Va fi iniţiatorul unei noi ştiinţe. Va rezolva problemele lumii. Cu cine să înceapă? Cine să fie primii pe care să experimenteze şi care să-i devină asistenţi? Chiar copiii săi!

Atunci are loc prima surpriză. Fără ca aceştia să ştie despre ce era vorba, dovedesc facultăţi uluitoare. Sunt capabili „să vadă" în imaginaţia lor persoane despre care habar nu aveau că există. Şi aceasta la simpla indicare a unui nume şi a unui prenume. Reuşesc încă şi mai mult: descriu ce simt respectivii. Tatăl ia atunci marea hotărâre: le cere copiilor să-i vindece, în imaginaţia lor, pe aceşti neobişnuiţi pacienţi. Copiii o fac. Prin metode surprinzătoare, ca în cazul unei femei descrise ca suferind de singurătate şi apăsată, tocmai din această cauză, de probleme psihosomatice. Cu ochii închişi, unul din copii face un gest asemănător cu cel cu

care muiem o bucată de pâine într-o cană cu ceai: „O scufund într-o baie de dragoste”, spune el când tatăl îl întreabă ce face.

Fără să aibă nevoie de medici, de verificări, de studii îndelungate şi obositoare, Metoda Silva de Control al Minţii se născuse… CHEIA era *combinarea tehnicilor clasice cu ideea unor simboluri folosite de „vindecători”.* José Silva reuşeşte astfel succese răsunătoare aplicând metoda sa de vindecare la distanţă.

Dacă este să ne luăm după datele publicate, bilanţul metodei Silva este impresionant: în cinci ani, începând din 1970, au fost înregistraţi nu mai puţin de 300.000 de cursanţi, iar Institutul de Psihoorientologie are 250 de instructori autorizaţi doar în Statele Unite. Mai mult, „disidenţi” care ocupau posturi în institutele lui Silva din sistemul Mină Control l-au părăsit pentru a-şi crea propriile institute. Aşa s-a înregistrat în Statele Unite o adevărată avalanşă de „Alfa Dinamici”, „Dinamici Mentale” şi altele asemenea, toate dedicate predării şi aplicării tehnicilor de îmbunătăţire a prestaţiei mentale individuale. Până la urmă, intervenirii în acest domeniu atât de sensibil şi de puţin cunoscut al fiinţei omeneşti care este creierul.

Explicaţia succesului lui José Silva se găsea în capacitatea acestuia de a combina metode „clasice”, cum ar fi auto-hipnoza, tehnicile de vizualizare, trezirea senzorială, cu simbolistica dezvoltată de el şi aplicată la început prin intermediul copiilor săi. Performanţele uneori incredibile ale acestora au însemnat foarte mult pentru succesul său iniţial. Rezultatele lor erau aproape inexplicabile, iar reacţiile pe care le aveau şi răspunsurile date se dovedeau de multe ori uluitoare. Cum s-a întâmplat într-o situaţie când Silva, vrând să-şi verifice copiii cu martori, i-a cerut unuia dintre ei să se

„ocupe” de un pacient – evident, tot prin intermediul concentrării asupra unei fotografii – care avea nevoie de un masaj cardiac, deşi ceruse şi altuia dintre copii acelaşi lucru. Cel de-al doilea priveşte fotografia şi stabileşte imediat diagnosticul: „Are probleme cu inima”. Dar când tatăl îi cere să intervină, îi răspunde prompt: „Se ocupă cineva de el chiar în momentul acesta”.

Şi ar mai fi două lucruri de spus. Primul: poate v-aţi întrebat cum a reuşit Silva să-şi finanţeze cercetările în primele stadii, când avea de suportat cheltuieli de dotări tehnice şi de întreţinere, dar şi cele de promovare a metodei sale. Ei bine, a avut şansa unui mare câştig la loterie, pe care l-a investit aproape integral, dovedindu-se mai târziu că riscul fusese justificat. Al doilea lucru se referă la una din experienţe, având-o ca protagonistă pe una din fiicele sale. Totul s-a întâmplat într-o zi când i-a cerut acesteia să „fabrice” un personaj imaginar care s-o ajute în realizarea experienţelor sale. După un timp, fata i-a spus că îl făcuse. Silva i-a cerut atunci să-i spună numele personajului: „Îl cheamă Thomas – i-a răspuns fiica lui – dar poţi să-i spui Tom”. „Şi ce spune Tom despre ideea pe care am avut-o să-l creezi?”, continuă Silva. Şi răspunsul vine imediat: „Ce te face să crezi că a fost ideea ta?”…

Principalul este că funcţionează… Omul obişnuit se mulţumeşte cu succesul imediat al metodei şi cu simplitatea aplicării acesteia. Chiar dacă, de multe ori, oamenii de ştiinţă sunt în total dezacord cu aceasta. Cine are dreptate? Cât de multe nu ştim încă? Psihoorientologia lui José Silva apare mai curând ca un amestec de tehnici şi idei decât ca o sinteză consecventă a acestora. Se detectează chiar o indiscutabilă notă de „magie”, când te confrunţi cu fraze de genul „încercaţi să vă vedeţi în postură de câştigători la loterie şi

veţi ajunge să câştigaţi!". Există desigur, lucrul este cunoscut şi studiat, aşa numite tehnici de „programare mentală". Dar aici este vorba de o extrapolare ce nu ţine seama de limitele existente şi de recurgerea la tehnici incomplet înţelese, „prost digerate", cum spune Christian Godefroy. Mai este vorba şi de „colorarea" întregului cu diferite „înfloriturі" esoterice, inutile în acest context. Şi argumentul final vine de la sine: funcţionează!

Există oameni, nu puţini, şi nu doar printre americani, care se mulţumesc cu acest lucru. Oameni care acceptă simplitatea şi eficacitatea metodei, mărturiile şi declaraţiile, de multe ori patetice, ale celor care ne asigură de „prezenţa divină" dincolo de capacitatea normală a spiritului nostru. Cum să reacţionezi altfel, când ţi se spune că „singura diferenţă dintre gândirea unui geniu şi cea a unui om obişnuit este că geniul foloseşte o parte mai mare din spiritul său într-o manieră specială". De aici până la afirmaţia care urmează: „Sunteţi capabili să utilizaţi o mai mare parte a spiritului vostru şi să faceţi acest lucru într-un mod special", nu mai este decât un pas. Care se face automat, atunci când ai ajuns într-un astfel de punct! Reţinerile oamenilor de ştiinţă sunt privite cu un zâmbet îngăduitor. „Revoluţia Creierului", care pentru o ziaristă ca Marilyn Ferguson – specializată în reportajul ştiinţific – este doar titlul unei cărţi, aici a fost înfăptuită efectiv…

Se poate vorbi, cum au încercat unii, de o Mistică *„ştiinţifică"?* Este într-adevăr acesta calificativul pe care ar trebui să-l poarte întreprinderi cum sunt cele ale lui José Silva şi ale prozeliţilor săi? Mai are vreun rost să examinăm, dincolo de faţa vizibilă care se numeşte succesul imediat şi impresionant, bazele pe care este clădită o anumită metodă? Trebuie oare „despărţite" ferm cercetarea ştiinţifică de

succesul (şi beneficiul!) financiar?

În cartea amintită, *„Revoluţia Creierului”,* Marilyn Ferguson remarca un fapt interesant: „Milioane de persoane, care în întreaga lor viaţă nu-şi consacraseră nici măcar o oră introspecţiei, îşi descoperă dintr-odată o puternică dorinţă de a-şi extinde câmpul de conştiinţă şi de a-şi găsi pacea interioară”. Aproape că afirmaţia următoare: „Alţii aduc mărturie a faptului că au reuşit să slăbească, să se lase de fumat, de băut sau au renunţat să se drogheze” devine, prin comparaţie cu prima, de importanţă secundară…

Christian Goedefroy, căruia îi datorăm majoritatea aprecierilor, precum şi relatările de la seminariile în care sunt predate tehnici Silva, este el însuşi autorul unei metode similare, introdusă şi aplicată de el în Franţa. Denumirea aleasă de psihologul Godefroy este *„dinamica mentală”.* Denumirea tehnicii deja legendarului José Silva este *„controlul minţii”,* („Mind Control”). Poate că în această „simplă” diferenţă dintre denumiri se află, de fapt, esenţa întregii probleme…

II

Viaţa posibilă, o carte închisă

Transmisia la distanţă a imaginilor vizuale este incomparabil mai frecventă decât cea a cuvintelor. Aceasta confirmă că legătura telepatică nu este ultimul produs al evoluţiei – ea a fost urmată de sugestia verbală ca al doilea sistem de semnalizare. Dar acesta din urmă l-a blocat în permanenţă pe primul, limitând astfel la om manifestările sugestiei la distanţă, fie că este vorba de percepţie, fie de inducţie.

Ştiinţa modernă trebuie să-şi recunoască ignoranţa în ceea ce priveşte o altă metodă. S-au pus la un moment dat speranţe în studiul electroencefalogramelor (EEG), dar nu s-

a realizat nimic. Nu avem cum să evaluăm în mod obiectiv psihismul altuia. Nu putem niciodată şti ce este în mintea cuiva la un moment dat. Se spune că „sufletul altuia este o carte închisă pentru noi". A.I. Vvedensky, profesor de filosofie, a mers până acolo încât a afirmat, pe baza teoriei reflexologice a comportamentului la oameni şi animale, „absenţa probelor obiective ale vieţii psihice ale unei alte persoane".

„Este imposibil", spune el, „să demonstrezi că ceilalţi sunt fiinţe animate, ca şi tine, şi nu nişte automate dotate cu reflexe", în vremea sa, nimeni nu a reuşit să ofere asemenea probe şi nimeni nu a avut ideea să susţină că demonstrarea experimentală a vieţii psihice la o altă persoană se poate face prin experienţe de sugestie nonverbală şi de telepatie spontană. Stăpânirea fenomenelor telepatice promite îmbogăţirea şi diversificarea posibilităţilor cognitive mai ales în domeniul psihologiei, unde acestea sunt atât de limitate.

Înnăscut sau dobândit?

Una din marile realizări ale parapsihologici experimentale a fost descoperirea facultăţilor paranormale ale animalelor. Consecinţele au fost pe cât de neaşteptate, pe atât de spectaculoase şi s-au referit nu neapărat la relaţia noastră cu partenerii necuvântători, ci la o serie de concluzii despre disponibilităţile telepatice (paranormale în general) ale diferitelor categorii de oameni şi la posibilitatea perfecţionării acestora.

Nu mai puţin interesant, într-un fel, este şi faptul că un număr enorm de asemenea cercetări au fost efectuate în fosta Uniune Sovietică. Una din ţintele acestor cercetări a fost foarte bine definită: care sunt factorii care pot declanşa

forţele parapsihice latente ale unui individ?

Unul din grupurile de oameni de ştiinţă preocupaţi de acest subiect a fost cel condus în 1965 de profesorul Popov. Biologul grupului, numit Gellerstein, ne-a lăsat un raport asupra unui incident parapsihic în care a fost implicat un cunoscut om al legii, A.C., o persoană cu un acut simţ critic şi departe de orice bănuială de misticism. Dr. A.C. se afla într-un tren care îl ducea la Moscova, într-o aglomeraţie cumplită. La un moment dat, aţipeşte şi începe să-l viseze pe un bun prieten, Lajecinikov, pe care îl vede întinzând mâna spre el într-un gest de implorare. Se trezeşte brusc, gândindu-se că nu-l mai vizitase de mult pe prietenul său, care era destul de bătrân, şi, cu gândul acesta, adoarme din nou. Lajecinikov îi apare din nou. Îl ia de mână şi, cu un ton imperativ, îi cere diverse lucruri. Dr. A.C. nu-şi mai aminteşte în momentul relatării cazului ce anume i-a cerut, dar ştie, că insistenţa prietenului era atât de mare, încât s-a hotărât ca imediat ce ajunge la Moscova să meargă să-l vadă.

Ajunge, dar îşi dă seama că nu-i mai cunoaşte numărul de telefon. Se îndreaptă spre un chioşc pentru a cere o carte de telefon. Este însă duminică şi totul este închis. Deconcertat, A.C. nu ştie încotro să o ia. Vede o stradă, porneşte pe ea, apoi se trezeşte coborând strada Zoologhiceskaia. Din nou este „invadat" de imaginea prietenului său. Se opreşte pentru a observa că se afla în faţa unei case pe care scria „E.E. Lajecinikov".

Bate la uşă, îi deschide o bătrână care îl ia de mână, conducându-l la etaj. Înainte de a-i deschide o altă uşă, ea îi spune: „Aţi sosit prea târziu", în cameră se afla sicriul cu corpul neînsufleţit al lui Lajecinikov. „Înainte de a muri s-a gândit la dv. şi a spus că, dacă aţi fi fost aici, l-aţi fi putut ajuta".

Ippolit Kogan, directorul grupului Popov, a remarcat că realitatea unor asemenea întâmplări nu poate fi pusă la îndoială. A adăugat totuşi o întrebare: „Care ar putea fi cauza lor?”

Iluzia puterii poate distruge

Numai cine nu a asistat vreodată la o manifestare de orice fel în care forţele *psi* intră în acţiune nu-şi dă seama cât este de puternic şocul la care, în mod absolut sesizabil, sunt supuşi toţi participanţii. Dintre care se evidenţiază cei care au o legătură personală cu Experimentatorul, îl scriem cu literă mare, pentru că şi rolul său este unul total aparte în raport cu subiecţii săi. Nivelul la care aceştia pot fi influenţaţi de experimentator este greu de evaluat şi experimentatorii înşişi realizează rareori amploarea puterii pe care o capătă asupra subiecţilor.

Aservită mental aproape total maestrului său, o femeie ajunsese să-l considere stăpân absolut asupra tuturor percepţiilor sale extrasenzoriale. Într-o asemenea măsură, încât în timpul unui congres de parapsihologic din localitate, la care acesta participa, femeia respectivă se repede la respectivul doctor, pe care, într-o vizibilă stare de surescitare, îl imploră să facă tot ceea ce ştie pentru ca acesta să înceteze să-i „transmită” mesaje! Cum ajunsese subiectul la o asemenea reacţie? Experimentatorul, maestrul ei, ocupa o poziţie importantă într-o prestigioasă unitate de cercetare – era deci firesc pentru ea să-l aşeze pe un soclu, iar de aici până la convingerea că el îi transmitea în mod frecvent mesaje nu a fost decât un pas.

Etica profesională este esenţială în orice meserie, dar în medicină şi cu precădere în aceste domenii de frontieră în care se deschid căi de acces spre mintea omenească, ea

îmbracă forme de-a dreptul dramatice. Doctorul David Rogers îşi aminteşte aproape cu spaimă cum, tânăr fiind, la începutul carierei sale de experimentator, ajungea uneori să-i încurajeze pe subiecţi să se autoconvingă de faptul că ar avea daruri speciale pentru acest gen de activităţi. După care îi părăsea, uneori nemairevăzându-i niciodată! A trebuit să acumuleze multă experienţă şi să treacă prin multe situaţii limită până să ajungă să se întrebe ce s-a întâmplat de fapt cu oamenii cu ale căror minţi se jucase uneori în mod inconştient.

Doctorul Rogers îşi pune o întrebare: de ce ajung psihologii, psihiatrii, experimentatorii să acţioneze în felul acesta faţă de subiecţii lor? Primul răspuns ar fi că există o teamă naivă dar puternic imprimată în experimentator faţă de puterea şi, deseori, magia atribuite în mod implicit, secret, iraţional, forţelor *psi.* David Rogers îşi asumă curajul de a declara deschis că dacă forţele psi se manifestă într-o manieră şi cu o frecvenţă pe care nu le putem defini şi evalua altfel decât în mod empiric, cu inevitabila (şi substanţială!) doză de subiectivism, atunci nu mai este dispus „să îmbrăţişeze fără nicio reţinere cauza acestor cercetări şi experienţe”.

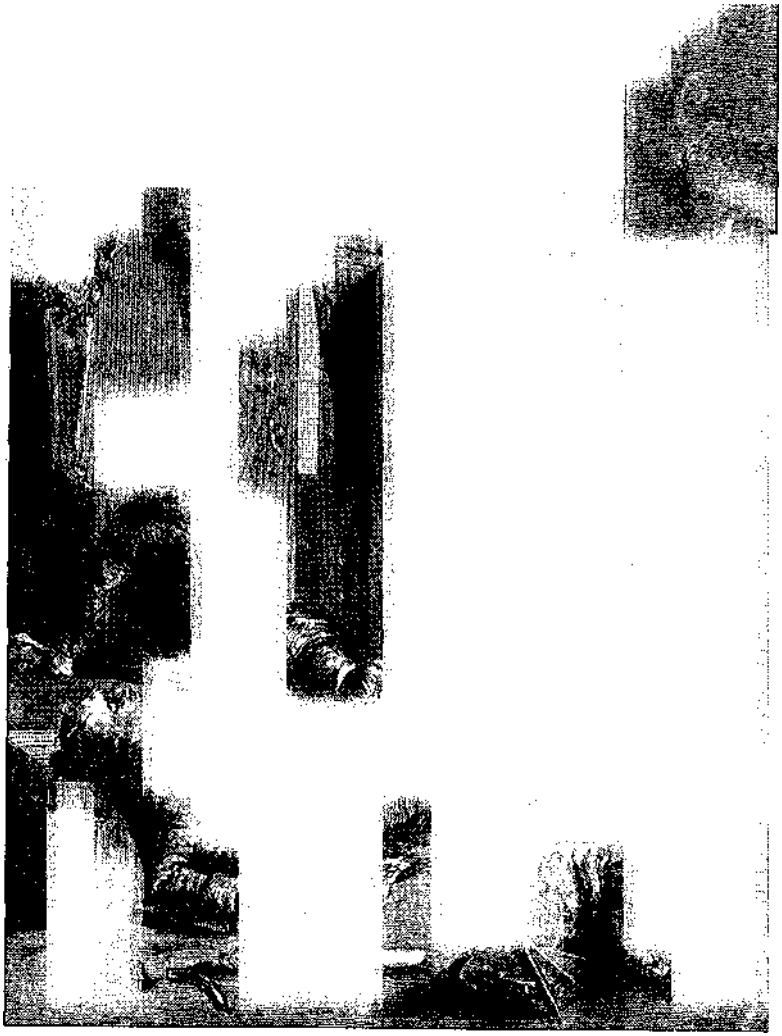

Orice cercetare avansată comportă riscuri: G.W. Richmann, fizician rus, moare în 1753, în cursul unui experiment legat de propagarea electricităţii (gravură din secolul XIX). Au existat numeroase cazuri în care experienţele din domeniul paranormalului (telepatie, telekinezie, teleportare), în special cele efectuate în cadrul cercetărilor secrete guvernamentale, au avut un rezultat tragic.

Subiectul ajunge de multe ori să descindă, împreună

sau doar sub controlul „analistului”, într-un mediu psiho-biologic inconştient, situat dincolo de raportul spaţiu-timpul obişnuit. Unde se vede ezitând în faţa unei cunoaşteri „obiectuale” şi a unei coexistenţe sau identificări „subiectuale”, ambele de natură paranormală. Şi, asistând pur şi simplu la o asemenea demonstraţie, nu poţi să nu te simţi impresionat şi să nu te întrebi: ce este mai tulburător? Pericolele care îl ameninţă pe cel ce se supune experienţei sau răspunderea (uriaşă) a parapsihologului? Poate amândouă?

Principalele pericole pe care David Rogers le scoate în evidenţă sunt legate de întreţinerea iluziei „puterilor extraordinare” aduse în joc. Şi aceasta în măsura în care, în multe din aceste cazuri, este vorba de… un efect statistic. De rezultate care sunt doar cu puţin superioare hazardului testelor de laborator. Este apoi vorba de o adevărată teamă ce se instalează la unele persoane care, fără niciun gând de a-şi antrena capacităţile paranormale, de a-şi amplifica limitele până la care pot ajunge, sunt pur şi simplu şocate să le constate existenţa. Au dintr-odată o acută nevoie de refacere a echilibrului interior, dar o întâlnire cu un parapsiholog nu îi ajută aproape cu nimic în acest sens. A recunoaşte existenţa telepatiei, de exemplu, a încerca să-i explici mecanismele nu este nici pe departe suficient. Ca şi în cazul unor fenomene clasificate în domeniul paranormalului, este imperios necesar a se lua în consideraţie contextul uman în care acestea se desfăşoară şi în care respectiva experienţă este trăită. Pare un lucru destul de simplu. Doar că definirea contextului este de fapt extrem de delicată…

CUPRINS

INTRODUCERE… 3
Telepatia – privilegiu sau povară? 3
MARILE DEMONSTRAŢII 8
Sfârşitul marilor mediumuri? 8
Fantomele celor vii 14
Viziuni din „alte universuri” 16
Despre halucinaţiile telepatice 17
Transmisii telepatice la mari distanţe 23
Există şi o telepatie conştientă? 24
Ştiinţa şi Paranormalul 26
Spre alte lumi 31
Există un antrenament pentru telepatie? 33
TENTATIVĂ EXPERIMENTALĂ 37
Contact telepatic sub electrozi! 38
Salt în trecut 39
Ce conţin visele? 40
Ce se află dincolo de un simplu vis? 42
Telepatie. Sex. Violenţă 45
Dinamica psihicului uman 46
Interferenţe şi ratări 47
Telepatie… clandestină, 48
Hipnoză la distanţă! 49
Experimente reproductibile! 51
Gândul care vrea 53
Limitele ignoranţei noastre 54
O experienţă fantastică: medic şi pacient 56
Riscurile unui experiment 57
O „revoluţie copernicană” în psihologie! 58
Momentul despărţirii 60

STATISTICĂ ŞI HAZARD 62
Întâmplarea – măsura tuturor lucrurilor? 62
Un vis creşte în Brooklin 63
Viaţa de o clipă a unei forţe 64
Ce declanşează forţele parapsihologice? 66
IPOTEZE 67
„Radio Mental” 67
Cealaltă faţă a îndoielii 68
Ipoteza lui Hans Berger 69
Ce este energia psihică? 70
Factorul lipsă! 71
Subtilele mecanisme ale telepatiei 73
O „schemă” paranormală? 77
SEMNE DE ÎNTREBARE 79
Controlul minţii 79
Viaţa posibilă, o carte închisă 84
Înnăscut sau dobândit? 84
Iluzia puterii poate distruge 85

Una din cele mai incitante întrebări care implică atât ființa umană, celelalte ființe, cât și multe fenomene din natură este: *cum comunicăm între noi?* Cartea de față reprezintă un adevărat dosar în centrul căruia se află telepatia și ne poartă de la marile mediumuri și marii vizionari, la interacțiunea știință tradițională-tehnici de lucru specifice studiului fenomenelor paranormale. Analizând mai toate ipotezele îndrăznețe ale unui domeniu căruia, în prezent, nimeni nu pare a-i mai contesta legitimitatea, Mihaela Dorobanțu, autoare binecunoscută în publicistica noastră, pune întrebări fundamentale pentru epoca actuală și, mai ales, pentru existența și evoluția societăților viitoare ale Terrei și ale întregului Univers.

Cartea de buzunar **este o enciclopedie practică, științifică și literară, care nu pune probleme, ci, dimpotrivă, le rezolvă. Este o editură nouă, susținută de experiența vastă a celor trei fondatori:**
- Societatea universitară Paideia, care editează, de 14 ani, cărți de cultură;
- Grupul NOI, care, de mai bine de 10 ani, își confirmă vocația culturală, editează și răspândește carte de înaltă calitate în întreaga țară;
- Cunoscutul grup Media Pro, lider pe piața media românească.
Aceste forțe s-au unit pentru a vă oferi informația sigură, sfatul competent, soluția de care aveți nevoie, într-o prezentare bine structurată și accesibilă, sub deviza: *cunoștințe la îndemână.* Vă stau la dispoziție cinci colecții: carte școlară, cultură, știință, practic, util. Ele se adresează cititorilor de toate vârstele, cu cele mai diverse preocupări.

Marcile de telefoane
02 95732 93772 8
A Pref 50.000 lei

ISBN 973-8351-31-4
9789738351318